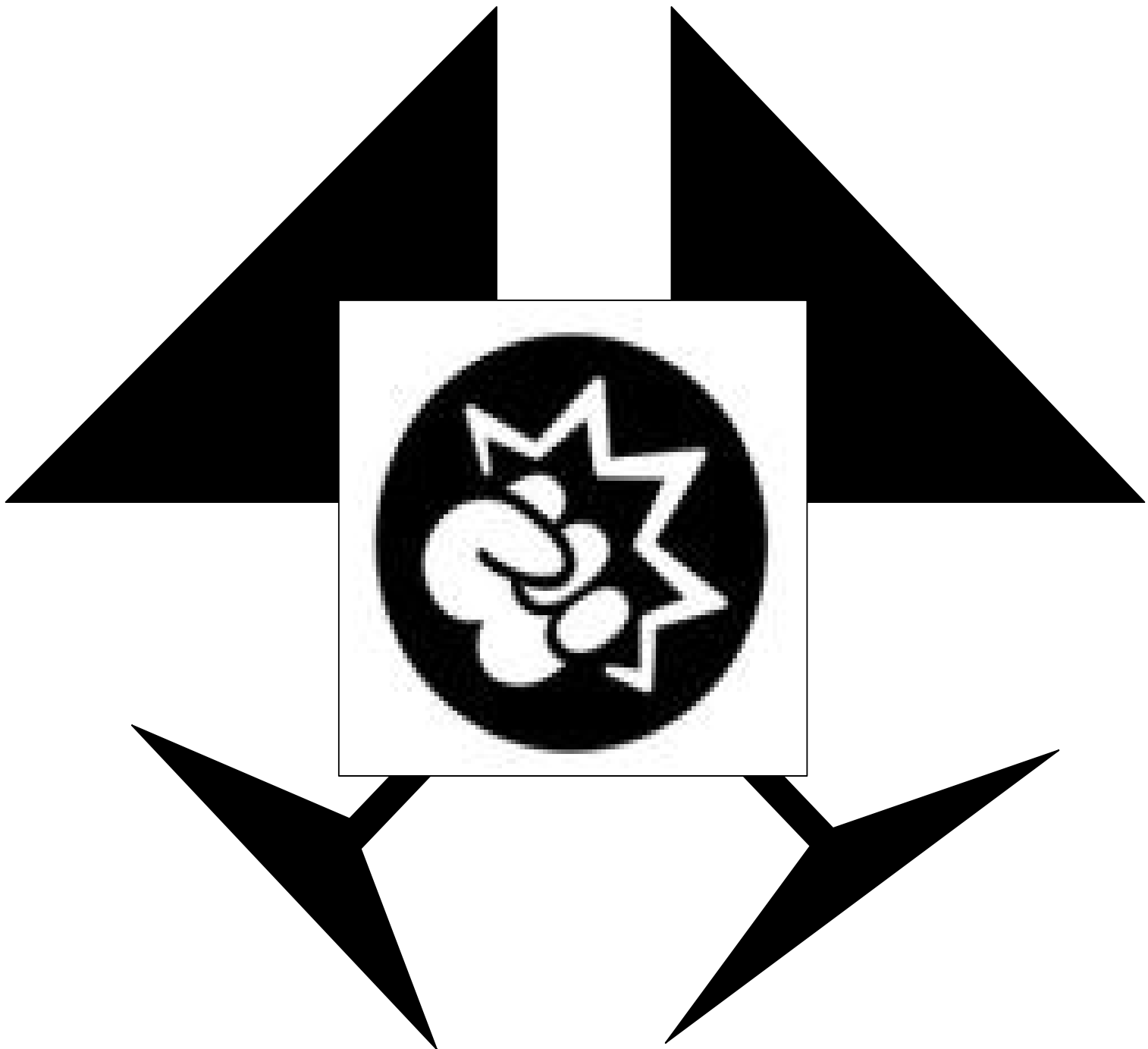

Inzicht in uitgaansgeweld

**Een exploratief onderzoek naar de spreiding en
aanleiding van uitgaansgeweld in Nederland**

Auteur: Joyce Scheenaard (285100)
Begeleider: Dhr. J. Burgers

Eurasmus Universiteit, GVB
Datum: 10-05-2006

Voorwoord

Zo aan het eind van mijn onderzoek en aan het begin van dit rapport wil ik graag nog enkele dingen zeggen voordat u begint bij hoofdstuk 1.

Het uitvoeren van dit onderzoek was in hoge mate inspirerend. Het graven in de bestaande onderzoeken, het verdiepen in diverse theorieën gaf de diepgang maar voorzag mij ook van de nodige hoofdbrekens. Het empirische onderdeel was zeer interessant en heb ik met veel plezier uitgevoerd. Participerende observatie in uitgaansgebieden riepen natuurlijk geen weerstand op en het meelopen met de beide politiekorpsen heb ik ervaren als een zeer grote bijdrage aan dit onderzoek. Het bood de mogelijkheid het 'uitgaan' te ervaren op een heel andere manier dan de meest onder ons kennen.

Al hoewel mijn directe doelstelling niet volledig behaald is, denk ik dat dit onderzoek het nodige bij kan dragen op het gebied van het onderzoek naar uitgaansgeweld. Het heeft aangetoond dat het onderzoek naar uitgaansgeweld een meer solide fundering nodig heeft, wil hierop gebouwd worden. Tevens heeft dit explorierend onderzoek een bijdrage geleverd naar de zoektocht naar de mechanismen die bijdrage aan het ontstaan van uitgaansgeweld.

Dit onderzoek heeft nooit kunnen ontstaan zonder de medewerking van vele mensen en instanties. Ik ben hen dan ook veel dank verschuldigd. Met name wil ik Dhr van Binsbergen en dhr van de Broek van respectievelijk de gemeente Amsterdam en Eindhoven bedanken. De heer Hagen en de heer van de Broek van de gemeente Eindhoven en Amsterdam krijgen ook mijn dank evenals alle portiers die ik heb gesproken. Ook dank ik bij deze de medewerkers van de Algemene Rekenkamer en van de GGD ambulancediensten die mij hebben geholpen de juiste cijfers boven water te krijgen.

Leeswijzer

Voordat u aan dit rapport begint, zijn hier enkele vingerwijzingen die het lezen en begrijpen van dit verslag makkelijker maken. Zoals u misschien al begrepen heeft is dit onderzoek opgezet om het Uitgaansgeweld in Nederland beter te begrijpen. Zaken als spreiding en aanleiding geven meer inzicht in deze vorm van geweld. In het eerste hoofdstuk wordt melding gemaakt van de, in mijn ogen, merkwaardige spreiding van uitgaansgeweld in Nederland. Na een verdere verkenning van dit onderwerp was er voor mij voldoende aanleiding om dit onderwerp te gebruiken voor mijn scriptie. Door de twee steden te selecteren, die volgens mijn bron tegenpolen zijn voor wat betreft de kwantiteit van uitgaansgeweld, is een dubbele, vergelijkende casestudie opgezet. In de hypotheses van dit onderzoek zijn een aantal mogelijke mechanismen beschreven die van invloed kunnen zijn op uitgaansgeweld. Door deze te toetsen op de beide steden kunnen deze veronderstellingen bevestigd of afgewezen worden. Zodoende kan meer inzicht in de spreiding en de achterliggende mechanismen verkregen worden.

Voor de leesbaarheid van het onderzoek wil ik u bij deze informeren over het verloop van dit onderzoek. Na enige tijd kwam informatie boven water die een grote invloed op het verloop van dit onderzoek heeft gehad. De nieuwe informatie bleek de fundering van het onderzoek in twijfel te trekken. Waar eerst vastgesteld was dat Eindhoven meer uitgaansgeweld kent dan Amsterdam, kon na het zien van de nieuwe data dit niet meer. Echter kan niet met zekerheid worden vastgesteld worden welke data het meest betrouwbaar is.

Na overleg met de partijen die de cijfers gepubliceerd hebben is voor een wijziging in het onderzoek gekozen. Aangezien het mijn inziens zeer belangrijk is om te weten welke bron het meest betrouwbaar is, is er voor gekozen om door middel van de resultaten verkregen uit het voorgaande onderzoek te kijken welke van de twee bronnen de waarheid het dichtst benadert.

Hoewel dit natuurlijk een behoorlijke omslag is geweest in het onderzoek, en de primaire doelstelling niet behaald is, heeft het wel degelijk een positieve bijdrage geleverd in het onderzoek naar uitgaansgeweld in Nederland.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding.....	1
1.2 Definities	1
1.3 Probleemstelling	1
1.4 Verkenning van geweldsproblematiek	1
1.4.1 Spreiding van geweld	2
1.4.2 Onveiligheid en geweld in horecagebieden	3
1.4.3 Onveiligheidsgevoelens.....	4
1.4.4 Ongelijkheid in horecagebieden.....	5
1.4.5 Verdeling politiebudget	5
1.4.6 Veiligheidsbeleid.....	7
1.4.7 Overige omgevingsfactoren.....	9
1.4.8 Verhouding dader en slachtoffer	11
1.4.9 Conclusie	11
1.5 Hypotheses	12
1.6 Doelstelling.....	12
1.7 Onderzoeksvragen	12
Hoofdstuk 2 Methode van onderzoek en analyse.....	13
2.1 Onderzoeksubjecten.....	13
2.2 Informanten	13
2.3 Onderzoeksmethoden	15
2.3.1 Het interview.	15
2.3.2 Participerende observatie.....	15
2.3.3 Literatuur studie	16
2.4 Verdeling onderzoeksvragen	16
2.5 Verdeling over de hoofdstukken.....	17
2.6 Validiteit en betrouwbaarheid.....	17
Hoofdstuk 3 Theoretisch kader.....	19
3.1 Zinloos geweld.....	19
3.1.1 Zinloos geweld in relatie tot Uitgaansgeweld.....	19
3.1.2 De geschiedenis van zinloos geweld	20
3.2 Het ideale horecagebied	20
3.2.1 Toepassing op uitgaansgeweld	25
3.3 Gebruik van openbare ruimte.....	26
3.4 De rationale keuze theorie	27
3.4.1 De rationale keuze theorie toegepast op uitgaansgeweld	28
3.5 conclusie	29
Hoofdstuk 4 Het onderzoek.....	31
4.1 Alcohol- en drugsgebruik.....	31
4.2 Bezoekers van de horecagebieden	32
4.2.1 Demografische cijfers.....	32
4.1.3 Slachtoffers van uitgaansgeweld	34
4.3 Verkenning van de horecagebieden	37
4.3.1 Aanbod in de horecagebieden.....	37
4.3.2 Observatie in de uitgaansgebieden.....	41
4.3.4 Conclusie	45
4.4 Invloed van de politie	46

4.4.1 Observaties.....	46
4.4.2 Interview met de politie.....	46
4.4.3 Conclusies politie	48
4.5 Invloed van de overheid	49
4.5.1 Politiek veld	49
4.5.2 Veiligheidsbeleid Amsterdam	50
4.5.3 Veiligheidsbeleid in Eindhoven	51
4.5.4 Interviews met de gemeente.....	52
4.5.5 Conclusies gemeente.....	53
4.6 Portier	54
4.6.1 Eindhoven	54
4.6.2 Amsterdam	54
4.6.3 Conclusies portiers.....	55
Hoofdstuk 5 Conclusies uit onderzoek	56
5.1 Beschouwing van de doelstelling.....	56
5.2 De hypothesen	56
5.3 Conclusie	60
Literatuurlijst.....	1

Hoofdstuk1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Wie de laatste tijd het nieuws en politiek maar een beetje gevolgd heeft, weet wat voor prioriteit veiligheid op dit moment heeft binnen de Nederlandse samenleving. Voornamelijk zinloos geweld, geweld gerelateerd aan etniciteit en geweld op straat hebben een belangrijke positie op de politieke agenda gekregen. Er wordt veel tijd, geld en aandacht besteed aan politiebeleid en haar implementatie.

Vaak wordt zinloos geweld in verband gebracht met horeca. Er is echter een hele aparte subcategorie binnen geweld gewijd aan horeca en uitgaan, namelijk uitgaansgeweld. In dit onderzoek wil ik graag nader in gaan op de veiligheid in horecagebieden. Wat weten we nu precies over uitgaansgeweld? Veelal wordt er vanuit gegaan dat uitgaansgeweld dezelfde kenmerken heeft als het algemene geweld. Dat het dezelfde oorzaken heeft en daarmee ook dezelfde oplossing van deze problematiek kent.

Ik hoop met deze scriptie het uitgaansgeweld meer inzichtelijk te maken en hiermee een bijdrage te leveren aan het verbeteren of beter toepassen van het veiligheidsbeleid ten einde Nederland wat veiliger te maken. Tijdens de voorbereiding van mijn scriptie kwam naar voren dat er maar weinig bekend is over de aard en omvang van uitgaansgeweld. Er zijn vrijwel wel geen vergelijkbare data verkrijgbaar voor deze specifieke categorie van geweld. Nergens is bekend of uitgaansgeweld dezelfde kenmerken heeft als geweld in het algemeen, terwijl het Nederlandse veiligheidsbeleid hier wel van uitgaat.

1.2 Definities

Voordat er nader wordt ingegaan op het uitwerken van de probleemstelling en doelstelling van dit onderzoek is het, om verwarring te voorkomen, noodzakelijk enkele definities te geven van bepaalde veelvoorkomende termen. In het Rapport van de Algemene Rekenkamer (2004, p 3, p53) zijn de volgende definities te vinden.

Uitgaansgebied: Een gebied waar zich een concentratie van horecagelegenheden bevindt (verschillende kroegen/(feest)cafés, disco's), of waar sprake is van een (mega) discotheek in een meer afgelegen gebied.

Uitgaansgeweld: Fysiek geweld tegen een persoon of personen gepleegd in het weekend in een uitgaansgebied.

Uitgaanstijden:

- *Vrijdag 22:00 t/m 23:59*
- *Zaterdag 00:00 t/m 08:00*
- *Zaterdag 22:00 t/m 23:59*
- *Zondag 00:00 t/m 08:00*

1.3 Probleemstelling

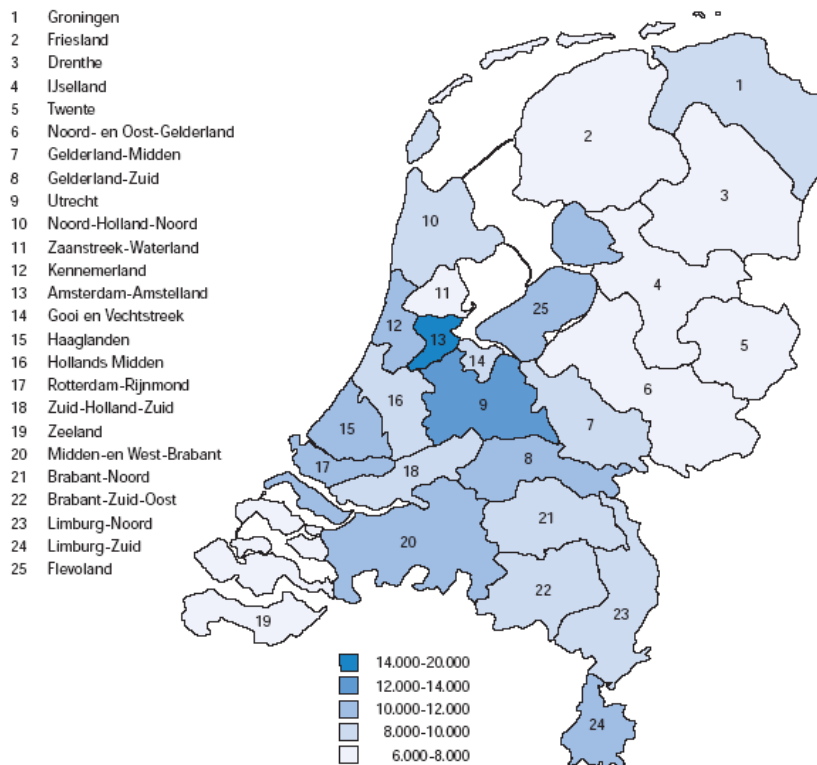
Waarom kent uitgaansgeweld in vergelijking tot algemeen geweld een andere spreiding over Nederland?

1.4 Verkenning van geweldsproblematiek

Het tweede deel van dit hoofdstuk bestaat uit een verkenning van de aard en omvang van uitgaansgeweld. In het derde, en laatste deel zullen hypothesen worden gepresenteerd en onderzoeksvragen worden beschreven.

1.4.1 Spreiding van geweld

Voor het totale aantal geweldsincidenten, dus niet alleen uitgaansgeweld, is het een feit dat de vier groten steden van Nederland topscorers zijn op het gebied van de meeste geweldsdelicten. Grootstedelijke gebieden scoren het hoogst voor wat geweld en misdrijven betreft. Zo scoorde de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2001 het hoogst van heel Nederland met 198 misdrijven per duizend inwoners

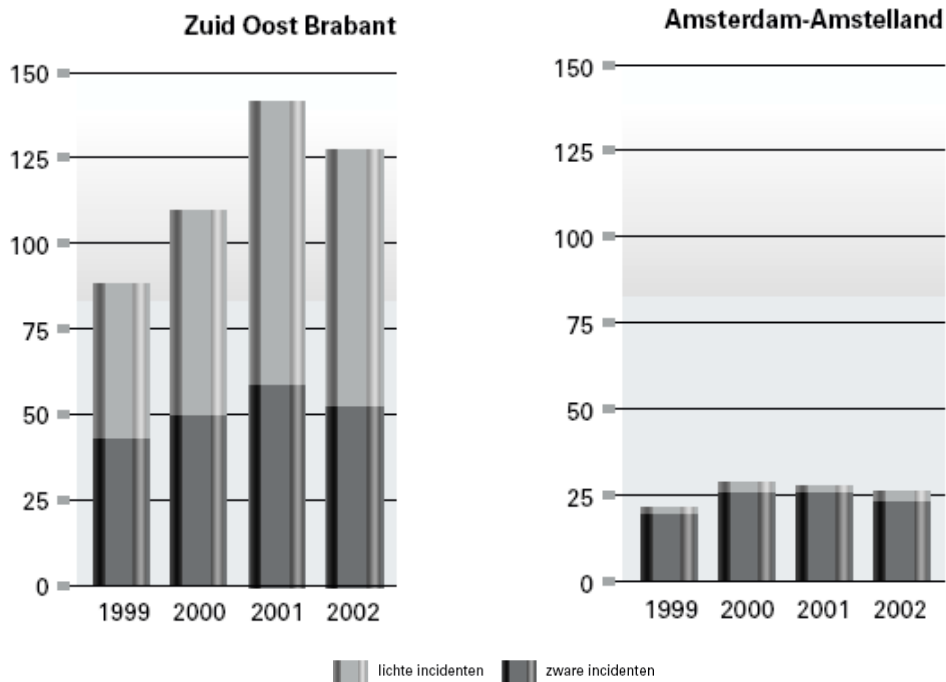

Figur 1.1, Geregistreerde criminaliteit per 100.000 inwoners van 12-79 jaar, naar politieregio, 2001
Bron: WODC, 1999

Op bovenstaande kaart is duidelijk te zien dat criminaliteit zich voornamelijk voordoet in het westen van het land en vooral de randstad. Voor geweldsmisdrijven geldt dit eveneens. De politieregio Amsterdam-Amstelland scoort het hoogst met 1821 misdrijven per 100.000 inwoners tussen de 12 en de 79 jaar. De tweede en derde plaats kunnen respectievelijk worden toegekend aan Rotterdam-Rijnmond (1070) en Haaglanden(1008). Laagst scoort de politieregio Twente.

Het blijkt ook duidelijk dat stedelijkheid veel invloed heeft op het aantal geregistreerde misdrijven. Zo tellen stedelijke gemeenten fors meer geweldsmisdrijven dan overige gemeenten namelijk 15 misdrijven per 1000 inwoners. (Eggen 2003)

Opvallend is echter dat deze vlieger niet helemaal opgaat voor uitgaansgeweld. Zo scoren juist de grote steden Amsterdam, Rotterdam en Utrecht relatief laag. En scoren kleinere, meer landelijke regio's, zoals Eindhoven etc vele malen hoger. Hieronder zijn de politieregio's weergegeven die respectievelijk het hoogst en laagst scoren.

Figuur 1.2, Aantal geregistreerde uitgaansgeweldsincidenten per politieregio (in gemeenten met meer dan 25.000 inwoners en een uitgaansgebied) per jaar, per 100.000 inwoners, Bron : Algemene Rekenkamer (2004, p 50)

In tegenstelling tot figuur 1.1 blijkt dat de aantallen van uitgaansgeweld en algemeen geweld totaal niet met elkaar overeen komen. Zo scoort de regio Amsterdam-Amstelland in figuur 1.1 nog het hoogst van Nederland. In bovenstaande tabel scoort deze regio het laagst. De politieregio Zuidoost Brabant scoort bij het uitgaansgeweld het hoogst, bij het algemene geweld scoort zij slechts gemiddeld.

Het blijkt volgens de Algemene Rekenkamer (2004) dat steden met een inwoneraantal tussen de 150.000 en 250.000 het grootste aantal gevallen van uitgaansgeweld kennen. Zo blijkt uit tabellen in bijlage 1 dat de laagst scorende politieregio Amsterdam Amstelland is, en de hoogst scorende politieregio Zuid Oost Brabant is. Wel moet opgemerkt worden dat dit niet de individuele steden betreft maar regio's. Uitgaansgeweld bestaat echter volgens de definitie van de Algemene Rekenkamer alleen in gemeentes die groter zijn dan 25.000 inwoners en een horecagebied hebben. De meeste politieregio's kennen ieder slechts een of enkele van deze uitgaansgebieden. Hierdoor zullen bij de grafieken in de bijlage het grootste deel van de incidenten aan deze grote steden toe te kennen zijn.

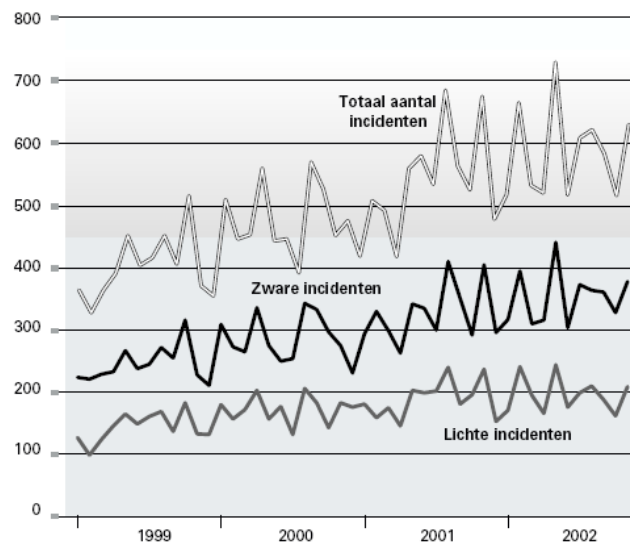
1.4.2 Onveiligheid en geweld in horecagebieden

Het verkrijgen van landelijke cijfers over onveiligheid in horecagebieden is een complexe zaak. De registratiesystemen van de politie onderkennen horecagebieden niet als een specifieke gebied waar onveiligheid voorkomt. Daarnaast gebruikt niet iedere politiekorps dezelfde registratieprogramma's.

Naast politiekorpsen hebben ook andere instanties een database van geweld bijgehouden. Echter, door het niet volledig erkennen van uitgaansgeweld als onderdeel van algemeen geweld, en het voeren van diverse definities, is het zeer moeilijk een duidelijk beeld te krijgen van uitgaansgeweld.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de (Nederlandse) politie hebben geen specifieke gegevens over uitgaansgeweld, wel kan de Algemene Rekenkamer (2004,p12) aangeven dat ongeveer 20% van alle geweld op straat tot uitgaansgeweld gerekend kan worden.

De Algemene Rekenkamer heeft voor geweldsmisdrijven wel een onderscheid gemaakt. Zo vonden tussen 1999 en 2002 zo'n 45.000 mishandelingen in café, bar, disco of restaurant plaats, en zijn er zo'n 1.150.000 mishandelingen op straat. Dit komt neer op ongeveer 6.367 incidenten per gemeente met meer dan 25000 inwoners en met een uitgaansgebied. Wel moet rekening gehouden worden met het feit dat dit slechts cijfers zijn van gerapporteerde incidenten. Het absolute cijfer zal aanzienlijk hoger zal liggen. Zo ligt de meldingsbereidheid volgens de Algemene Rekenkamer op ongeveer 30%.

*Figuur 1.3, Geregistreerd uitgaansgeweld in 153 gemeenten met meer dan 25.000 inwoners, periode 1999-2002 absolute aantallen per maand
Bron Algemene Rekenkamer (2004, p 13)*

Bovenstaande tabel geeft een beeld van het aantal incidenten in de onderzochte gemeentes tussen 1999 en 2002. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen zware en lichte incidenten.

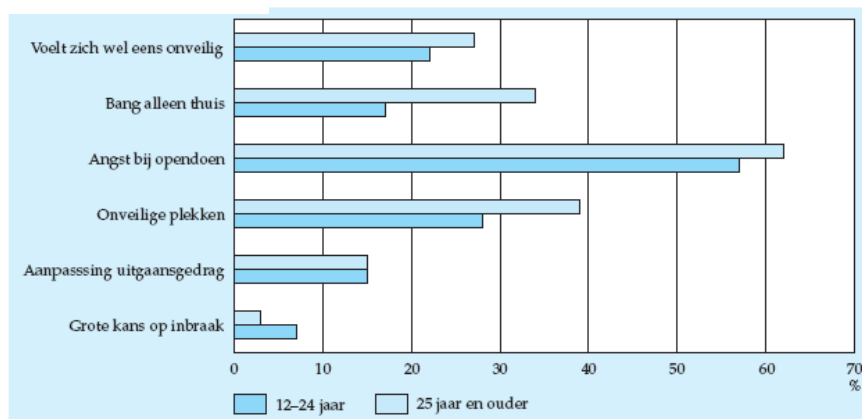
Zware incidenten zijn conflicten met letsel en of een (vuur)wapen. Lichte incidenten daarentegen zijn vormen van geweld waarbij geen slachtoffers zijn gevallen en waarbij geen wapens worden gebruikt.

Tussen 1999 en 2002 is er een duidelijke stijging waar te nemen voor het totale aantal incidenten en het aantal zware incidenten. Zo steeg het totaal met ongeveer 240 incidenten per maand, en het steeg het aantal zware incidenten met ongeveer 160 per maand. Voor de lichte incidenten is deze stijging minder groot namelijk ongeveer 90 gevallen.

Opvallend is dat het aantal geweldplegingen in uitgaansgebieden zeer fluctuerend stijgt. De spreiding over een jaar is zeker niet gelijkmatig. Verklaringen hiervoor zijn moeilijk te geven.

1.4.3 Onveiligheidsgevoelens

Voor wat betreft gedragsaanpassing blijkt uit onderstaande grafiek, dat 15% van de jongeren zijn of haar uitgaansgedrag heeft aangepast uit een gevoel voor angst. Aanpassing kan men zien als het vermijden van plaatsen, het vermijden van op straat zijn op bepaalde tijden en het niet alleen uitgaan. En hoewel in het rapport jeugd 2003, cijfers en feiten (CBS 2003) aangegeven wordt dat meer dan driekwart van de jongeren zich soms wel eens onveilig voelt tijdens het uitgaan, is de reactie van deze jongeren een stuk kleiner. Dit zou indiceren dat de angst niet dermate groot is dat dit leidt tot gedragsaanpassingen. Opvallend is dat vrijwel de gehele doelgroep bang is wanneer zij alleen thuis zijn, dan dat zij 's nachts zich buiten bevinden.

Figuur 1.4, Onveiligheidsgevoelens, 2001, bron CBS- Pols 2001

Zo blijkt uit onderzoek 'Aangeschoten Wild: onderzoek naar jongeren, alcohol, drugs en agressie tijdens het uitgaan', (Bieleman, B. M. Maarsingh, G. Meijer, 1998) gehouden door Intraval, dat veel jongeren (73%) zich onveilig voelen op straat vanwege agressief gedrag, meestal veroorzaakt door groepen jongeren, die te veel hebben gedronken. Van de ondervraagde horecaondernemers heeft ruim tweederde het voorafgaande jaar met agressie te maken gehad. Uit het onderzoek blijkt tevens dat in plattelandsgebieden alcoholgerelateerde agressie vaker voorkomt dan in stedelijke gebieden.

Naast deze kwalitatieve gegevens geeft de politiemonitor van 2004 aan wat de specifieke locaties zijn waar mensen zich onveilig voelen. Dit blijken uitgaansgebieden, de eigen buurt en het openbaar vervoer te zijn. De tijdstippen wanneer men zich onveilig voelt in horecagebieden zijn voornamelijk 's avonds en 's nachts. Dit valt te verklaren door het feit dat de horeca in horecagebieden hoofdzakelijk in de late avond en nacht de meeste bezoekers trekt. Het feit dat in het bijzonder dit soort gebieden als onveilig worden ervaren, kan in de eerste instantie verbazing opwekken aangezien er over het algemeen veel mensen op de been zijn en de sociale controle hoog zou dienen te zijn. Zaken als alcoholgebruik zouden een verklaring kunnen zijn.

1.4.4 Ongelijkheid in horecagebieden

Uit bovenstaande informatie kan geconcludeerd worden, dat er wel degelijk een ongelijke verdeling is van uitgaansgeweld over Nederland. Tevens is het opvallend dat uitgaansgeweld en algemeen geweld niet gelijk verdeeld zijn. In deze paragraaf wordt een aantal zaken hiervan onder de loep genomen die mogelijk bijdragen tot duidelijkheid over dit gegeven.

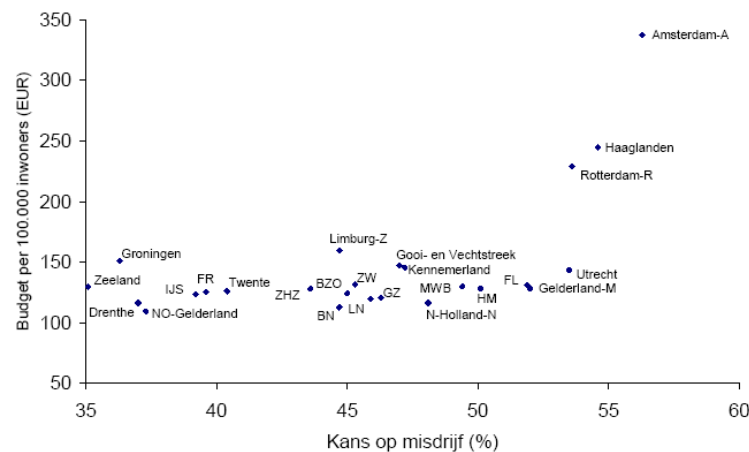
1.4.5 Verdeling politiebudget

De kans dat de politie een misdrijf oplost hangt af van de regio waarin het slachtoffer woont. Dit heeft te maken met de verdeling van politiebudgetten. Het is namelijk niet het geval dat een regio met meer criminaliteit meer middelen krijgt toebedeeld van de landelijke politie. Politiebudgetten worden voor twee zaken benut: enerzijds voor beschikbaarheid en bereikbaarheid van politie en anderzijds om criminaliteit tegen te gaan.

Het blijkt uit bovenstaande verkenning in paragraaf 1.4.1 dat criminaliteit echter niet gelijk verdeeld is in Nederland. Zo kennen landelijke regio's een lager criminaliteitscijfer dan haar stedelijke tegenhangers. Aangezien beide soorten regio's eenzelfde deel van hun budget besteden aan criminaliteitsbestrijding hebben landelijke regio's relatief meer te besteden per delict dan de stedelijke regio's. Door door kan tevens verklaard worden waarom zij ook een hoger ophelderingspercentage hebben.

De landelijke politieregio's hebben echter te maken met een grotere oppervlakte en daarmee met een grotere spreiding van criminaliteit. De politie in landelijke gebieden hebben daardoor relatief meer geld nodig voor het bestrijken van het gebied. Dit heeft direct invloed op bereikbaarheid en beschikbaarheid. Het huidige beleid van gelijke verdeling heeft ervoor gezorgd dat dit aspect van de politie even hoog gewaardeerd wordt door bewoners in landelijke regio's als door stedelingen. Dit was niet altijd het geval. Voor 1996 werd er meer rekening gehouden met criminaliteitsdruk wat een direct effect had op de landelijke regio's. Ze hielden een relatief klein budget over voor beschikbaarheid en bereikbaarheid aangezien er een groot deel van het budget naar criminaliteitsbestrijding ging. De omslag in het beleid heeft zijn effect gehad. Tevredenheid op het gebied van bereikbaarheid en beschikbaarheid zijn in alle regio's op eenzelfde hoog niveau.

Toch zijn het niet de meest verstedelijkte gebieden die de minste budgetten hebben. In onderstaande tabel, wordt een indruk gegeven over de verhouding tussen budgetten en criminaliteitsdruk per politieregio.

Figuur 1. 5, Criminaliteitsdruk en regionaal politiebudget per inwoner, 25 politieregio's in 2002.
Bron Algemene Rekenkamer 2004

Zo valt direct op dat Amsterdam-Amstelland, Haaglanden en Rotterdam eruit springen voor wat betreft de kans op een misdrijf én voor de hoogte van het budget per 10.000 inwoners. Deze drie regio's zijn dan ook een uitzondering en ontvangen een groter budget. Deze regio's kennen een zeer hoge verstedelijking en dus een lage spreiding waardoor beschikbaarheid en bereikbaarheid relatief goedkoop is.

De G4¹ erbuiten gelaten kennen de politieregio's een kans op een misdrijf variërend van 35% tot ongeveer 52%. Dit wil zeggen een marge van 18%. De budgetten variëren echter slechts tussen de 100 tot 150 euro per 100.000 inwoners. Dit wil zeggen dat regio's als Utrecht, Gelderland-Zuid, en de Brabantse regio's relatief het minst te besteden hebben.

¹ De steden: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht kunnen kortweg de G(rote)4 genoemd worden

Het verschil tussen het ophelderingspercentage en budget is echter weer toegenomen. Dit kan alleen tegengegaan worden als er met de toekenning van politiebudgetten flexibeler kan worden omgegaan. Dit zou namelijk betekenen dat aan landelijke regio's een relatief kleiner deel aan opsporing kan worden toegekend, zodat deze meer zouden kunnen investeren in beschikbaarheid en zichtbaarheid.

De reden waarom de politie dit niet doet is simpel. Naast criminaliteitsbestrijding heeft de politie ook noodhulp en verkeer tot haar takenpakket behoren. In de landelijke regio's gaat een relatief groot deel van het budget naar deze onderdelen.

1.4.6 Veiligheidsbeleid

In oktober 2002 heeft het Ministerie van Justitie, Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties het rapport 'Naar een veiliger samenleving' uitgegeven. Middels dit rapport geeft het kabinet aan welke concrete doelstellingen zij voor 2006 nastreeft, en hoe het kabinet die doelstellingen wil bereiken. Zo staat in dit rapport geschreven:

" De ambities van het kabinetsbeleid zijn hoog. Het gaat om het bewerkstelligen van een trendbreuk. De huidige trend in criminaliteit en overlast moet worden omgebogen, en dan met name voor die categorieën misdrijven en overlast die de burger rechtstreeks raken. Het is de stellige overtuiging van dit kabinet dat van een geconcentreerde aanpak van deze categorieën een groter effect op de samenleving uit zal gaan. Zo zal de samenleving er ultimo 2006 daadwerkelijk veiliger op worden: niet alleen objectief blijkt uit cijfermatige gegevens, maar vooral ook subjectief, in de 'gevoelstemperatuur' voor de burger. Dit betekent voor de goede orde zeker niet dat criminaliteit en overlast dan uitgebannen zijn. Het betekent wel dat ultimo 2006 naar huidige inzicht voor de burger de voorwaarden zijn geschapen om zich aanmerkelijk veiliger in de (semi)-openbare ruimte te kunnen bewegen. Een vermindering van criminaliteit en overlast in de publieke ruimte met – indicatief - circa 20% tot 25% vanaf 2006 moet aldus in het vizier komen."

Doelstelling voor horecagebieden word in het veiligheidsprogramma als volgt omschreven:

" De cijfers die in dit verband genoemd worden zijn een reductie van 15 tot 20 % op de langere termijn. Een ander voor de burger merkbaar concreet effect is dat de plaatsen waar (aan drugs- en / of alcoholverslaafde) stelselmatige daders zich met name ophouden zoals stations, uitgaansgebieden, achterstandswijken, winkelcentra et cetera, veiliger worden. Van de inzet op de jeugd mag de burger bovendien een reductie van overlast op straat en kleine criminaliteit verwachten, en – niet in het minst – een positief effect op de langere termijn: een indamming van een nieuwe 'aanwas' aan stelselmatige daders."

" De komende jaren gaat het kabinet met concrete maatregelen overlast, geweld en criminaliteit in het publieke en het semi-publieke domein terugdringen. Deze maatregelen hebben betrekking op een intensivering van het toezicht en de handhaving. Het toezicht en de handhaving zullen gericht worden uitgevoerd op plaatsen en tijdstippen waarbij een verhoogd risico op criminaliteit, geweld en overlast is te voorzien. Dit zijn plaatsen als stations, uitgaansgebieden, winkelcentra, het gebied rond coffeeshops, jeugdverzamelplaatsen. Regels zullen strakker worden gehandhaafd. De politie en de gemeenten krijgen hierbij meer bevoegdheden. De inzet van toezichthouders, handhavers en private beveiligingsorganisatie wordt verruimd. De politie heeft de operationele regie op de inzet van de verschillende toezichthouders en handhavers. De versterking van de samenhang in het beleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners op lokaal niveau vraagt om een scherpe invulling van de regierol door de gemeenten. Want op gemeentelijk niveau ligt een belangrijke sleutelrol voor het verbeteren van

de veiligheidssituatie voor de burger in de wijk. Op het gemeentelijke niveau kan in de dialoog tussen bestuur, burgers en bedrijfsleven het beste antwoord worden gevonden om de problemen die burger en bedrijfsleven dagelijks ervaren, zo succesvol mogelijk aan te pakken met op de lokale situatie toegesneden maatregelen."

Het kabinet heeft met deze doelstelling een aantal handvatten gegeven. Zo spreekt men over structureel extra aandacht aan onveilige gebieden (waar horecagebieden ook toe worden gerekend). Door meer blauw op straat hoopt men de criminaliteit en onveiligheid terug te dringen. Een ander beleidsmiddel is de mogelijkheid tot het aanwijzen van urgentiegebieden. Dit wil zeggen dat er meer aandacht wordt geschonken aan gebieden waar een ophoping van onveiligheid is. Politie en gemeente worden meer bevoegdheden gegeven en onorthodoxe methoden zullen gebruikt worden. Denk hierbij aan preventief fouilleren. Naast deze middelen wordt er ook gesproken over cameratoezicht en het gemeentelijk inbrengrecht. Het laatste geeft gemeenteambtenaren het recht mee te beslissen bij politiezaken, en mede hierdoor de juiste focus te houden.

Kwaliteitsmeter veilig uitgaan

Horecagelegenheden, die op basis van de lokale veiligheidsanalyses een verhoogd risico kennen, dienen convenanten af te sluiten met de gemeente in het kader van vergunningverlening, waarin harde afspraken worden gemaakt ter voorkoming van 'onveilige uitgaanssituaties'. Horecagebieden die voldoen aan de eisen, komen in aanmerking voor de kwaliteitsmeter veilig uitgaan.

De Algemene Rekenkamer heeft naar de werking van convenanten nader onderzoek laten verrichten en het bleek dat de invloed van een convenant niet zo groot is als gehoopt. Zo blijkt in steden met een convenant het zware uitgaansgeweld nauwelijks te zijn verminderd. In de helft van de gevallen blijkt een convenant zijn vruchten af te werpen voor wat betreft licht uitgaansgeweld. De betrokken partijen echter ervaren deze convenanten als positief. De samenwerking zou degelijk positief beïnvloed zijn door de convenanten.

Met de politie worden de volgende afspraken gemaakt:

- De zichtbaarheid, bereikbaarheid en publieksgerichtheid van de politie moeten in 2006 substantieel zijn gestegen ten opzichte van 2002;
- De politie gaat de regels consequenter handhaven en de burgers actief aanspreken op overtreding daarvan. Dit zal leiden tot een substantiële verhoging van het aantal contacten met burgers ter voorkoming van boetes en transacties. Deze afspraken zullen nader gekwantificeerd worden opgenomen in een landelijk convenant. Uiterlijk medio 2003 zijn met elke korpsbeheerder afzonderlijk afspraken gemaakt over het te leveren aandeel van het betreffende korps aan de landelijke doelstellingen. Met OM en ZM wordt afgesproken dat de zaken die voortkomen uit de verhoogde handhavinginspanning van de politie en de gemeente adequaat worden verwerkt.

Uit bovenstaande kan opgemaakt worden dat het landelijke beleid een aantal speerpunten kent. Zaken zoals een directe, een harde en een integrale aanpak, zijn kenmerkend voor de nieuw ingeslagen weg. Er wordt veel aandacht besteed aan de veiligheid in openbare ruimtes, waaronder horecagebieden. Middels deze rapportage ambiëert de overheid niet alleen de objectieve veiligheid maar ook de subjectieve (waargenomen) veiligheid te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn een verhoogde zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie en de aandacht die uitgaat naar preventie. Een ander belangrijk punt is decentralisatie van het beleid. Veel verantwoordelijkheden worden op een lager, meer lokaal niveau neergelegd. Gemeentes krijgen de ruimte om het lokale veiligheidsbeleid toe te passen op de bestaande situaties. Door deze verschuiving van verantwoordelijkheden ontstaat er een zekere mate van discretionaire ruimte. Deze keuzeruimte zorgt ervoor dat er het veiligheidsbeleid per gemeente zal verschillen.

1.4.7 Overige omgevingsfactoren

Op basis van het onderzoek ‘uitgegaan en ingesloten’ (Politieregio zuid, 2001) kunnen vier typen risicofactoren worden onderscheiden in relatie tot uitgaansgeweld, namelijk:

1. Risicofactoren op individueel niveau;
2. Risicofactoren op het niveau van het gezin of de partnerrelatie;
3. Risicofactoren gerelateerd aan maatschappelijke of culturele aspecten;
4. Risicofactoren gerelateerd aan gedrag in het uitgaanscircuit.

Ad 1 & 2, Risicofactoren op individueel niveau

Problemen binnen het gezin of de partnerrelatie komen uit het onderzoek naar voren als indirecte risicofactoren in relatie tot uitgaansgeweld. Het betreffen geen risicofactoren die direct leiden tot agressief gedrag in het uitgaanscircuit, maar die als achtergrondkenmerk van de verdachte van belang kunnen zijn. Aangezien het hier individuele kenmerken van de daders betreft, zullen deze in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten worden.

Ad 3 Risicofactoren gerelateerd aan maatschappelijke of culturele aspecten

Risicofactoren die zijn gerelateerd aan maatschappelijke of culturele aspecten zijn in het onderzoek geoperationaliseerd als communicatieproblemen tussen bevolkingsgroepen als gevolg van taalbeheersing, discriminatie (zowel autochtonen ten opzichte van allochtonen als andersom), de houding van (subculturen) ten opzichte van geweldscriminaliteit en het onderscheid tussen stad en platteland.

Communicatieproblemen tussen bevolkingsgroepen, als gevolg van een slechte beheersing van de Nederlandse taal, spelen als aanleiding voor uitgaansgeweld nauwelijks een rol. Discriminatie, zowel in de zin van als racistisch opgevatte opmerkingen of een houding van autochtonen ten opzichte van allochtonen die als neerbuigend of weinig respectvol wordt opgevat, speelt een niet te veronachtzamen rol als aanleiding voor uitgaansgeweld.

Ad 4 Risicofactoren voortvloeiend uit gedrag

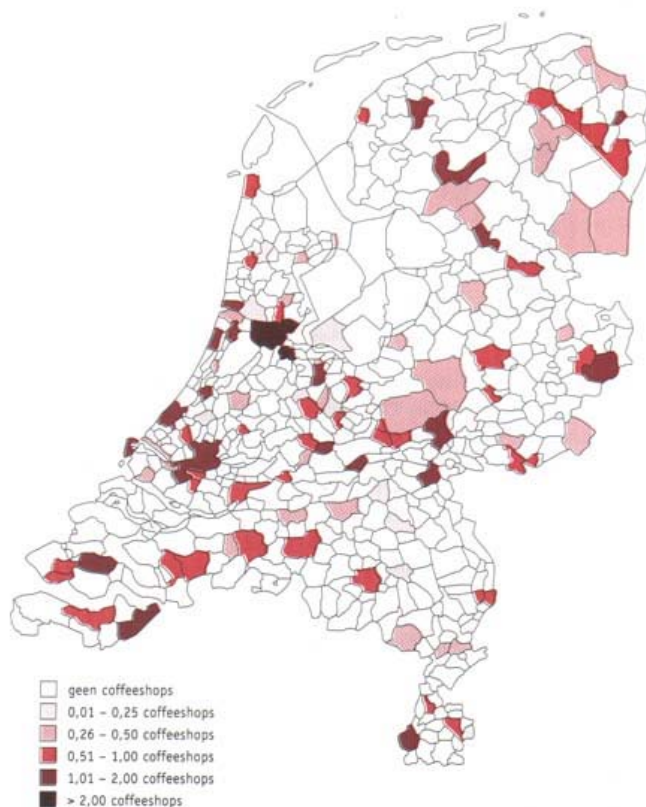
Risicofactoren die voortvloeien uit het gedrag van de geïnterviewde verdachte zijn te onderscheiden in bewust of onbewust risicogedrag. Zo valt het gebruik van drugs in onbewust gedrag, en het meenemen van een wapen tot bewust risicogedrag.

Dat er een verband is tussen alcohol, drugconsumptie, en uitgaansgeweld wordt door velen verondersteld. Ook in de studie ‘Daders en Slachtoffers aan het woord (van der Linden, Knibbe en Joosten, 2004) blijkt er een verband te bestaan tussen alcoholconsumptie en de toename van uitgaansgeweld. Dit geldt vooral voor de Midden-Europese landen. In deze studie wordt er een verband gelegd met wat alcoholconsumptie betekent binnen bepaalde culturen. In onze westerse Midden-Europese cultuur wordt er onbewust vanuit gegaan dat er tijdens drinksituaties en dronkenschap andere regels gelden dan de anders heersende normen en waarden.

Verantwoordelijkheid neemt af en agressie en vrijheid nemen toe.

Men kan dus aannemen dat er een verband bestaat tussen het gebruik van genotsmiddelen en uitgaansgeweld.

Binnen onze Nederlandse cultuur is het normaal dat alcohol en drugs een dergelijke invloed op de mens uitoefenen en dat zij niet geheel verantwoordelijk worden geacht voor hun daden. Dat agressie eerder wordt opgewekt tijdens dronkenschap wordt als een feit geaccepteerd. Naarmate er meer gedronken wordt is men geneigd zich extremer te gaan gedragen. Volgens dhr. Knibbe gaan mensen uit voor een time out. Dit wil zeggen dat zij uitgaan zien als een moment om aan de dagelijkse besommeringen en regels te ontsnappen. Wanneer men zich voelt aangetast in zijn of haar vrijheid en gedronken heeft kan deze irritatie snel omslaan in agressie.

*Figuur 1.6, Landelijke spreiding van coffeeshops 2002,
Bron WODC, 1999*

De spreiding van alcohol en drugsgebruik in Nederland is net als geweld niet regelmatig verdeeld over Nederland. Op bovenstaand kaartje is duidelijk te zien dat in de Randstad, grensgemeentes en enkele andere grote gemeentes in midden Nederland de meeste coffeeshops kennen. In Nederland vind de meeste softdrugverkoop in deze gelegenheden plaats, namelijk zo'n 70%. Naast coffeeshops vindt verkoop van softdrugs ook plaats in diverse horecagelegenheden, thuisverkoop en straatverkoop.

Volgens Bieleman en Maarsingh (1998) wordt tevens erkend dat uitgaansgeweld in plattelandsgebieden een groot probleem is. Volgens hen wordt dit deels verklaard door een hogere alcoholconsumptie. Tevens wordt gesproken over de combinatie van het gebruik van XTC en alcohol. Met name zou deze combinatie agressief gedrag opwekken. Ongeveer driekwart van de daders van uitgaansgeweld geven toe onder invloed te zijn geweest van drank en drugs ten tijde van hun uitingen van geweld.

Invloed van de horeca

Er is in totaliteit weinig onderzoek gedaan naar de invloed van de omgeving op uitgaansgeweld. Naast bovenstaande factoren komt uit het onderzoek 'Daders en slachtoffers aan het woord' (van der Linden et al 2004), naar voren dat drukte binnen de horecagelegenheid, de temperatuur en het muziekvolume van grote invloed zijn op de mate van irritatie van bezoekers wat weer tot agressie zou kunnen leiden. Dit is ook het geval wanneer bezoekers zich niet prettig voelen in het café of discotheek waarin zij zich bevinden.

1.4.8 Verhouding dader en slachtoffer

Al eerder is in de criminologie vast gesteld dat daders en slachtoffers vergelijkbare kenmerken hebben op het gebied van leeftijd, locatie, en geslacht. Opvallend uit het onderzoek van J. Van der Linden is dat in het geval van uitgaansgeweld dader en slachtoffer vaak niet overeenstemmende leefpatronen hebben. Zo zijn de verhoudingen van de burgerlijke staat en werksituatie ongelijk.

	Slachtoffer	Dader	Controlegroep
Burgerlijke staat			
Ongehuwd	12 (86%)	8 (100%)	13 (86%)
Werksituatie			
Werkt	4 (29%)	5 (62%)	8 (53%)
School	6 (43%)	2 (25%)	5 (33%)
Anders	4 (29%)	1 (13%)	2 (13%)

Figuur 1.7, Overzicht leefpatronen dader en slachtoffer

Opvallend in deze tabel is dat op 2 slachtoffers en twee mensen uit de controle groep na iedereen ongehuwd is. Dit betekent dat in dit onderzoek alle daders ongehuwd waren. Voor wat betreft de werksituatie blijkt dat het merendeel van de slachtoffers een opleiding volgt. In tegenstelling tot de daders waarbij het merendeel reeds werkt. Met betrekking tot het opleidingsniveau blijkt dit voor het merendeel van zowel daders als slachtoffers lage of middelbare school te zijn. Dit valt deels te verklaren aan de hand van de leeftijd van de respondenten, namelijk jonger dan 24 jaar.

Ook opvallend is dat het merendeel van de slachtoffers nog steeds een dagopleiding volgt in tegenstelling tot de daders die over het algemeen werken. Ook blijkt het uit het zelfde onderzoek dat bij een geweldsincident het ook regelmatig voorkomt dat of dader of slachtoffer allochtoon of autochtoon zijn 33%.

1.4.9 Conclusie

Na dit overzicht van de aard omvang en spreiding van (uitgaans)geweld, bekeken te hebben kan men slecht concluderen dat uitgaansgeweld blijkbaar een vreemde eend is in de bijt binnen de categorie algemeen geweld. De spreiding van geweld is sterk verbonden met stedelijkheid. Hoe groter de stad, hoe hoger de score qua geweld. Dit geldt echter niet voor het uitgaansgeweld. Hoewel uitgaansgeweld wel kenmerkend is voor steden groter dan 25.000 inwoners, komt het meeste uitgaansgeweld voor in steden met een inwonertal tussen de 150.000 en de 250.000 inwoners. Ook scoort de grootste stad van Nederland, die tevens het hoogste scoort qua algemeen geweld, het minst op het gebied van uitgaansgeweld.

De verdeling van politiebudgetten is een opvallend gegeven. Stedelijke gebieden hebben relatief minder te besteden aan beschikbaarheid en bereikbaarheid. Landelijke gebieden geven dus relatief meer uit aan zaken zoals zichtbaarheid van politie. Daarnaast zorgt de discretionaire ruimte binnen het overheidsbeleid voor verschillen in lokaal veiligheidsbeleid.

Naast de invloed van de politie heeft ook het gebruik van alcohol en drugs zijn weerslag op uitgaansgeweld. De mate en het soort alcohol en/of drugsgebruik zijn deels bepalend voor de hoeveelheid incidenten. Andere factoren, zoals omgevingsfactoren zijn van invloed op uitgaansgeweld. Zaken die inbreuk doen aan de vrijheidsbeleving van de dader in combinatie met de omgeving waar het te druk, warm en lawaaiig is, en waar men zich niet prettig voelt, zijn bij uitgaansgeweld groter. Tevens blijkt dat de dader en slachtoffer vaak niet overeenkomstige leefstijlen hebben. Zo blijkt het geweld vaak te ontstaan tussen:

- Student versus lokale jeugd;
- Schoolgaand versus werkend/werkeloos;
- Allochtoon versus Autochtoon.

Hoewel al deze facetten meespelen in het al dan niet ontstaan van geweld blijkt het vaak een combinatie van factoren te zijn.

1.5 Hypotheses

Mogelijke verklaringen voor afwijkende spreiding van uitgaansgeweld in vergelijking tot geweld in het uitgaansgeweld zijn in de volgende hypothesen weergegeven.

- De spreiding uitgaansgeweld is gerelateerd aan de spreiding van alcohol en drugsgebruik. Denk hierbij het soort en de mate van alcohol en drugs gebruik die per gemeente kunnen verschillen.
- De mate van uitgaansgeweld heeft te maken met de opbouw van het uitgaansgebied. Uitgaansgebieden in grote steden zijn duidelijk te onderscheiden van horecagebieden in meer landelijke regionen. Wellicht spelen omvang, clustering, menging van verschillende soorten aanbod en bereikbaarheid voor politie een rol in de mate van uitgaansgeweld.
- De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de demografische opbouw van de bezoekers van het uitgaansgebied. Zo zou uitgaansgeweld gerelateerd kunnen worden aan etniciteit, leeftijd, sociaal en cultureel kapitaal, maar ook aan het feit dat mensen in landelijke gebieden in grote groepen uitgaan.
- De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de opbouw van bezoekers qua sociaal kapitaal. In bijlage 2 beschrijft dhr van Gerwen een manier om horecabezoekers in te delen naar kapitaal. Hij schrijft hierbij over het feit dat sommige van deze groepen niet goed met elkaar mengen in horecagebieden. Indien deze groepen elkaar vaak tegen komen in bepaalde gebieden zou dit de kans op geweld verhogen. Grote steden kennen een relatief hogere mate van parochialisering waardoor verschillende groepen minder snel zullen botsen als in kleinere uitgaansgebieden met een meer divers horeca-aanbod.
- De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de implementatie van het Nederlandse veiligheidsbeleid. Door een grote hoeveelheid discretionaire ruimte zijn er grote variaties in de uitvoering van veiligheidsbeleid binnen gemeentes. Ook speelt de mate van organisatie van alle betrokken partijen hier een rol. Denk hierbij aan de horeca, bewoners en bezoekers.
- De huidige spreiding van uitgaansgeweld heeft te maken met de verdeling van politiebudgetten. Zo besteden landelijke regio's meer geld aan het verbeteren van bereikbaarheid en beschikbaarheid van de politie. De stedelijke regio's hebben echter minder te besteden aan deze facetten aangezien een groot deel van hun inkomsten opgaat aan het bestrijden van criminaliteit.

1.6 Doelstelling

Door middel van onderzoek onder betrokken partijen mogelijke verklaringen vinden voor de spreiding van uitgaansgeweld ten einde inzicht te krijgen in uitgaansgeweld en haar spreiding in Nederland.

1.7 Onderzoeksvragen

- Hoe zijn de uitgaansgebieden opgebouwd?
- Hoe zijn de doelgroepen opgebouwd?
- Wat is de invloed van politie(budgetten)verdeling?
- Wat zijn bestaande theorieën over spreiding van (uitgaans)geweld?
- Wat is het effect van verschillende drugs op mensen?
- Is drugsgebruik anders in grote steden dan in landelijke kleinere steden of dorpen?
- Wat is de visie van de betrokken partijen op de bovenstaande hypothesen
- Komen bestaande theorieën met de visie van betrokken partijen?

Hoofdstuk 2 Methode van onderzoek en analyse

In dit hoofdstuk zal de opzet gemaakt worden voor het empirische onderdeel van dit onderzoek. Zoals al in hoofdstuk 1 naar voren is gebracht zal er onderzoek gedaan worden naar de spreiding van uitgaansgeweld. Dit onderzoek kent een exploratief karakter. Er zal een verkenning gemaakt worden van de mogelijke verklaringen van de spreiding van uitgaansgeweld.

Dit onderzoek is gebaseerd op een tweetal casestudies, te noemen Amsterdam en Eindhoven. Middels het bestuderen van deze cases wordt getracht inzicht te krijgen in de visie en opinie van betrokken partijen. Door deze te staven met bestaande theorieën over spreiding en het ontstaan van geweld en criminaliteit ambieer ik nieuwe inzichten te krijgen aangaande deze specifieke categorie van geweld. Uit dit inzicht is het wellicht mogelijk een theorie te vormen betreffende de spreiding van geweld in horecagebieden.

2.1 Onderzoeksubjecten

In dit onderzoek zullen er twee steden onderzocht worden op het gebied van uitgaansgeweld en het gemeentelijke beleid. De Algemene Rekenkamer heeft in 2004 onderzoek gedaan naar uitgaansgeweld en heeft de Nederlandse politieregio's onderzocht. Zij onderzocht enkel gemeentes met meer dan 25000 inwoners en met een uitgaansgebied gedefinieerd in paragraaf 1.1. In dit onderzoek gebruikt ik dezelfde selectiecriteria als de Algemene Rekenkamer.

Gegevens over uitgaansgeweld in steden zijn moeilijk verkrijgbaar. De meest onderzoeken zijn op provinciaal niveau of op het niveau van politieregio's gedaan. Aangezien de politieregio het meest lage schaalniveau is zal op dit niveau geselecteerd worden. Tijdens het bestuderen van de tabellen in hoofdstuk 1 viel het direct op dat de G4, normaal gekenmerkt door hoge criminaliteitscijfers, relatief laag scoorden in verhouding tot steden in een meer landelijke omgeving. Een voorbeeld hiervan is Zuid-Oost Brabant. Zoals te zien in de tabellen van bijlage 1 zijn regio Amsterdam en Zuidoost Brabant zelfs tegenpolen van elkaar.

Het lijkt mij erg interessant om deze regio's tegen elkaar af te zetten. De nadruk zal liggen op de grote steden van deze gebieden. Uit verder onderzoek moet blijken of het ook werkelijk het geval is, dat hier het meeste geweld plaats vindt. De te onderzoeken steden zijn Amsterdam en Eindhoven. In de eerste instantie nauwelijks vergelijkbare steden. Men zou verwachten dat Eindhoven vele malen lager scoort op het gebied van uitgaansgeweld dan Amsterdam. Dit vanwege de oppervlakte van het uitgaansgebied, de toestroom van toeristen, het klimaat van de grote stad en de algemene criminaliteitscijfers waar Amsterdam ook vele hoger scoort dan Eindhoven. Dit wordt echter tegengesproken door de cijfers van de Algemene Rekenkamer.

Wanneer de hypothesen in paragraaf 1.5 in ogenschouw worden genomen kan men concluderen dat deze stellingen als het ware in tweeën zijn te splitsen. Enerzijds zijn er de hypothesen die ingaan op het schaalniveau van uitgaansgebieden. Deze stellingen gaan uit van de invloed van inrichting, bezoekers en sfeer op het uitgaansgeweld. Anderzijds zijn er de hypothesen die uitgaan van de invloed van het rijk, gemeente en politie op uitgaansgeweld. Dit zijn externe invloeden.

Mijn onderzoek zal een tweeledig karakter kennen. Voor de laatstgenoemde hypothesen zal onderzoek verricht worden op het niveau van de politieregio, dan wel gemeente. Deze methode is echter te grof voor de hypothesen die gericht zijn op de uitgaansgebieden. Zaken als inrichting, bezoekers en sfeer zullen per uitgaansgebied worden onderzocht.

2.2 Informanten

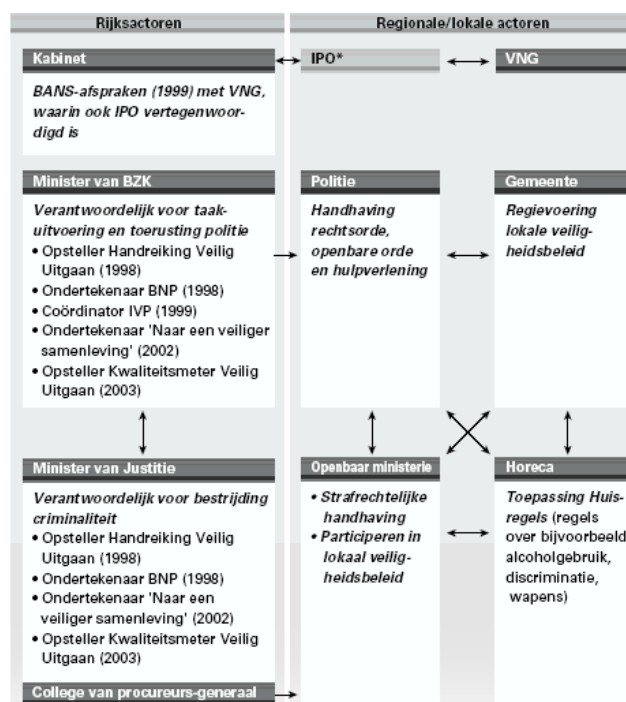
Onderstaand schema geeft inzicht in de onderlinge verhoudingen voor wat betreft veiligheidsbeleid binnen gemeentes. Iedere partij staat weergegeven en hun verantwoordelijkheden genoemd. Dit onderzoek richt zich op de regionale en lokale actoren. Hoewel het de voorkeur heeft sleutelfiguren te spreken die in de zelfde functie werkzaam zijn is het in praktijk gebleken dat dit niet haalbaar was. Dit heeft geresulteerd in het feit dat er bij de beide politiekorpsen gesproken worden zal worden met agenten die veelvuldig werkzaam zijn in de horecagebieden. Voor de gemeente geldt

dat er interviews zijn afgenomen met ambtenaren die of via het veiligheidsbeleid verbonden zijn met de horeca, dan wel via vergunning en handhaving. Het openbaar ministerie (OM) zal in dit onderzoek niet worden opgenomen bij de sleutelfiguren. Uit een gesprek met Dick Zuilhof de publieksvoorlichter van het OM bleek dat de rol van het OM voornamelijk via de regionale politiekorpsen loopt. Zo zegt hij:

' Voor wat betreft de rijksactoren geldt dat het beleid per regio kan verschillen. De aanpak is mede afhankelijk van de mate waarin uitgaansgeweld een probleem oplevert. Op regionaal niveau vindt er overleg plaats binnen de zogenaamde driehoek. Deze driehoek bestaat uit de burgemeester, hoofdcommissaris en hoofdofficier.'

Voor wat betreft de overige rijksactoren geldt dat er gekeken zal worden hoe de koppeling tussen het rijk en de regionale/lokale actoren gemaakt worden. Zo is te zien dat er via het ministerie van BZK en via het ministerie van justitie een link word gemaakt met politie en openbaar ministerie. Deze twee actoren staan weer in verbinding met de gemeente en horeca. De politie speelt volgens dit schema de rol als intermediair tussen gemeente, horeca en ministerie van BZK. Aangezien het openbaar ministerie niet direct zichtbaar is voor bezoekers en horecaondernemers in horecagebieden, speelt de politie een zeer grote rol in dit onderzoek. Naast deze informanten spelen onderzoeksbureau's ook een belangrijke rol. Zij informeren het kabinet. In dit onderzoek zal ik deze groep verruimen.

Zo zal een literatuurstudie gedaan worden naar bestaande theorieën over (uitgaans)geweld en zal onderzocht worden wat er al bekend is van uitgaansgeweld. Voor de laatste partij, de horeca geldt dat er interviews zullen worden afgenomen bij een aantal portiers die werkzaam zijn in de gebieden. Aangezien de omstandigheden waaronder deze interviews worden afgenomen is ervoor gekozen een observaties mee te nemen in de totale beeldvorming ten aanzien van de portiers en horeca.

*Figuur 2.1, Schematische weergave interactie van betrokken partijen bij het Veiligheidsbeleid
Bron: Algemene Rekenkamer, 2004*

2.3 Onderzoeksmethoden

Aangezien er een verkenning gemaakt zal worden van een tweetal bestaande situaties, waarbij het probleem niet geheel duidelijk is er meerdere standpunten ingenomen kunnen worden, zal dit onderzoek kwalitatief van aard zijn. Door een kwalitatieve benadering zullen de standpunten en inbreng van de actoren in kaart gebracht kunnen worden en de achtergrond hiervan nader worden onderzocht. Zodoende kan er een dieptebeeld geschetst worden van de situatie zoals die in de twee onderzoeksgemeentes bestaat.

2.3.1 Het interview.

Aan de hand van diepgaande semi-gestructureerde gesprekken zal een weg door het probleemgebied gevonden worden. Er bestaat een onderwerpenlijst ontworpen aan de hand van de hypothesen. Aanvullingen zijn echter altijd mogelijk. De interviews voor de sleutelfiguren zullen individueel gehouden worden. Deze gesprekken zullen dienen om inzicht te krijgen in de verantwoordelijkheden en mate van betrokkenheid van de partijen te krijgen. Door deze interviews hoop ik inzicht te krijgen in de onderlinge verhoudingen, de manier van samenwerking en hoop ik duidelijkheid te krijgen over waar de zwaartepunten van het veiligheidsbeleid liggen. Voor de interviews met de portiers uit de betrokken horecagebieden geldt dat deze een afwijkend karakter kennen. Door de omstandigheden waaronder de interviews zijn afgenomen zijn de diepgang en de representativiteit minder dan in de interviews met gemeente en politie. De observaties en meeloopavonden met de politie zullen echter aanvullend werken. Naast de persoonlijke interviews zal er ook gebruik gemaakt worden van schriftelijke communicatie. Zo zullen er aan experts vragen gesteld worden per e-mail en telefoon. Dit aspect van het onderzoek dient ter aanvulling op de interviews. Instanties die onder andere betrokken zijn bij dit onderzoek zijn de Kamer van Koophandel, GGD, Algemene Rekenkamer, Jellinek, Novadic Kentron en professoren van de Erasmus Universiteit. Naast deze persoonlijke gesprekken zal er tevens een congres bezocht worden van NIGZ- Alcohol voorlichting ' Alcohol en (uitgaans)geweld.

2.3.2 Participerende observatie

Deze observatie heeft betrekking op de horecagebieden in de twee steden. De betreffende horecagebieden te noemen zijn:

- Rembrandtplein (Amsterdam)
- Leidseplein (Amsterdam)
- Stationsplein (Eindhoven)
- Stratumseind (Eindhoven)
- Markt (Eindhoven)

Zij zullen bezocht worden op momenten dat deze gebieden de meeste bezoekers trekken. Dit zijn over het algemeen ook de tijdstippen dat de politie het meest ruim is vertegenwoordigd is. Naast deze observaties in de horeca, zal ik tevens een zaterdagochtend meelopen met de beide politiekorpsen. Zodoende hoop ik een beeld te krijgen over de toon die de politie in dit soort gebieden zet, en wat het effect hiervan op de horeca en haar bezoekers is. Ik heb gekozen voor een afstandelijke observatie aangezien ik de interactie tussen horeca, bezoekers en politie niet wil beïnvloeden. Er zal dus geen poging gedaan worden situaties te creëren waar politieactie te observeren zal zijn. De mate van vertegenwoordiging, de verschijningsvorm van de politie en de houding van portiers zijn goede indicatoren voor het beleid dat op straat gevoerd wordt. Omdat deze observatie slechts een beperkte indicatie geeft van de invloed van de politie op het horecagebied, zal dit onderdeel van het onderzoek niet als doorslaggevend gewaardeerd worden, maar als onderbouwing gelden. Deze bezoeken aan het horecagebied zullen in het beginstadium van het onderzoek plaats vinden. Zodoende kan er met een onbevooroordeelde blik gekeken worden naar de situatie. Zouden deze bezoeken na de interviews gepland worden dan zou wellicht een beïnvloed beeld ontstaan. Mochten er vragen ontstaan tijdens de observaties dan kunnen deze verwerkt worden in de interviews. Het meelopen

met de politie zal in een later stadium van het onderzoek plaats vinden, zodoende kan met een kritische blik naar de werkwijze van de politie gekeken worden.

2.3.3 Literatuur studie

Voor wat betreft de literatuurstudie zal gebruik gemaakt worden van bestaande beleidsstukken en vergelijkbare documenten die voorhanden zijn in de betreffende steden. Dit zorgt voor een helder beeld van het gewenste beleid en hoe het volgens de gemeente zou moeten zijn geregeld in deze gebieden. Tevens gelden de rapporten van het rijk en van de diverse ministeries als basis waarop de beschrijving van het landelijk beleid plaats vindt

Naast dit aspect van het onderzoek is er nog een tweede belangrijk onderdeel in de literatuurstudie. In hoofdstuk vier zal in de eerste plaats een theoretisch kader geschetst worden voor uitgaansgeweld. Theorieën van criminologen zullen hier gegevens worden en eventueel toegepast op geweld in uitgaansgebieden. Ten tweede zullen indien mogelijk, uitspraken gedaan door informanten gestaafd worden met feiten.

2.4 Verdeling onderzoeksvragen

Hieronder is een verdeling weergegeven van de onderzoeksvragen over de diverse onderzoeksmethoden. Vragen die al dan niet volledig behandeld zijn in het vooronderzoek in hoofdstuk 1 zullen gemarkeerd worden met een (x)

Literatuurstudie

- Invloed van politiebudgetverdeling (x)
- Bestaande theorieën uitgaansgeweld
- Effecten drugsgebruik (x)
- Opbouw uitgaansgebieden
- Opbouw doelgroepen

Observatie

- Opbouw uitgaansgebieden
- Opbouw doelgroepen

Interviews

- Invloed politiebudgetverdeling (x)
- Effect / spreiding drugsgebruik (x)
- Visie op uitgaansgeweld (x)
- Visie op bovenstaande hypothesen

2.5 Verdeling over de hoofdstukken

Doormiddel van het hierboven genoemde onderzoek zullen de onderzoeksvragen beantwoord worden. Om een duidelijk beeld te krijgen hoe dit onderzoek is opgebouwd, is hier onder de verdeling per hoofdstuk gegeven.

Hoofdstuk 1

- Invloed politiebudgetverdeling (verkenning)
- Effect / spreiding drugsgebruik (verkenning)
- Visie op uitgaansgeweld (verkenning)

Hoofdstuk 3

- Bestaande theorieën uitgaansgeweld (theoretisch)
- Effecten drugsgebruik (theoretisch)
- Opbouw uitgaansgebieden (theoretisch)
- Opbouw doelgroepen (theoretisch)

Hoofdstuk 4

- Opbouw uitgaansgebieden (empirisch)
- Opbouw doelgroepen (empirisch)
- Visie op uitgaansgeweld (empirisch)
- Visie op hypothesen (empirisch)

Hoofdstuk 5

- Stemmen theorie en empirie met elkaar overeen?

2.6 Validiteit en betrouwbaarheid

Kwalitatief onderzoek kan tot grote validiteit leiden. Tijdens het onderzoek kan door de openheid en de mogelijkheid tot het tussentijds aanpassen van het onderzoek namelijk nog ingespeeld worden op gebreken in de validiteit. Betrouwbaarheid is echter moeilijker te garanderen bij kwalitatief onderzoek. Waarnemingen en interpretaties zijn sterk afhankelijk van de context en de situatie. Door het gebruiken van diverse bronnen en aanspreken van verschillende onderzoeksmethoden zal worden getracht het onderzoek zo betrouwbaar en valide mogelijk te maken

Tijdens de observaties wordt de betrouwbaarheid beïnvloedt door het feit dat deze bezoeken gepland zijn voor de interviews. Op die manier kan er 'blank' geobserveerd worden. Het is moeilijk de validiteit na een enkel bezoek te garanderen. Opnamemateriaal zou echter invloed kunnen hebben op het gedrag van de horecaondernemers en haar bezoekers. Zo zou de eerste groep de regels wellicht beter naleven. De bezoekers zouden zich sociaal correct, of juist provocerend kunnen gaan gedragen. Dit wil ik graag voorkomen. Vandaar dat dit onderzoeksonderdeel niet gebruikt zal worden als hoofdonderdeel en slechts zal dienen ter verkenning van het gebied, en ter onderbouwing van feiten.

De observaties die gedaan worden tijdens het meelopen met de politie hebben plaats gevonden na de interviews. Zij zullen zijn ter aanvulling op de interviews gehouden met de politie. Uitspraken zullen in praktijk beter belicht worden, en gedrag van uitgaanspubliek wordt tevens nogmaals bekeken.

De interviews scoren qua validiteit beter. Zo zal er gebruik gemaakt worden van opnamemateriaal en kan er tijdens het interview in gegaan worden op onduidelijkheden door het stellen van vervolgvragen. Het interview zal afgenomen worden op een plaats waar de geïnterviewde zich comfortabel voelt. Het anonimiseren van de interviews zal waarschijnlijk niet mogelijk zijn, aangezien de meeste interviews afgenomen zullen worden bij sleutelfiguren waarvan de functie van die persoon juist waarde geeft aan de betrouwbaarheid. Daarnaast zal geprobeerd worden uitspraken te verifiëren aan de hand van bestaande onderzoeken.

Voor wat betreft de documenten die bestudeerd zullen worden is de betrouwbaarheid hoog. Beleidsstukken zijn niet uitgelokt en kunnen hierdoor niet beïnvloed zijn door de mening of gevoelens van de onderzoeker. Om de validiteit te garanderen zullen alleen beleidsstukken bestudeerd worden die van toepassing zijn op horecagebieden. Voor wat betreft het tweede deel van de literatuurstudie waarbij gebruik gemaakt wordt van onderzoeken en theorieën, dient men rekening te houden met betrouwbaarheid en validiteit van de onderzoeken an sich. Er zal daarom slechts gebruik gemaakt worden van onderzoeken van gerenommeerde onderzoeksbureaus of universitaire studies.

Hoofdstuk 3 Theoretisch kader

Voordat ingegaan wordt op de regio's Amsterdam en Eindhoven, zal in dit hoofdstuk een theoretische verkenning gemaakt worden van uitgaansgeweld. In de eerste paragraaf zal een splitsing gemaakt worden tussen uitgaansgeweld en zinloos geweld. In de tweede paragraaf zal een theorie worden gebruikt die gebaseerd is op de theorie van Van Gerwen die op zijn beurt weer gestoeld is op 'La Distinction' van Bourdieu (1984). In deze theorie wordt schematisch uiteengezet hoe een ideaal horecagebied is opgebouwd, en welke factoren van invloed zijn op horecagebieden. In de derde paragraaf zal de betekenis van openbare ruimte verkend worden, en worden verklaard hoe gebruik van publiek domein kan leiden tot uitgaansgeweld. Ten vierde zullen een aantal criminologische theorieën uiteengezet worden. Tegenwoordig zullen zij als basis dienen voor de verklaring van spreiding van uitgaansgeweld.

3.1 Zinloos geweld

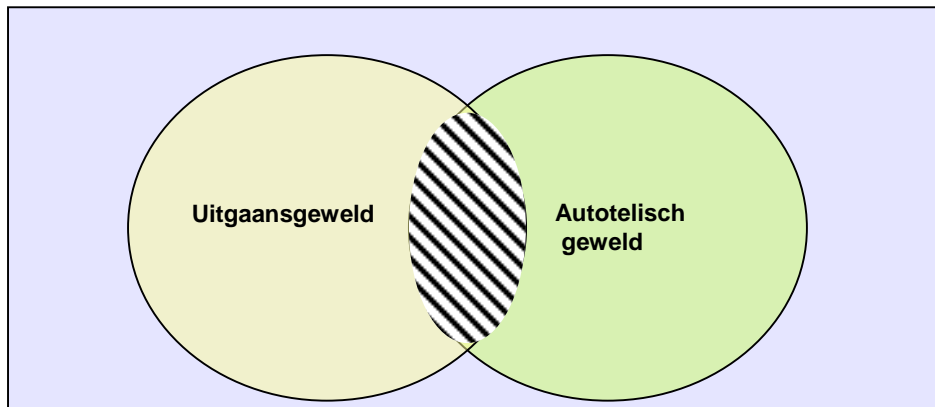
Wie maar een krant open slaat of naar een nieuwsbericht luistert kan er eigenlijk niet meer omheen. Zinloos geweld is bijna aan de orde van de dag. De Nederlandse bevolking reageert geschokt en protesteert massaal tegen deze uitingen van geweld door stille tochten te organiseren.

De vraag hoe zinloos geweld gedefinieerd kan worden is volgens mijn inziens simpel. In mijn optiek spreekt de term 'zinloos geweld' voor zich. Deze agressieve uitingen kennen geen oorzaak noch doel. Schinkel schrijft in zijn proefschrift 'Aspects of Violence' (2005) over autotelisch geweld. Hij beschrijft hiermee geweld met gewelddadigheid als doel. Het plegen van geweld omdat het goed voelt. De dader pleegt een agressieve daad om in deze behoefte te voorzien. Geweld wordt een waarde in zichzelf geworden en hiermee verdwijnen de morele problemen van de dader.

3.1.1 Zinloos geweld in relatie tot Uitgaansgeweld

Uit berichtgeving over zinloos geweld blijkt dat er vaak alcohol of drugs in het spel waren en dat het geweld op zaterdagavonden in uitgaansgebieden plaats vindt. Dit wil echter niet automatisch zeggen dat al het zinloze geweld tot uitgaansgeweld gerekend moet worden. In een onderzoek van het WODC² blijkt dat slechts 8% van zinloos geweld gevallen ook onder de noemer van uitgaansgeweld valt. Zo blijkt de ruime meerderheid van de zinloze geweldsincidenten verbonden te zijn met geweld in het verkeer of terechtwijzing. Wanneer de definitie beschreven in paragraaf 1.2, wordt gehanteerd, dan blijkt dat indien zinloos geweld plaats vindt in een horecagebied tijdens uitgaanstijden, dit autotelische geweld tot uitgaansgeweld rekenen kan worden.

² Zinloos geweld Momentopname, nr. 1 (1999)
Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 1999

Figuur 3.1, Autotelisch geweld t.o.v. Uitgaansgeweld

3.1.2 De geschiedenis van zinloos geweld

In de eerste plaats wil ik de stelling dat zinloos geweld een product van de laatste jaren is ontkrachten. Sinds mensenheugenis vinden er dergelijke incidenten plaats. Zo werd in 1984 veel gerucht gemaakt over het zogenaamde kustgeweld, en schreven de media in het verleden ook over zinloos geweld maar dan onder de noemer van straatgeweld. Waarom er volgens velen een stijging is waar te nemen kan volgens Vaterman (2001) worden verklaard. Hij schrijft de stijging van zinloos geweld toe aan veranderende en verbeterende registratiesystemen, en een verschuiving van prioriteiten bij de politie. De constructie wordt echter beïnvloed door de media. Zijn inziens vormt de media een katalysator voor de immense reactie die zinloos geweld oproept. Zo stelt hij dat stille tochten het product zijn van een mediahype.

Wel wil ik aantekenen dat er een extra dimensie schijnt te zijn toegevoegd. Waar eerst geweld onder een gezamenlijke noemer werd geschaard, lijkt er nu een onderscheid te worden gemaakt in de doel van het geweld. Waar de term zinloos geweld eerder niet bestond of werd erkend blijkt nu de zinvolheid of zinloosheid een factor van onderscheid te zijn.

3.1.3 Sociale betekenis van zinloos geweld

Door velen wordt gesuggereerd dat zinloos geweld een epidemie is, die plotseling is ontstaan en dat in het verleden vrijwel nooit van dit soort excessen plaats vonden. In het artikel van Vaterman (2001) wordt dit echter tegengesproken. Zo schrijft hij dat men er vaak van uitgaat dat de omvang van de problematiek van invloed is op de maatschappelijke bezorgdheid. Dit blijkt echter niet zo te zijn. Uit diverse onderzoeken blijkt dat niet alleen de ernst van het probleem van invloed is, maar dat vooral de constructie van de problematiek van belang is bij de vorming van de maatschappelijke bezorgdheid. Doordat een aantal zinloze geweldsincidenten een dodelijke afloop kenden steeg de verontrusting van het publiek. Doordat er geen oorzaak is voor het geweld weten mensen niet hoe ze zich tegen dit soort geweld kunnen wapenen. Dit tezamen zorgt voor een heftige reactie van de samenleving. Zij protesteren gezamenlijk: het effect van dit geweld is een soort verbondenheid. Uit angst verenigen zij zich gezamenlijk tegen de vijand.

Dit effect is ook waar te nemen in de Nederlandse horeca. Vele horecaondernemers maken samen met gemeente, politie en brandweer afspraken over veiligheid en stellen regels op om dit soort geweld te voorkomen. Het zorgt voor verbondenheid. Een goed voorbeeld in het huidige veiligheidsbeleid zijn de convenanten die horeca gemeente en bewoners afsluiten.

3.2 Het ideale horecagebied

Het is mogelijk een horecagebied op een dergelijke manier te versimpelen dat er een schematische weergave van te maken is. Dit kan door een dergelijk gebied te zien als een samenkomst van vraag en aanbod. Door deze versimpeling kan tevens de volgende definitie gemaakt worden.

Definitie ideale horecagebied:

“Een horecagebied waar de horecavraag en het horeca-aanbod optimaal op elkaar afgestemd zijn, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin.”

Het ideale horecagebied is er niet:

Indien kwantitatief:

- Vraag > aanbod
Dit zorgt als het ware voor een overbevolking in het horecagebied. Spanningen tussen consumenten en allerlei vormen van overlast zullen eerder toenemen, evenals gevaarlijke situaties. Er is sprake van ruis.
- Vraag < aanbod
In dit geval kan broodnijd ontstaan. Er wordt gevochten om de consument. Dit kan leiden tot onderlinge spanningen tussen horeca-aanbieders, bijvoorbeeld als gevolg van prijsstunts.

Indien kwalitatief:

Vraag en aanbod kwalitatief niet op elkaar zijn afgestemd, zodat er hinderlijke ‘ruis’ ontstaat. Met het horeca-aanbod wordt niet de beoogde doelgroep aangetrokken. Door de aanwezigheid van een niet-beoogde doelgroep zal de gewenste consument het horecagebied eerder gaan mijden.

Het ideale horecagebied is afhankelijk van:

- Vraag:
De aard (kwalitatief) en de omvang (kwantitatief) van de aanwezige vraag.
- Aanbod:
De aard (kwalitatief) en omvang (kwantitatief) van het aanwezige aanbod.

De horecavraag heeft consequenties voor het horeca-aanbod. Aanwezige randvoorwaarden kunnen daarbij het horeca-aanbod in het aantrekken van beoogde doelgroepen versterken. Met andere woorden:

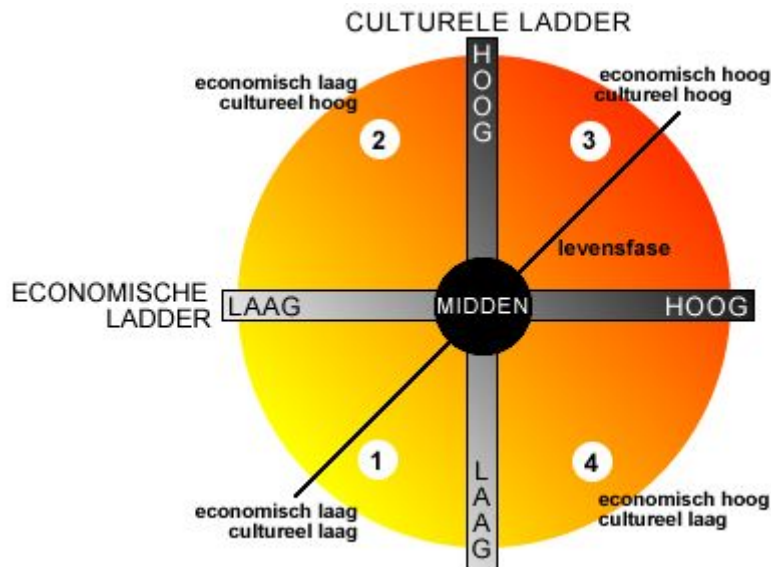
Vraag = aanbod + aanwezige randvoorwaarden.

Aangezien het aanbod en de randvoorwaarden in de ideale situatie optimaal afgestemd moeten zijn op de levensvatbare vraag, kan op basis van de vraagkant (de omvang en de aard) de meest ideale situatie worden beschreven. Aangezien wensen en behoeftes ten aanzien van horeca persoonsgebonden zijn en in tijd en ruimte kunnen verschillen, kan men in praktische zin niet spreken van één ideaal horecagebied.

Model van Bourdieu

Het model dat Van Gerwen gebruikt, gebaseerd op het model “la Distinction” (1984) van de Franse socioloog Bourdieu, geeft inzicht in verschillen in wensen / behoeftes c.q. smaken en voorkeuren van horecaconsumenten. In bijlage 2 wordt dit model uitgebreid toegelicht. Dit model kan als raamwerk dienen voor een praktische beschrijvingen van ideale horecagebieden.

Onderstaand model is een toepassing van 'la Distinction' op bezoekers van horecagebieden.

Figuur 3.2 , Model van Van Gerwen (2001)

Bourdieu onderscheidt twee dimensies: economisch kapitaal en cultureel kapitaal. Dat levert in dit model een verticale culturele ladder op en een horizontale economische ladder. Uitgangspunt is dat een mens in zijn leven begint met niets en dat hij streeft cultureel en economisch te groeien.

Economisch kapitaal staat voor de mate waarin iemand erin slaagt rijkdom te verwerven. Hoe rijker, hoe hoger hij op de economische ladder staat. Wie veel economisch kapitaal bezit, heeft in de regel ook een groot en divers aantal sociale contacten met onder andere personen met een hoge economische status.

Cultureel kapitaal heeft te maken met opleiding, cognitieve vaardigheden en culturele kennis die iemand heeft. Wie de bovenste treden van de culturele ladder bereikt, heeft vaak een hoge opleiding genoten, heeft veel contacten met mensen die tot de culturele elite behoren en beheerst de gedragscodes die de omgang in deze kringen reguleren (van Gerwen, 2001).

Dit resulteert in vier kwadranten, te noemen:

1: Economisch laag / cultureel laag

Onder deze groep vallen mensen met een weinig divers netwerk en weinig vermogen. Dit zijn bijvoorbeeld scholieren. Zij hebben nog nauwelijks kapitaal in hun leven vergaard, noch economisch noch cultureel. Maar het kunnen ook oudere laaggeschoolden zijn met weinig inkomen. Deze groepen zijn prijsgevoelig en hun perceptie van kwaliteit en service is behoorlijk 'basic'. Een goed getapt biertje zal ze bij wijze van spreken worst zijn. In dit segment vinden de 'Happy Hours' plaats. De rol van personeel is er vooral één van vermaak bieden, want de behoefte aan communicatie uit zich niet alleen verbaal: massaal op muziek meedeinen is ook communiceren. Het is een groep met een heel eigen smaak en voorkeur, ze laat zich niet door de elite beïnvloeden. In hun uitgangspunt zijn het kuddedieren. Muziek speelt een hoofdrol, Nederlandse smartlappen worden hoog gewaardeerd, er wordt veel geconsumeerd. Hoogwaardig design van interieur is onnodig. Geslaagd concept: de skihut. (Van Gerwen)

2: Economisch laag / cultureel hoog

Mensen met een relatief bescheiden inkomen, maar met veel opleiding, bewegen zich in dit kwadrant. Hierbij moet je denken aan studenten, kunstenaars, sommige journalisten wellicht, muzikanten, acteurs, gesjeesde academici. Deze groep vind je vooral in de grote steden. Het gaat om mensen met creatieve beroepen die met minder geld genoeg moeten of willen nemen. Ook deze groep is prijsgevoelig. Maar het verschil met linksonder is dat ze over groter sociale communicatieve vaardigheden beschikken. In deze groep ontstaan ook vaak trends die langzaam doorsijpelen naar andere kwadranten. Men is tolerant en houdt van met elkaar praten; harde muziek is taboe. Stand-up comedy doet het goed. *(Van Gerwen)*

3: Economisch hoog / cultureel hoog

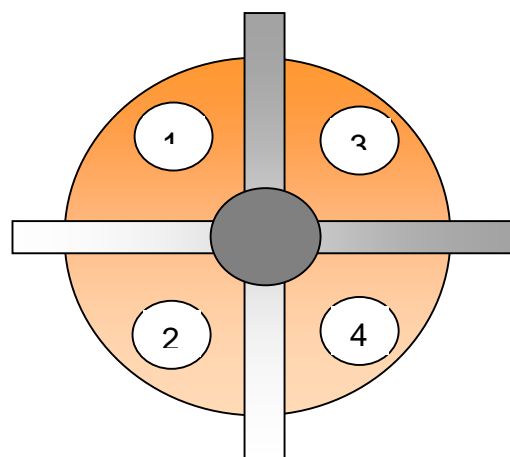
Dit zijn de mensen die zowel over cultureel als economisch kapitaal beschikken. Denk aan museumdirecteuren, geslaagde managers, succesvolle kunstenaars, architecten, medische specialisten, filmregisseurs en geslaagde acteurs. Ze bezoeken veel luxe restaurants, hebben een drukke agenda en willen dus value for time. Ze zijn heel service- en kwaliteitsgevoelig. *(Van Gerwen)*

4: Economisch hoog / cultureel laag

Hier zitten vooral de ondernemers. Selfmade mensen die zijn opgeklimmen van krantenjongen tot miljonaire. Ze hebben geen ingewikkelde smaak, zijn praktisch ingesteld, houden niet van oeverloze discussies, dragen mooie pakken, opvallende sieraden, rijden dure automerken als Mercedes en BMW, zoeken prestige en zijn statusgevoelig. Ze zijn oprecht fan van Lee Touwers of René Froger. Zitten graag in businessclubs van voetbalverenigingen, ook golfclubs zijn populair. Houden van luxe en laten het graag breed hangen. *(van Gerwen)*

Toepassingen

Als dit model wordt toegepast op een horecagebied, blijkt dat een horecagebied ideaal is wanneer vraag en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Heldere positionering geeft duidelijkheid naar de consument en verlaagt tegelijkertijd de risicoperceptie, te weten het risico dat de consument niet in zijn of haar wensen en behoeften wordt voorzien. Positionering speelt een grote rol in het verwachtingspatroon van een bezoeker. In het onderstaande model is een voorbeeld van een duidelijke positionering weergegeven. De cirkels één tot en met vier staan voor de verschillende gepositioneerde horecagebieden. Ieder kwadrant van de vraagzijde heeft een aan de behoefte van de kwadranten aangepast horeca aanbod.

Figuur 3.3 , Weergave van kwadranten

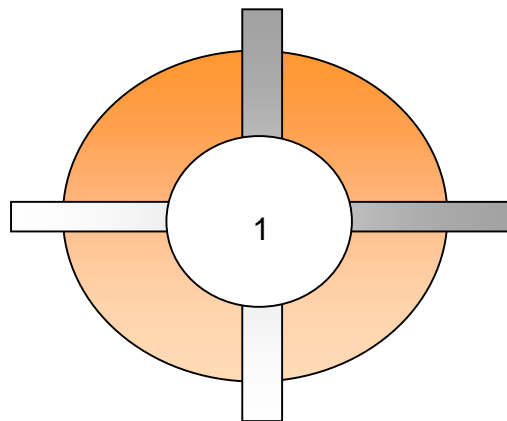
Naast het gegeven dat duidelijke positionering erg belangrijk is voor de consument, zijn er tevens een tweetal punten waar rekening mee gehouden moet worden. Namelijk:

- **Mate van diversificatie (homogeen – heterogeen)**
Wanneer er door de vraagkant een divers horecagebied vereist wordt, dan zal er één grote cirkel in het midden van het model staan. Dit is eerder het geval in kleine dorpen. Doordat de omvang van de vraag relatief klein is, is het voor een horecagebied niet rendabel een specifiek segment van de vraagkant aan te spreken.
- **Mate waarop de horeca elkaar positief aanvult.**
Sommige gebieden kennen een zeer gevarieerd aanbod omdat elkaars aanwezigheid gewenst is door de vraagkant.

Mate van diversificatie

Wanneer de vraag kleiner is dan het aanbod, zal een horecagebied zich meer algemeen profileren en zodoende een bredere doelgroep uit verschillende kwadranten proberen aan te spreken. De cirkel in het schema zal dan meer naar het midden van het model verplaatsen. Een voorbeeld van een dergelijke situatie is een horecagebied in een dorp. In een dergelijk gebied kunnen een discotheek, een grand-café en een kroeg naast elkaar liggen zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van het aanbod.

Hierover in de paragraaf 4.2 meer.

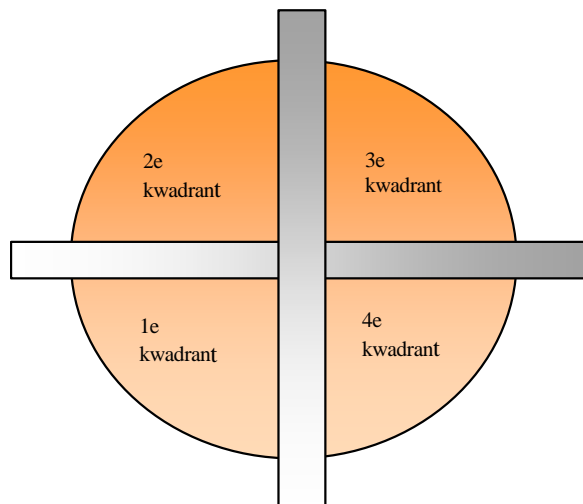

Figuur 3.4, weergave van diversiteit

Wel moet hier rekening gehouden worden met het feit dat sommige consumenttypen elkaar niet liggen. Dit wordt in het volgende model verbeeldt.

Mate van positief aanvullen

In dit geval vullen verschillende doelgroepen elkaar aan. De bezoekers uit de verschillende doelgroepen kunnen elkaars aanwezigheid waarderen of staan elkaar juist tegen. Een voorbeeld is dat consumenttype uit kwadrant twee en drie graag in elkaars nabijheid verkeren.

Figuur 3.5, Weergave van positief aanvullen

Mensen uit kwadrant één mixen in cafés uitstekend met consumenten uit kwadrant 2. Beide groepen zijn sociaal vaardig en kunnen goed met elkaar communiceren. De student ziet in de geslaagde manager een rolmodel, en de manager herkent zich in de student.

De groepen één en twee verdragen elkaar echter minder. Hun gezamenlijke aanwezigheid leidt tot misverstanden en irritaties. De een is in de ogen van de ander al gauw een ordinaire patser, of vice versa een bal. Tevens mixen consumenten uit kwadrant vier slecht met bezoekers van kwadrant één terwijl het toch het kwadrant is waar ze vandaan komen. Deze 'rijken' willen eigenlijk niet zo veel meer met mensen uit het 1e kwadrant te maken hebben. (*Van Gerwen*)

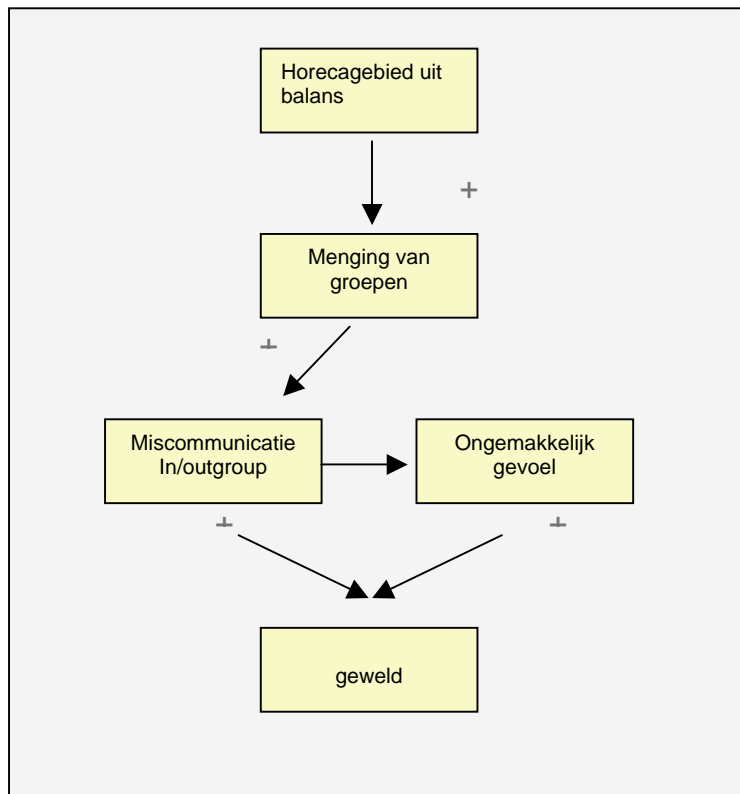
3.2.1 Toepassing op uitgaansgeweld

In bovenstaande theorie wordt beschreven hoe een ideaal horecagebied eruitziet. Uitgaansgeweld is een zaak die in onze samenleving niet wordt gezien als een positief of geaccepteerd verschijnsel. Geweld wordt door politie en justitie tegengegaan. Uitgaansgeweld is dat ook niet terug te vinden in een 'ideaal horecagebied'.

Volgens bovenstaand model zou men kunnen zeggen dat uitgaansgeweld het resultaat is van een niet goed functionerende markt. Uitgaansgeweld is het resultaat van botsende kwadranten. Doordat de aard en de omvang van horeca-aanbod en haar bezoekers niet goed afgestemd komen diverse groepen in contact met elkaar. Dit gebeurt vaak in een omgeving waar een onprettig gevoel snel omslaat in een agressieve houding. Dit wordt nader beschreven in paragraaf 3.2. Zo blijkt dat, wanneer mensen zich niet op hun gemak voelen in situaties waar grote drukte heerst, er vaker uitgaansgeweld voorkomt dan in een meer rustigere omgeving waar mensen zich op hun gemak voelen. Dit 'niet op hun gemak voelen' kan vertaald worden naar de botsende kwadranten. Zo hebben bezoekers uit bijvoorbeeld kwadrant 1 en kwadrant 2 nogal verschillende gedragscodes. In het geval dat deze codes verkeerd geïnterpreteerd worden, kan verwarring of een ongemakkelijke situatie ontstaan wat vervolgens weer tot geweld kan omslaan.

De reden dat spreiding van uitgaansgeweld daarom niet gelijkmatig is over Nederland heeft te maken met de homogeniteit van het aanbod zoals beschreven in paragraaf 4.1. In kleinere horecagebieden wordt over het algemeen een bredere en meer heterogene doelgroep aangetrokken. Dit vanwege het feit dat het aantal bezoekers in deze gebieden kleiner is. Om voldoende klandizie te trekken zal men proberen iedereen aan te spreken. Met als resultaat dat er meer botsingen zullen plaatsvinden.

In gebieden met een zeer grote vraag naar horecagelegenheden kunnen meer eisen gesteld worden door bezoekers, en daarmee kan de horeca zich richten op een van de vier kwadranten. Dit zorgt ervoor dat er een homogener publiek komt dat elkaar onderling beter begrijpt hetgeen resulteert in minder conflicten.

Figuur 3.6, Stroomschema 1 uitgaansgeweld

3.3 Gebruik van openbare ruimte

Uitgaansgebieden bevinden zich in de meeste gevallen in de openbare ruimte van een stad of dorp. Tevens kan het volgens de definitie van Maarten Hajer & Arnold Reijndorp³ tevens tot het publieke domein gerekend worden. Zij beschrijven 'publiek domein' als volgt:

"Die plaatsen waar een uitwisseling tussen verschillende maatschappelijke groepen (Culturele mobiliteit) kan plaatsvinden en ook daadwerkelijk plaats vind".

Het precieze verschil tussen openbare ruimte en publiek domein is volgens Hajer en Reijndorp als volgt te schetsen:

'Openbare Ruimte is in essentie een ruimte die voor iedereen vrij toegankelijk is. Publiek Domein daarentegen zijn plaatsen voor gedeelde ervaringen door mensen met verschillende achtergronden/interessen. (kunnen ook ruimten zijn die in strikte zin niet openbaar zijn).

Het publieke domein is de sfeer waar we de spreekwoordelijke 'ander' tegenkomen en waar we ons moeten verhouden tot 'ander' gedrag. Voorts wordt veel waarde gehecht aan publiek domein als plek van fysieke ontmoeting (waarbij de aard van de ontmoeting en de eisen aan de fysieke ruimte onduidelijk blijven).

Uitgaansgebieden behoren in ieder geval al tot de openbare ruimte. Publiek domein daarentegen, is het niet in alle gevallen. Of een gebied tot publiek domein van een bepaalde groep gerekend kan worden, meet men aan de hoogdrempeligheid van het gebied. De mate waarin een bepaalde groep

³ Schrijvers van 'Opzoek naar nieuw publiek domein (2001)

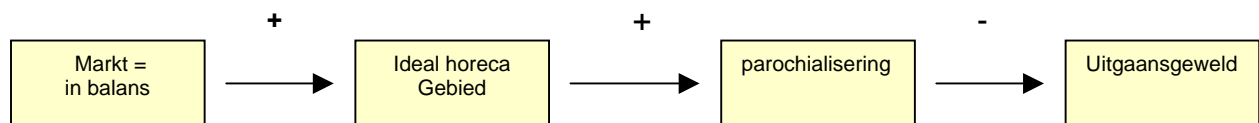
het gebied zich eigen heeft gemaakt, zorgt voor de mate waarin andere groepen zich welkom voelen in dat gebied.

Wanneer dit wordt vergeleken met de theorie beschreven in paragraaf 4.1 kan men stellen dat deze verschillende groepen nader te definiëren zijn aan de hand van de kwadranten uit figuur 8. Wanneer dit toegepast wordt op een concrete situatie dan is het horecagebied ingericht voor een bepaalde doelgroep. Dit wil zeggen dat de horecaondernemers specifieke muziek draaien, hun inrichting aanpassen, wellicht het prijsniveau op de doelgroep aanpast en specifieke evenement organiseert. Het resultaat is hiervan dat een bepaalde groep mensen zich aangetrokken voelt tot dat gebied.

Indien de markt het toelaat zal er een zekere mate van parochialisering optreden. Dit wil zeggen dat het gebied natuurlijk wel openbaar is, maar dat door het aanpassen van het aanbod, het gebied slechts aantrekkelijk is voor een bepaalde doelgroep. Indien een bezoeker zichzelf niet tot deze groep rekent, zal bezoek aan dit gebied eerder vermeden worden aangezien hij of zij zich niet op haar plaats voelt daar.

In de vorige paragraaf werd al gesproken over de mate van diversificatie. Zo zou een horecagebied met een zeer ruime vraagzijde haar aanbod kunnen specialiseren. Deze theorie sluit goed aan de theorie over parochialisering. Hierdoor zou men kunnen concluderen dat parochialisering een vorm van marktwerking is in de horeca, en dat slechts door het niet optimaal werken van de markt (vraag is kleiner dan aanbod) zal worden belemmerd.

Om terug te komen op de theorie van Van Gerwen zou dit betekenen dat, indien er een mindere mate van parochialisering is, dit leidt tot een wellicht niet vrijwillige menging van verschillende groepen bezoekers. Wat vervolgens weer volgens paragraaf 2.3 leidt tot een vergrootte kans op uitgaansgeweld. Schematisch kan dat als volgt worden weergegeven.

Figuur 3.7, Stroomschema 2 uitgaansgeweld

3.4 De rationele keuze theorie

Clarke en Cornish beschrijven in 'Understanding crime displacement an application of rational choice theory' (2001) hoe de rationele keuze theorie kan worden toegepast op criminaliteit. Volgens deze theorie is het plegen van geweld een keuze die de pleger maakt. Deze theorie gaat ervan uit dat de dader een delict pleegt met persoonlijk gewin als doelstelling. Denk hierbij aan geld, macht, genoegdoening, of seks. Voor aan een criminele activiteit te beginnen wordt er door de pleger een afweging gemaakt van de kosten en baten.

Zo zal de potentiële misdadiger zichzelf al dan niet bewust de vraag stellen wat de actie oplevert, en zal dat afzetten aan de kosten van deze daad. Kosten van de daad kan men zien als de grootte van de pakkans en de omvang van de eventuele straf.

De pakkans is vervolgens weer gekoppeld aan hoe goed de dader het gebied kent, de mate van beveiliging, maar ook wat de specifieke kwaliteiten van de dader zijn. Indien de criminele activiteit meer oplevert dan dat het kost en dus de kans van slagen groot genoeg is dan zal de persoon besluiten de criminele activiteit uit te voeren.

Indien de kosten en baten veranderen ten nadele van de dader zal de criminaliteit zich waarschijnlijk verplaatsen of geen doorgang kennen. Een voorbeeld hiervan is inbraak. Indien mensen zich in een bepaalde wijk beter beveiligen door bijvoorbeeld een buurtwacht dan zal de dader er wellicht voor kiezen zijn criminele activiteiten naar een ander, minder beveiligd gebied te verplaatsen. Dit vanwege het feit dat daar de pakkans kleiner is, en daardoor in theorie voordeliger voor de dader.

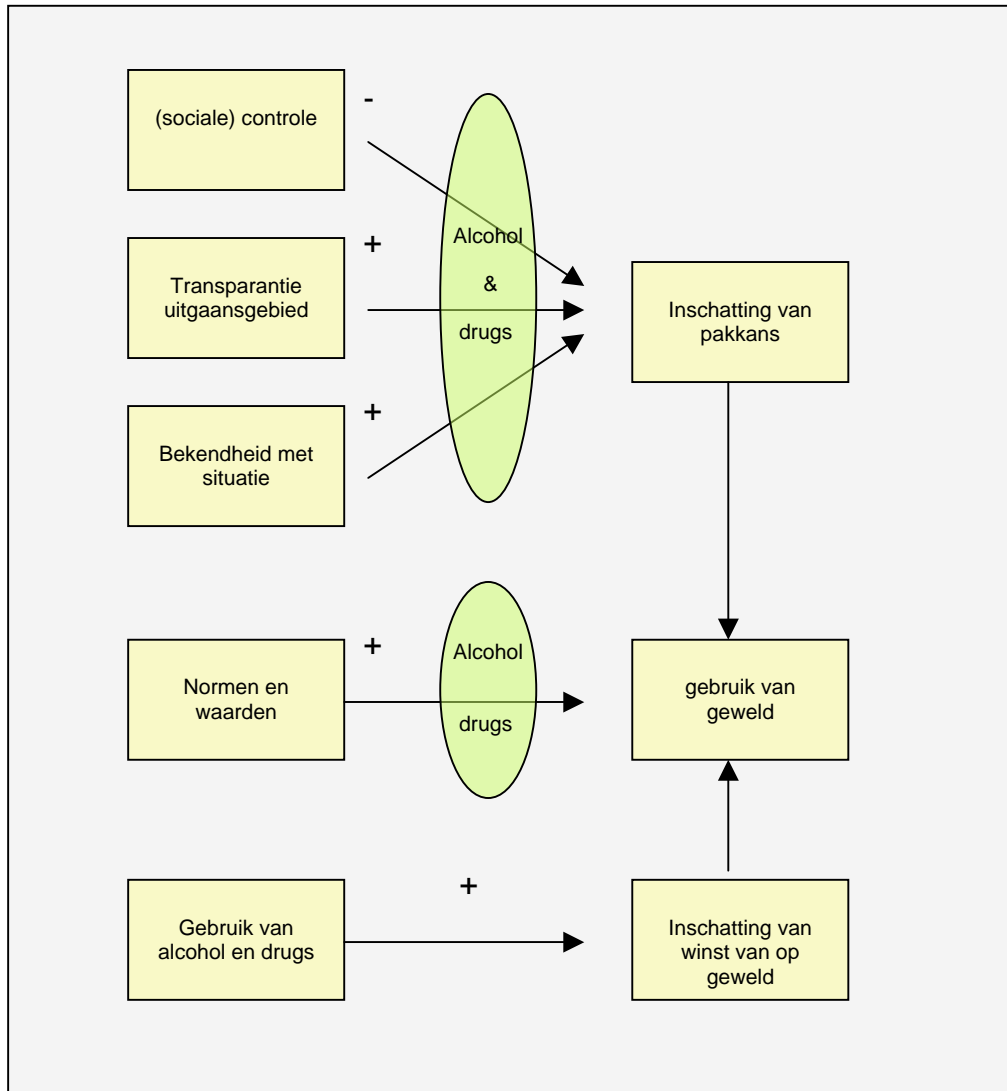
3.4.1 De rationele keuze theorie toegepast op uitgaansgeweld

Uitgaansgeweld is zelden een vooraf geplande activiteit. Het geweld is vaak het resultaat van de plaatselijke omstandigheden in combinatie met de persoonlijke situatie van dader en slachtoffer. De fases die de potentiële dader doorloopt in het maken van de keuze om al dan niet geweld te gebruiken, speelt zich af in een zeer kort tijdbestek. De actie kent meestal geen lange voorbereiding.

Er zijn echter een aantal factoren die wellicht meespelen in het keuzeproces van de dader voor het al dan niet plegen van geweld in uitgaansgebieden. Zo speelt de mate van sociale controle een rol. De aanwezigheid van politie, cameratoezicht en portiers zou van invloed kunnen zijn op de uiteindelijke keuze. Naast deze formele controle speelt waarschijnlijk ook de informele controle een rol. Het feit dat er bewoning in het gebied is kan wellicht een groot verschil uitmaken voor de dader. Maar ook de opbouw en inrichting van het gebied speelt een rol. Zaken als verlichting, zichtbaarheid en toegankelijkheid van het gebied en het aantal vluchtwegen kunnen meespelen in het proces. Deze transparantie van het gebied bepaalt de kans om het persoonlijk doel te halen en er zelf ongeschonden vanaf te komen.

Voor Amsterdam speelt deze theorie bijvoorbeeld een grote rol voor wat betreft de toeristen. Deze mensen zijn vrijwel niet bekend in het gebied, kennen de regels niet en spreken de taal niet. Al deze factoren zorgen voor een dermate slechte situatie voor de toerist voor wat betreft pakkans en kans van slagen dat zij sneller zullen beslissen om geweld uit de weg te gaan.

Niettemin zijn er wel een aantal aspecten die het keuzeproces beïnvloeden. Ten eerst lijkt de invloed van drugs en alcohol erg groot. Zo wordt in paragraaf 1.4.7 over de invloed van alcohol op de mens geschreven. Door alcohol zouden normen en waarden vervagen en staan mensen zich een grotere vrijheid toe. Nederlandse normen en waarden gaan ervan uit dat geweld geen oplossing is voor een meningsverschil. In een uitgaanssituatie waar drugs en alcohol in het spel zijn zou deze maatschappelijke grens kunnen vervagen. Voor wat betreft de vrijheid die mensen zich geven, zou men kunnen zeggen dat indien een persoon onrecht aangedaan wordt er in uitgaanssituatie eerder eigen rechter gespeeld zal worden dan in situaties waar van alcohol- en drugsgebruik geen sprake is. Naast dit effect van deze genotsmiddelen heeft het ook zijn effect op de perceptie van de omgeving door de dader. Zo zullen alcohol- en drugsgebruik ervoor kunnen zorgen dat een verkeerde inschatting gemaakt wordt van factoren zoals sociale controle, inrichting, en bekendheid met de omgeving.

Figuur 3.8, Stroomschema & Uitgaanswereld

3.5 conclusie

Na een overzicht van theorieën over het effect van vraag en aanbod op uitgaansgeweld kunnen de eerste uitspraken gedaan worden over de gestelde hypothesen in paragraaf 2.5.

- De mate van uitgaansgeweld heeft te maken met de opbouw van het uitgaansgebied.
- De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de opbouw van bezoekers qua sociaal en economisch kapitaal.
- De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de demografische opbouw van de bezoekers van het uitgaansgebied.

In deze conclusies wordt ervan uitgegaan dat de spreiding uitgaansgeweld te maken heeft met de bezoekers of de aanwezige horeca.

Zo blijkt uit voorgaande paragrafen dat er een verband is tussen de markt van vraag en aanbod en uitgaansgeweld. Bovenstaande stellingen kunnen eigenlijk niet los van elkaar gezien worden. Uitgaansgeweld is niet de oorzaak van of vraag of aanbod maar blijkt het resultaat te zijn van interactie van deze twee partijen.

De situatie ter plaatste creëert of vermindert de kans op geweld. In paragraaf 4.1 worden de aard en de omvang en de spreiding van zowel het horeca-aanbod als van de vraagzijde benoemd tot factoren die als een trigger kunnen werken op uitgaansgeweld.

De rationele keuze theorie zorgt voor een verdere stap in bovenstaande theorie. Volgens deze theorie is iedere situatie verschillend. Zaken zoals: bekendheid met de situatie, de transparantie van het gebied en de mate van sociale controle van invloed op het besluit van de dader om al dan niet een geweldsdelict te plegen. Wel moet hierbij rekening gehouden worden met het feit dat uitgaansgeweld vaak impulsieve acties betreft en daarmee dus een zeer korte voorbereidingstijd kent en dat gebruik van alcohol en drugs op dit proces verwarrend kan werken.

Autotelisch geweld staat buiten dit proces. Zinloos geweld blijkt geen oorzaak of doel te hebben en lijkt hierdoor een volkomen op zichzelf staand proces te zijn. Het is dan ook een zeer complex met een theorie meer inzicht in dit verschijnsel te krijgen.

Hoofdstuk 4 Het onderzoek

Dit hoofdstuk zal er op gespitst zijn de hypothesen uit hoofdstuk 1 nader te onderzoeken. Zo zal in paragraaf 1 een verkenning gemaakt worden de bezoekers van de uitgaansgebieden, Wie zijn zij en wat voor een kenmerken hebben zij? Tevens zullen ook de slachtoffers van geweld nader toegelicht worden. In de volgende, tweede paragraaf zal de invloed van alcohol en drugsgebruik in de bepaalde gebieden nader toegelicht worden. Vervolgens zal in paragraaf 3 de individuele horecagebieden onderzocht worden, zaken als inrichting en sfeer zullen beschreven worden. In paragraaf 5 zullen beleid en gedrag van de politie in horecagebieden onder de loep genomen worden. Het beleid van gemeente zal in de volgende paragraaf worden weergegeven. Als laatste zal in paragraaf zes komen de conclusies aan bod.

4.1 Alcohol- en drugsgebruik

Al eerder in dit onderzoek werd geschreven over de invloed van drugs en alcohol op de gedragingen van de mens. In bijlage 4. is een overzicht te vinden van de werkingen van de verschillende drugssoorten op zowel korte als lange termijn.

Het Jellinek⁴ heeft in Amsterdam onderzoek gedaan naar het gebruik van alcohol en drugs. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het gebruik van de diverse middelen. In 2001 gebruikte 74,5% alcohol. In de horeca dronk men gemiddeld 3-4 glazen bier, namelijk 38%. 4,6% dronk meer dan 10 glazen bier

	1987	1990	1994	1979	2001
Alcohol	71.1	69.1	70.3	71.5	73.5
Tabak	45.9	43.0	41.5	42.0	36.7
Cannabis	5.6	6.1	7.2	8.1	7.8
Cocaine	0.6	0.4	0.8	1.0	1.2
Amfetamine	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
XTC		0.1	0.7	1.1	1.1
Paddo's				0.6	0.3
Heroïne	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1
Slaapmiddelen	8.4	6.4	6.6	7.9	7.1
Kalmeringsmiddelen	7.4	6.0	5.4	7.3	6.2

Figuur 4.1, Aantal gebruikers in Amsterdam in procenten

Wanneer deze tabel nader bestudeerd wordt, is te zien dat in de loop der tijd het alcoholgebruik is toegenomen van 71% naar 73%. Voor gebruik van tabak is te zien dat dit aanzienlijk afgenomen is. Op slaapmiddelen en kalmeringsmiddelen na blijkt dat overig drugsgebruik is toegenomen of gelijk gebleven. Uit bijlage 4 blijkt dat cocaine, speed, alcoholgebruik en combigebruik tot agressiviteit kunnen leiden. Uit figuur 4,15 blijkt dat alle van deze groepen zijn toegenomen.

Voor Eindhoven is gebleken dat dergelijke cijfers niet voorhanden zijn.

Na grondig navraag bij diverse instanties bleek in Eindhoven geen onderzoek te zijn gedaan naar het middelengebruik. Voor het onderzoek blijkt hier een hiaat te zijn. Er kan helaas geen vergelijking gemaakt worden tussen het gebruik in de beide steden.

⁴ Jellinek is een instelling voor verslavingszorg en -preventie in Amsterdam en de Gooi- en Vechtstreek

Conclusies

Uit de gegevens uit Amsterdam kan men concluderen dat het middelengebruik onder de bevolking van Amsterdam is toegenomen, echter kan dit niet automatisch worden toegepast op de rest van Nederland. Er is geen reden om dit te kunnen concluderen. Helaas blijkt er te weinig informatie te zijn om deze hypothese verder uit te werken.

4.2 Bezoekers van de horecagebieden

In 2001 is er een onderzoek gedaan naar de oorzaken van uitgaansgeweld in de politieregio Eindhoven. Dit onderzoek genaamd "Uitgegaan en ingesloten (Papens, Hoogeveen, Pardoel, Fijnkauwt, 2001)", richt zich voornamelijk op de vraagzijde. De horecab bezoeker staat hier centraal. In dit rapport wordt een indeling gemaakt naar mate van risico dat deze persoon gewelddadig wordt in horecagebieden in Eindhoven. De groep met verhoogd risico valt als volgt te omschrijven:

' Verdachten van uitgaansgeweld met een verhoogd risico, kunnen worden omschreven als personen die zich incidenteel schuldig maken aan uitgaansgeweld. Bij deze groep is minder sprake van directe risicofactoren, maar met name van indirecte. De meeste verdachten die zijn geïnterviewd kunnen worden ondergebracht in deze categorie (46%). Zij zijn betrokken bij 50 procent van de voorvallen van uitgaansgeweld in de onderzochte periode.

Als directe risicofactor geldt vooral risicovol uitgaansgedrag (uitdagende houding, fysiek geweld niet ontwijken). Deze groep heeft voorts in veel gevallen reeds eerdere politiecontacten gehad. Tot slot vormt allochtone afkomst bij deze groep een specifieke risicofactor, in relatie tot de kans dat men te maken krijgt met discriminatie of een houding van autochtonen die als zodanig wordt opgevat. Indirecte risicofactoren zijn uitgaan met vrienden die vaker contact met de politie hebben gehad dan de betrokkene zelf, uitgaan met vrienden in plaats van met de vrouwelijke partner en stress horen met betrekking tot het werk, het gezin (bij thuiswonenden) of de relatie (bij uitwonende).

Geconcludeerd kan worden dat ook de groep verdachten met een verhoogd risico een belangrijke aandachtsgroep vormt met betrekking tot de aanpak van uitgaansgeweld.. Nader onderscheid kan worden gemaakt in:

- Verdachten die risicovol uitgaansgedrag vertonen, met name ingaan op situaties waarin geweld dreigt, 'rechtzetten' van onrechtvaardigheden (betrokken bij 20 procent van de voorvallen).*
- Allochtone jongeren die te maken krijgen met een als discriminerend of neerbuigend opgevatte houding van autochtonen (betrokken bij 7 procent van de voorvallen)*
- Verdachten met beperkte criminele antecedenten (betrokken bij 23 procent van de voorvallen).*

4.2.1 Demografische cijfers

Qua demografie verschillen Amsterdam en Eindhoven nogal van elkaar. Amsterdam is met 738.763 inwoners de grootste stad van Nederland. Eindhoven scoort als vijfde in deze lijst. Met 207.900 inwoners kan zij tot de middelgrote steden gerekend worden.

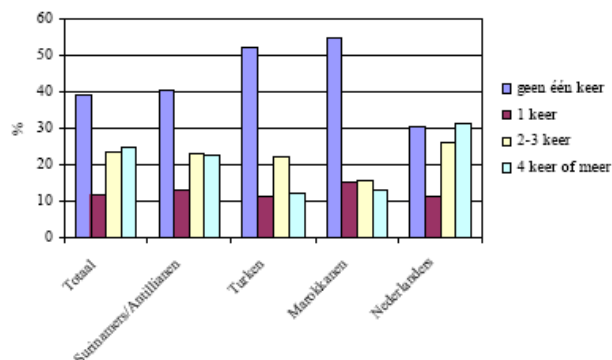
Naast de inwoners moet er echter nog met een facet rekening gehouden worden. Namelijk toerisme. De Amsterdamse binnenstad is een enorme toeristische trekpleister. Met 7.611.000 toeristische overnachtingen per jaar en 15.749.000 toeristische bezoeken per jaar drukt zowel het binnenlands als het buitenlandse toerisme een grote stempel op de Amsterdamse horeca. Helaas is er weinig onderzoek gedaan naar de invloed van toerisme op uitgaansgedrag. Hierdoor kan er weinig concreets over dit facet gezegd worden. Wel kan deze groep worden opgevat als bezoekers die weinig bekend zijn met de heersende normen en waarden, gebruiken en gebiedsinrichting. Op deze manier kan volgens de rationele keuze theorie deze groep als een risicogroep worden bestempeld.

Naast toerisme bezoeken natuurlijk ook de bewoners van de stad en omliggende gemeentes de binnenstedelijke horeca. Indien de demografie van de horecabezoeker als reden voor spreiding van uitgaansgeweld geteld kan worden dan zijn er een aantal opvallende verschillen.

Regionale Kerncijfers Nederland					Perioden	2004
Onderwerpen				Regio's	Waarde	
Bevolking	Aantal inwoners op 1 januari			Amsterdam	<i>absoluut</i>	739 104
				Eindhoven		207 870
Samenstelling	Leeftijd	Percentages	15 tot 20 jaar	Amsterdam	<i>%</i>	4,9
				Eindhoven		5,3
			20 tot 25 jaar	Amsterdam		6,7
				Eindhoven		7,7
			25 tot 45 jaar	Amsterdam		38,0
				Eindhoven		32,4
	Niet-westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen (%)	Totaal niet-westerse allochtonen	Amsterdam		33,9
				Eindhoven		14,4
			Marokkanen	Amsterdam		8,5
				Eindhoven		2,3
			Surinamers/Antillianen en Arubanen	Amsterdam		11,1
				Eindhoven		2,9
			Turken	Amsterdam	5,1	
				Eindhoven	4,4	
	Overig niet-westers	Amsterdam	9,2			
		Eindhoven	4,8			

Figuur 4.10, Regionale kerncijfers Amsterdam en Eindhoven 2004, bron CBS

In bovenstaande tabel is te zien dat qua leeftijdsopbouw Eindhoven nogger scoort in het aantal jongeren tot 25 jaar. De gemiddelde leeftijd van een horecabezoeker ligt in deze categorie, daarmee heeft Eindhoven een groter deel van de bevolking die tot de doelgroep behoort. Wanneer het aantal allochtonen onder de loep wordt genomen valt direct op dat er een groot verschil is in het percentage hiervan in de beide steden. Zo is 33,9 procent van de Amsterdamse bevolking niet-westerse allochtoon. Het percentage van Eindhoven is hierbij vergeleken een stuk lager, namelijk 14,4 procent. Voor Amsterdam is het grootste aandeel Surinamer, voor Eindhoven zijn dit de overige niet westerse allochtonen.

Figuur 4.2, Uitgaansgedrag per etniciteit in Eindhoven

Bovenstaande tabel is het resultaat van een onderzoek dat onder jongeren in Amsterdam is gehouden. Hier komt naar voren dat het grootste deel van de allochtonen relatief weinig op stap gaan. Voor alle drie de groepen geldt dat ongeveer de helft nauwelijks s'avonds op stap gaat. Voor Nederlanders geldt dit voor ongeveer 30 %. Ook kent de groep Nederlanders de grootste harde kern. Dit zijn mensen die vier keer of meer per week s' avonds op stap gaat.

4.2.2 Werk en studie van jongeren

Eerder in dit onderzoek kwam naar voren dat vechtpartijen in uitgaansgebied vaak worden geïnitieerd door jonge werkelozen en of laagopgeleide mannen. In bijlage 3 is de opbouw van de werklozengroep in Amsterdam weergegeven. In totaal zijn er 55.000 werkzoekenden in Amsterdam waarvan ongeveer de helft man is. Van die mannen zijn er 1152 mannen jonger dan 23 jaar.

Voor wat betreft opleiding behoren 1443 jongeren tot groep van laagopgeleiden jongeren. Een ander punt van onderscheid was herkomst. Uit het onderzoek van dhr. Knibbe bleek dat het tijdens een gevecht in horecagebieden vaak allochtoon versus autochtoon te zijn. Uit de verdeling allochtoon versus autochtoon in de werkelozen populatie blijkt de meerderheid uit Nederlanders te bestaan. Illegalen worden niet meegerekend in dit onderzoek van het CWI.

Voor wat betreft Eindhoven zijn er in totaal 12,643 werkzoekenden. Waarvan eveneens ongeveer de helft man is. 334 Jonge mannen zijn onderdeel van de werkelozenpopulatie. Voor wat betreft opleidingspopulatie blijken 503 jongeren laagopgeleid te zijn. Qua verhouding werkeloze allochtonen versus autochtone jongeren blijkt ruim tweederde autochtoon te zijn. Ook hier zijn geen illegalen meegenomen.

Wanneer je bovenstaande data in verhouding tot de totale bevolking van de respectievelijke steden bekijkt blijkt de verdeling vrij gelijk te zijn. Echter op het gebied van laag opgeleide allochtone werkzoekenden blijkt Amsterdam ongeveer het dubbele aantal te hebben. Wanneer men naar de totalen kijkt van werkelozen in beide steden blijkt dat in Amsterdam 25714 werkzoekende allochtonen te zijn dit is 47% van de totale populatie werkzoekenden. In Eindhoven zijn dit 3375 allochtonen werkzoekenden, 27% van alle werkzoekenden.

	Amsterdam	Eindhoven
Jonge werkeloze mannen	0,20%	0,2
Laag opgeleide jongeren	0,20%	0,2
Laag opgeleide allochtone jongeren	2%	0,90%

Figuur 4.3, Leefsituatie daders en slachtoffers

4.1.3 Slachtoffers van uitgaansgeweld

In figuur 4.5 en 4.6 is een overzicht gegeven van het aantal ritten dat de ambulancedienst van respectievelijk Amsterdam en Eindhoven heeft moeten rijden. Onderstaande tabellen geven een beeld van de situatie in de Amsterdamse binnenstad. Tabel 4.5 is gespecificeerd op de pleinen en het totaal van Eindhoven. Tabel 4.6 is van de postcodes 1012 en 1017. Deze tabel kent een minder specifieke verdeling. Door omstandigheden is het niet mogelijk gebleken specifieke cijfers voor de pleinen te verkrijgen. In deze tabel zijn de pleinen vervangen door de individuele postcodes.

Dag	Postcode 1012	Postcode 1017	Totaal
Zondag	2,11	2,75	4,86
Vrijdag	1,05	0,59	1,64
Zaterdag	2,98	2,46	5,44
Totaal week	6,14	5,8	11,94

Figuur 4.5. Aantal ambulanceritten Amsterdam 2004, in de uitgaansgebieden tijdens uitgaanstijden per week

Dag	Stratumseind	De Markt	Stationsplein	Totaal 5611
Zondag	0,02	0	0,07	0,19
Vrijdag	0	0	0	0,04
Zaterdag	0,12	0	0,06	0,33
Totaal per week	0,14	0	0,14	0,56

Figuur 4.6. Aantal ambulanceritten Eindhoven in de uitgaansgebieden per week tijdens de uitgaanstijden in 2004 bron: GGD Eindhoven

In bovenstaande tabellen 4,5 en 4,6 zijn de gemiddelde cijfers van de respectievelijke ambulancediensten per week in uitgaansgebieden en uitgaanstijden weergegeven. Opvallend is het feit dat, zelfs als het gerelateerd wordt aan het aantal inwoners van de steden, Amsterdam veel hoger scoort dan Eindhoven. Het blijkt namelijk dat er in Amsterdam op het Rembrandtplein en het Leidseplein, gemiddeld zo'n 1,1 ritten per week per 100.000 inwoners zijn. Voor Eindhoven zijn dat 0,4 ritten per week per 100.000 in de uitgaansgebieden.

Een andere manier om deze cijfers te vertalen is naar het aantal horecazaken. Wanneer het gerelateerd is aan het aantal horecazaken dan is de verdeling als volgt. Amsterdam had volgens de Kamer van Koophandel op 1 januari 2005 64.636 horecazaken, Eindhoven telde toentertijd 12.675 zaken. Voor Amsterdam is dat 4,1 ritten per week per 10.000 horecazaken in de binnenstad (postcode 1012 en 1017). Eindhoven kent dan 0,7 ritten per week in de binnenstad (postcode 5611) per 10.000 horecazaken. Het blijft dus een aanzienlijk verschil.

Enkele mogelijke oorzaken voor deze afwijkende resultaten tussen de beide tabellen zijn:

- Tabel 1.2 is opgebouwd uit de registratie van de beide politiekorpsen. De registratiebereidheid en aanwezigheid van de politie en meldingsbereidheid van slachtoffers en getuigen zijn van invloed op het registratiegedrag van de politie. Wel zijn de registratiesystemen van de beide korpsen gelijk.
- De cijfers uit tabel 4.5 en 4.6 zijn gebaseerd op het aantal ritten van ambulancediensten tijdens uitgaanstijden met de bestemming uitgaansgebieden, of in ieder geval de postcode hiervan. Een nadeel van deze cijfers is dat de ambulances waarschijnlijk ook wel eens hebben moeten uitrijden voor mensen met verwondingen of ziekte die niet gerelateerd waren aan uitgaansgeweld. Denk hierbij aan overmatig alcohol en of drugsgebruik of ongelukken. Uit de cijfers voorhanden uit dit onderzoek is het niet mogelijk deze zaken eruit te filteren. Zaken als licht uitgaansgeweld en zwaar geweld zonder ernstig letsel worden niet opgenomen in deze cijfers.

- Naast deze zaken is het gebruiken van diverse definities ook van invloed op de uiteindelijke cijfers. Zo hebben verschillende instanties verschillende visie op wat de uitgaanstijden zijn. Daarbij is ook bekend dat ambulancediensten eveneens niet dezelfde registratiesystemen voeren. In dit onderzoek is hier rekening mee gehouden door de ongefilterde en dus complete registratie op te vragen.

De gegevens van de GGD weerspreken de gegevens van de Algemene Rekenkamer op grond waarvan dit onderzoek is opgezet. Daaruit kwam immers het beeld naar voren dat Eindhoven een veel meer uitgaansgeweld kent dan Amsterdam. Uit de gegevens van de GGD spreekt het tegendeel.

Gevraagd naar een reactie van de Algemene Rekenkamer zegt een medewerker:

“Hoewel wij ook bedenkingen hadden (en hebben) bij de kwaliteit van de politiecijfers bleken we deze cijfers meer valide te kunnen gebruiken dan de meldingen bij de meldkamers.”

Uit een tweetal gesprekken met politieambtenaren uit de beide onderzochte gemeentes, blijkt ook dat er reden voor twijfel is als het om de politie gegevens gaat.

Dhr Kraaikamp van de Amsterdamse politie:

‘ Er komen op zo’n nacht heel wat bebloede mensen aanlopen met een blauw oog of een kleine verwonding. In die zin wordt het ook wel eens gemeld. Maar je vroeg me eigenlijk over de aangiftebereidheid. In hoeverre er een darknumber was. Ik denk dat het inderdaad heel groot is. Maar omdat dat een darknumber is kan ik dat nergens op baseren natuurlijk, maar ik merk wel heel veel dat je bij zaken komt, waarvan je weet dat hier duidelijk geslagen is, maar dat niemand aangifte wil doen, dan moet ik ook zeggen dat wij het regelmatig zo druk hebben dat wij ook niet zitten te wachten op extra werk. Het komt er heel kort door de bocht op neer, dat als mensen geen aangifte willen doen, en de schade is beroepsmatig niet zo erg dat wij er iets mee moeten, dan vinden wij het goed. Ik kom regelmatig in situaties waar mensen aan het vechten zijn en dan kom ik erbij en pak ik mijn pepperspray en gil ik ‘stoppen’, dan stoppen ze en hebben ze allebei klappen gehad en dan lopen ze weg.

Vechtpartijen komen wel in de registraties maar dat is lastig terug te vinden. En waarom? Wij maken van incidenten die wij enigszins belangrijk vinden een aparte mutatie en dat is terug te vinden. Incidenten waarvan wij vinden dat het wel goed is om dat even vast te leggen maar niet in een aparte mutatie van te maken die worden ieder weekend vast gelegd op het journaal. Wij houden een journaal bij waar eigenlijk iedere gebeurtenis wordt vast gelegd. Het is daarom lastig terugzoeken.

Zijn Eindhovense Collega dhr Hagen:

“Ik ben er niet van overtuigd dat het uitgaansgeweld in Eindhoven cijfermatig hoger is dan in andere plaatsen in Nederland. Ik denk dat het in andere plaatsen waarschijnlijk net zo hoog is maar dat het op een andere manier wordt benaderd. Voorts is het zo: Hoe zet je het weg in het systeem? Zet je het weg als mishandeling? Zet je het weg als geweldpleging als een opzichzelfstaand feit dan telt het in de cijfers al weer anders mee, dan dat jij het echt weg zet in het horecaproject wat wij hier in Eindhoven hebben. Dat geeft dan ook weer een hele nadere tendens in het cijfermateriaal natuurlijk. Cijfers zijn altijd voor verschillende uitleggen vatbaar.”

En :

“De policy is dat op het moment dat er iets gebeurt, dan is het aanhouden en mee naar het bureau.”

Wanneer deze uitspraken bekeken worden blijkt dat de registratiebereidheid van de beide korpsen nogal verschilt. Waar Eindhoven haar best doet alles te registreren en te bestraffen geeft de Amsterdamse politie toe dit niet te doen.

Hoewel uit deze cijfers en een beschouwing hiervan reden is om aan te nemen dat de ambulancediensten betrouwbaarder zijn, zijn de cijfers niet eenduidig. Er kan niet met zekerheid gezegd worden welke stad het meeste uitgaansgeweld kent. Dit heeft natuurlijk een grote invloed op het onderzoek. Want hoe kan er een verband worden aangetoond wanneer de basiswaarden en onderlinge verhoudingen onbekend zijn?

De opzet van het onderzoek, de veronderstelling dat uitgaansgeweld anders verdeeld is dan het overige geweld, is in feite niet meer relevant nu blijkt dat die aanname, gebaseerd op gegevens van de Algemene Rekenkamer, waarschijnlijk niet juist is.

Er dient dus als het ware een stap terug gezet te worden in dit onderzoek. Het voorbereidende onderzoek uit hoofdstuk 1 dient opnieuw uitgevoerd te worden om de waarheid boven tafel te krijgen. ER zijn echter zoals eerder aangegeven geen data beschikbaar om dit te onderzoeken. Wel kan op grond van data uit dit onderzoek gekeken worden welke van de twee bronnen de waarheid het dichtst benadert.

4.3 Verkenning van de horecagebieden

Amsterdam en Eindhoven zijn fysiek nogal verschillend van elkaar. Zowel vraag als aanbod zijn sterk afwijkend van elkaar. In deze paragraaf zal daarvan een beeld geschetst worden .

4.3.1 Aanbod in de horecagebieden

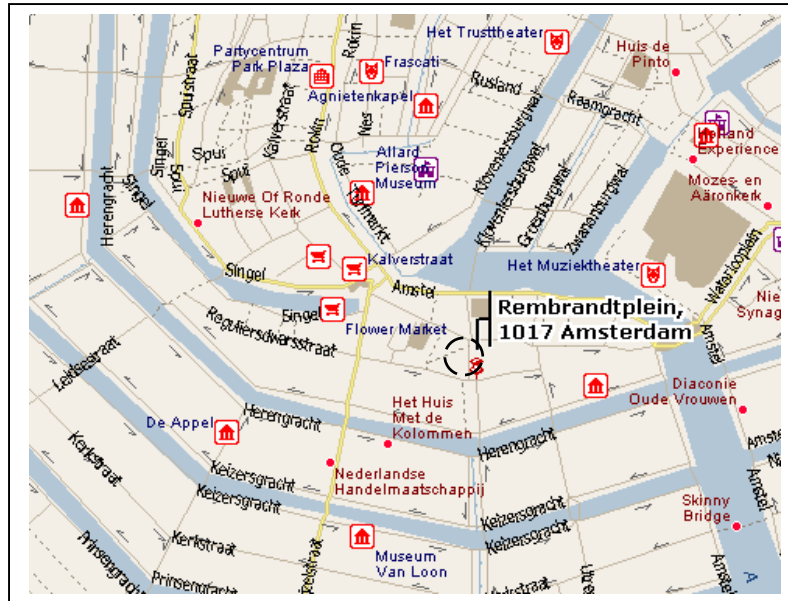
Amsterdam

Beide steden verschillen sterk van elkaar. Qua inwonersaantallen en oppervlakte is Amsterdam aanzienlijk groter. Dit geldt ook voor de horecagebieden.

Amsterdam kent grofweg een twee grote uitgaansgebieden, te noemen:

- Het Leidseplein
- Rembrandtplein

Naast deze pleinen kent de Amsterdamse horeca een grote spreiding over de gehele binnenstad en zelfs daar buiten. Aangezien het onmogelijk is een gehele beschrijving te geven van deze zaken zal gericht worden op de twee grootste horecapleinen. Naast deze pleinen kent Amsterdam ook nog het Museumplein. Dit plein kent eveneens een horecafunctie echter komt deze vooral naar voren tijdens grootschalige evenement zoals de viering van Koninginnedag.

Figuur 4.7, Plattegrond Rembrandtplein, bron Mappoint

Figuur 4.8, Plattegrond Leidseplein, bron Mappoint

Het Leidseplein

Het Leidseplein is van de twee horecapleinen het meest ver van het Centraal station gelegen. Het is smal opgezet en kent een aanzienlijk aantal omliggende straatjes die eveneens horeca herbergen. Tezamen vormen zij het horecagebied. Door deze opbouw zorgt het in de eerste instantie voor een onoverzichtelijk geheel. Het horeca aanbod op dit plein is groot en domineert het plein. Naast de 'natte'⁵ horeca bevinden zich ook diverse restaurantjes en fastfoodzaken op dit plein. Denk hierbij aan de Burgerking en diverse Fallafel- en Donerzaken. Opvallend is een groot aantal Ierse en Engelse pubs dat op dit plein zit. Tevens is de publiekstrekker BoomChigaco hier gevestigd. Deze zaak specialiseert zich in een vorm van stand-up komedie.

De aanwezigheid van de pubs valt grotendeels te verklaren aan de hand van de doelgroep. Dit plein kent namelijk zeer veel Engelsen als bezoekers. Naast toeristen richt dit plein zich hoofdzakelijk op de jeugd. In de buurt van het Leidseplein kent een van de straatjes een grote aantrekkingskracht voor de homoscene. Het plein en haar omgeving kent hoofdzakelijk een nachtfunctie.

De uitstraling van dit plein is de weekend nachten zeer levendig. Door veel lichtreclame, terrassen en de drukte van bezoekers heeft het een zinderende uitstraling. De verzorging van de meeste zaken is goed.

Het Rembrandtplein

Dit plein is dichterbij de het Centraal Station gelegen. Het ligt als het ware op de route naar het Museumplein. Dit plein kent qua levendigheid en drukte veel overeenkomsten met het Leidseplein. Echter is het qua inrichting anders. Zo is het plein meer een vierkant geheel met de Torbeckestraat als een toevoeging. Deze opzet zorgt ervoor dat het plein meer overzichtelijk is. Net als het Leidseplein kent dit plein een overheersend aantal horecazaken met eveneens zowel natte als droge⁶ horeca. Echter zijn de een aantal zaken die op dit plein gevestigd zijn groter van opzet. Zo zijn de alom bekende discotheken Escape, Sinners en het Cooldown café hier gesitueerd. Voorheen was tevens de discotheek 'IT' hier gevestigd. Hier wordt evenals op het Leidseplein door licht, geluid, drukte en beplanting voor een drukke en broeierige sfeer gezorgd.

De horeca is met name gesitueerd aan twee zijden van het plein en vormt een hoek. De doelgroep van dit plein zal grotendeels overeen komen met de bezoekers van het Leidseplein, Ook hier zie je zeer veel toeristen en jongeren. Wellicht is de leeftijd hier wat hoger. Wel wordt gezegd dat de Amsterdammers dit plein eerder zullen verkiezen boven het Leidseplein.

De Torbeckestraat stond in het verleden bekend om de horecazaken die een seksueel getinte aanbod hadden. Denk hierbij aan stripclubs. Hoewel deze zaken nog steeds aanwezig zijn neemt deze functie af. Dit plein kent net als het Leidseplein een weekend en een nachtfunctie. Daarbij moet gezegd worden dat beide pleinen ook buiten het weekend het nodige publiek weten te trekken. Opvallend bij dit plein is, dat de politie zeer aanwezig is met onder andere een mobiel onderkomen.

Eindhoven

Eindhoven is de grootste stad van Brabant. Met 207.900 inwoners neemt zij de vijfde plaats in op de lijst van grote steden in Nederland.

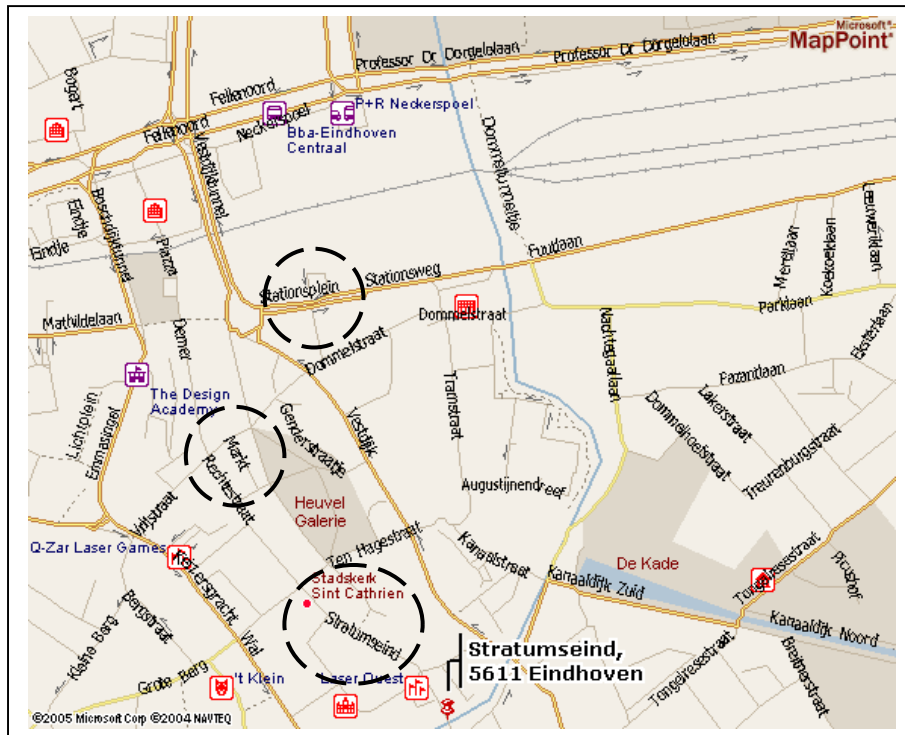
Eindhoven kent grofweg een drietal uitgaansgebieden, te noemen:

- Het Stratumseind
- De Grote Markt
- Het Stationsplein

⁵ Horecazaken waarbij het hoofdzakelijk draait om de verkoop van dranken.

⁶ Horecazaken die hoofdzakelijk gericht zijn op de verkoop van voedsel

Naast deze gebieden kent Eindhoven nog een vierde gebied dat een groot aantal horecazaken herbergt. Dit is de Bergen. Dit gebied is niet door de gemeente als officieel horeca concentratiegebied aangewezen, en zal daarom ook niet worden opgenomen in dit onderzoek. Kenmerkend van dit gebied is de sfeer en de doelgroep. Deze bestaat uit een meer cultureel geïnteresseerd publiek. In het algemeen richt dit cluster zich op de wat oudere jeugd en de zakelijke markt. De Bergen is een sfeervol gebied en vormt tevens een belangrijke verbinding naar het centrum.

Figuur 4.11, Plattegrond centrum Eindhoven Bron Mappoint

Deze Horecagebieden liggen op loopafstand van elkaar en aangezien ze geflankeerd worden door winkelstraten zijn ze verbonden met het winkelcentrum. Dit geldt met name voor de Grote Markt. In tegenstelling tot Amsterdam vormen zij echter geen geheel. Met name Stratumseind en de Bergen vormen meer zelfstandige kernen. Dit valt mede te verklaren aan de hand van de ligging.

Het Stratumseind

Dit uitgaansgebied geniet evenals de twee Amsterdamse pleinen een bovenregionale bekendheid. Het is een lange smalle straat met voornamelijk cafés. Deze horecazaken behoren hoofdzakelijk tot studentencafés, danscafés en kroegen. Naast deze zaken zijn er ook enkele grotere zaken gevestigd zoals de Rechter en café Thomas. Wat echter kenmerkend is, is dat het merendeel van deze zaken qua oppervlakte vrij klein zijn. Eveneens opvallend is dat deze straat vrijdagmiddag tot leven komt. Nadat de middelbare scholen sluiten stroomt deze straat vol met jeugdige scholieren en studenten. Dit horecagebied heeft daarmee een echte weekend en avondfunctie.

De doelgroep bestaat voornamelijk uit jongeren. De ligging is goed, het gebied ligt in het centrum van Eindhoven. De parkeergelegenheid is matig. De uitstraling en verzorging van de cafés en de openbare ruimte is matig tot goed. Er is een grote samenhang op het Stratumseind. Enkele jaren geleden kende het gebied nog een verwaarloosde uitstraling maar door interventie van gemeente en horeca is er veel verbeterd. Ook is er tijdens deze interventie veel aandacht besteed aan de bestrijding van overlast en geweld. Dit heeft blijkbaar zijn vruchten afgeworpen want de aantallen van dit soort incidenten is afgenomen.

De Markt

Zij bestaat uit de Markt en de Jan van Lieshoutstraat, en wordt gekenmerkt door de eetcafés en grand-cafes die er aanwezig zijn. 's Zomers staan de terrassen hier ruim opgezet. De horeca op de grote markt heeft zowel een avond als een dagfunctie.

Tijdens winkeltijden maken vele winkelende mensen gebruik van het aanbod van terras en cafés. Met het Holland Casino, een overdekt winkelcentrum en een muziekcentrum in de nabijheid ligt de Markt op een prima locatie. Het plein is ook geschikt voor evenementen. De doelgroep die hier komt is wisselend, In het zomerseizoen hebben de terrassen een grote aantrekkingskracht op vrijwel de gehele bevolking. In de avond en nacht zijn de bezoekers van de Markt wat ouder dan op het Stratumseind. Eveneens is hier ook een behoorlijke zakelijke markt te vinden.

Stationsplein

Dit cluster staat bekend om de grote diversiteit in het aanbod, Cafés, discotheken en restaurantjes bepalen het beeld. Opvallend is hier het aantal grote, landelijke ketens dat hier gevestigd is. De Paté bioscoop is ook een grote publiekstrekker in dit gebied.

Het publiek dat dit plein bezoekt is zeer divers, Dit varieert van discotheekbezoekers tot winkelend publiek. De bezoekers van het Stationsplein lijken wat kapitaalkrachtiger te zijn dan in de overige horecagebieden.

De ligging is goed, het is vanuit het Centraal station de entree naar de binnenstad en ligt daar ook centraal. Het cluster heeft een winkelondersteunende functie en doordat het een veeleisender publiek kent dan bijvoorbeeld het Stratumseind is de verzorging van dit gebied goed. De panden zijn goed onderhouden en mooi ingericht, evenals de openbare ruimte. Naast de Grote Markt hoort ook de Dommelerstraat tot dit horecagebied. Deze staat stond bekend om de vele overlast die het veroorzaakte en de dubieuze horecagelegenheden. Echter is in deze straat ook een tijd geleden flink gerenoveerd en stijgt dit gebied net als het Stratumseind weer in aanzien.

Conclusie

Eigenlijk zijn de twee steden moeilijk met elkaar te vergelijken. Amsterdam als grootste stad van Nederland met een toeristische aantrekkingskracht vanuit het buitenland die vele mate groter is dan die van Eindhoven. Toch zijn er tussen het Stratumseind en de Amsterdamse gebieden zeker parallellen te trekken. Deze drie gebieden kennen een vergelijkbare drukte. Deze gebieden kennen een zelfde synergie in de horecagebieden die een grote aantrekkingskracht schijnen te hebben op jongeren. Dit geldt deels ook voor het Stationsplein en de Markt in Eindhoven. Het Stratumseind steekt hier met kop en schouders bovenuit. De Markt in Eindhoven kent als enige een afwijkende doelgroep. Naast nacht en weekendfunctie richt dit plein zich naast uitgaanspubliek op winkelend publiek.

De horecapleinen in Amsterdam zijn wel groter opgezet en kennen ook een absoluut groter aantal horecazaken. Het Stratumseind kent een opmerkelijke inrichting. Doordat het in feite een straat is in plaats van een plein zorgt ervoor dat de smalle inrichting voor een drukker en voller effect geeft dan een ruimer plein. De verschillende horecagebieden kennen in de eerste instantie overeenkomende doelgroepen al lijkt het Stratumseind een jonger publiek aan te trekken. De Markt en Het Stationsplein kennen een afwijkende doelgroep namelijk ouderen in tegenstelling tot de jeugd. De Markt kent ook een grote aantrekkingskracht op dagjesmensen en een winkelend publiek. Wel zijn ze minder groots opgezet en kennen daarmee kleinere bezoekersaantallen.

Buiten de hierboven beschreven horecapleinen kent met name Amsterdam een groot aantal horecazaken die niet direct tot de pleinen kunt rekenen. Je zou kunnen stellen dat de meeste mainstream zaken op de grote pleinen te vinden zijn en dat de meer zaken die zich op specifieke doelgroep richten meer op andere locaties te vinden zijn. Eindhoven daarentegen kent de drie pleinen en daarbij de Bergen en daar is het grootste deel van de horeca ondergebracht.

4.3.2 Observatie in de uitgaansgebieden.

Op 4 juli en 15 oktober zijn twee observaties gehouden in de uitgaansgebieden van Amsterdam en Eindhoven. Deze observaties hebben plaatsgevonden op een zaterdagavond. Deze tijdstippen staan bekend als traditionele uitgaanstijdstippen. De horecagelegenheden hebben op dit moment de meeste bezoekers. Ook blijkt dat uitgaansgeweld relatief het meeste voorkomt op deze dagen.

Amsterdam

In paragraaf 4.2.1 zijn kaarten weergegeven daarop aangegeven welk gebied bezocht is.

Omdat mijn bekendheid met het gebied vrij beperkt is, heb ik voor mijn nachtelijke observatie enkele malen het gebied buiten horecatijden bezocht. Tijdens deze bezoeken heb ik voornamelijk gelet op inrichting, opbouw en aanwezigheid van onder andere camera's. Deze bezoeken zullen ook verwerkt worden in het onderstaande observatieverslag.

Het bezoek vond plaats op 15 Oktober van 23:00 tot 04:30 Tijdens dit bezoek zijn zowel Rembrandtplein als Leidseplein bezocht. Het observatieteam bestond uit vier vrouwen variërend in leeftijd van 23 tot 26 jaar. Aangezien al eerder meer tijd was doorgebracht op het Rembrandtplein heeft tijdens dit bezoek meer nadruk gelegen op het Leidseplein.

Tijdens deze observatie waren geen specifieke evenementen gaande en was het mooi en droog weer. Wel was het ten tijde van dit bezoek Ramadan. Dit zou van invloed kunnen zijn op de Islamitische bezoekers van de pleinen aangezien er ten tijden van de Ramadan gevast wordt.

De reis naar Amsterdam is per openbaar vervoer afgelegd. Voordeel van Amsterdam boven Eindhoven is dat deze stad is aangesloten op het nachtnet van de NS. Dit biedt veel bezoekers van buiten de stad de mogelijkheid langer in dit gebied te verblijven. Het plein is zelfs voor mensen die onbekend zijn in het gebied makkelijk te vinden. Zowel het Rembrandtplein als het Leidseplein staan aangegeven op de wegwijzers die door de gehele stad zijn te zien. Tijdens deze observatie is ervoor gekozen de route lopend af te leggen, hoewel er ook de mogelijkheid bestaat met het openbaar vervoer te gaan. Wel moet worden opgemerkt dat de afstand van de pleinen naar het Centraal Station aanzienlijk groot is.

Als eerste werd een bezoek aan het Rembrandtplein gebracht. Als eerst valt de drukte en levendigheid op. Een gezellige drukte van diverse bezoekers zorgt voor een bruisende sfeer. In de eerste instantie zorgt dit alles voor een soort overweldigend geheel. Ondanks dat het druk in de horecazaken is zijn er ook veel mensen buiten op het plein te vinden. Het midden van het plein is ingericht met een kleine horecazaak en enkele bomen. Hierdoor is de gebruikelijke openheid van een plein niet echt aanwezig.

Enkele jaren geleden zijn de taxi's en auto's van het plein verbannen dit zorgt voor een meer rustig beeld. Wel bevindt zich er nog een tramhalte. De taxistandplaats is naar buiten het plein verplaatst. Qua doelgroep is het opvallend dat er veel grotere groepen zijn die voornamelijk uit mannen bestaan.

De leeftijd is zeer gevarieerd van 15 tot 35. Zoals al eerder beschreven zijn er veel Engelsen en andere toeristen te vinden op dit plein. Om dit plein in het model van Van Gerwen te passen is moeilijk. In de eerste instantie kan gezegd worden dat het merendeel van de bezoekers in kwadrant 1 vallen. Namelijk scholieren en studenten tevens vindt men hier ook een grote groep mensen die ook tot kwadrant vier behoren. Dit zijn mensen die kwadrant 1 ontgroeid zijn doordat zij een hogere leeftijd en inkomen hebben bereikt. Echter, dit plein trekt een zeer grote groep bezoekers die moeilijk in een categorie te plaatsen zijn.

Er zijn diverse horecazaken bezocht op dit plein en overall heerste een goede sfeer. Nergens kregen we het gevoel dat we onwelkom waren. De controle op dit gebied is groot, dit geldt met name voor de formele controle. Zoals al eerder beschreven is de politie en ME aanwezigheid op dit plein groot. De Amsterdamse binnenstad kent een mengfunctie van wonen en recreatie maar op dit plein is er weinig bewoning. De sociale controle is dus ondanks de grote aantallen bezoekers vrij laag. Hoewel onder andere De Wallen⁷ wel camerabewaking kennen zijn er geen overheidscamera's aanwezig. Wellicht zijn er wel privé-camera's opgehangen.

Tijdens de observatie heb ik geen geweldsincidenten waargenomen.

Na dit plein werd de observatie doorgezet op het Leidseplein. Dit ligt op loopafstand van het voorgaande plein. Omdat we niet direct in de goede richting gelopen waren hebben we de weg moeten vragen. Wellicht toevallig troffen we echter mensen die Engels spraken, maar wel goed

⁷ Nabij gelegen gebied gekenmerkt door de veelvoorkomende prostitutie

genoeg het gebied kenden om ons te helpen. Mijn inziens tekenend voor het internationale karakter van de Amsterdamse binnenstad.

Qua sfeer komt dit plein vrij overeen met het Rembrandtplein. Echter is de inrichting dusdanig anders. In de eerste instantie is het een onoverzichtelijk geheel. Na een langere inspectie blijkt het gebied uit een groot aantal straatjes te bestaan waar een vergelijkbare sfeer en drukte hangt. In vergelijking tot het Rembrandtplein heeft dit plein een wat afwisselender karakter. Zo is zijn er meer diverse eetgelegenheden. De zaken zijn kleiner. Het publiek wat er die avond was is relatief jong. Zelfs in vergelijking tot het Rembrandtplein.

Tijdens de observatie kwam het op mij over dat hier meer scholieren en studenten aanwezig zijn. Ook hier geldt, misschien zelfs in grotere mate dan op het Rembrandtplein, dat hier bezoekers uit kwadrant 1 komen. Echter geldt hier hetzelfde als voor het Rembrandtplein. Door de grote aantallen toeristen is het toekennen van een kwadrant lastig. In mijn optiek is de sociale controle vergelijkbaar met die van het Rembrandtplein. Eveneens een grote aanwezigheid van politie en weinig informele controle. Tevens geen camerabewaking. Op dit plein is er geen aanwezigheid van trams of ander openbaar vervoer.

Ook zijn de taxistandplaatsen verplaatst naar buiten het plein. Net als op het Rembrandtplein heerst hier een gezellige sfeer waardoor ik me niet onwelkom voel. Er heerst hier totaal geen gesloten sfeer. Dit kan deels verklaard worden door de grote toestroom van buitenlandse toeristen, (en mensen uit Nederland die niet uit Amsterdam komen). Het viel me op dat er weinig allochtonen te zien waren op het plein. Dit kan weer verklaard worden door de Ramadan.

Eindhoven

Het bezoek vond plaats op zaterdag 4 juni van 22:30 tot 03:00. Tijdens dit bezoek zijn Stratumseind, de Markt en het Stationsplein bezocht. Het feit dat ik dit gebied vrij goed ken kan van invloed zijn op mijn interpretaties tijdens deze observatie

De observatie vond plaats met een groep van vier personen variërend in leeftijd van 22 tot 33 jaar. Twee mannen en twee vrouwen. Aangezien Breda niet in het nachtnet van de NS is opgenomen is de reis naar Eindhoven per auto afgelegd. Het centrum is relatief makkelijk te vinden, het vinden van een parkeerplaats is daarentegen wat ingewikkeld voor mensen die de niet erg goed bekend zijn in het centrum. Op de route naar het Stratumseind komt men een ruime fietsenstalling tegen waar gretig gebruik van wordt gemaakt.

Op het Stratumseind viel direct op dat het er zeer druk was op straat. Ten tijden van de observatie waren er geen specifieke buitenevenementen gaande. Wel had 'De Rechter' een feest genaamd Sneakers georganiseerd wat wellicht een groter publiek heeft getrokken. Het publiek dat op straat te zien was, was relatief jong (16-25) en vrijwel allemaal blank. De man/vrouw verhouding was ongeveer in balans. In mijn optiek kan niet gezegd worden dat een specifieke subgroep de boventoon voerde.

Wanneer het model van Bourdieu op deze bezoekers zou worden toegepast zou men kunnen zeggen, dat de bezoekers voornamelijk uit het eerste kwadrant komen. De bezoekers zijn voornamelijk studenten en scholieren. Deze mensen hebben daardoor nog geen groot cultureel- en economisch kapitaal kunnen opbouwen.

Het Stratumseind is een lange smalle straat met in het midden een klein pleintje. Aan beide kanten van de straat zitten horecazaken waarvan enkele ook 's nachts een terras hebben. De muziek van de diverse cafés stond hard, en deuren waren geopend. Dit resulteerde in een grote drukte met veel lawaai. Door de inrichting van het gebied en de grote aantallen bezoekers wordt al gauw een gezellige, maar ook iets wat benauwde sfeer gecreëerd. Het soort horeca is vrij eenzijdig. Het Stratumseind wordt voornamelijk gekenmerkt door vele cafés en cafetaria's. Het onderscheid dat deze zaken onderling maken is voornamelijk terug te voeren op de muziekkeuze en kwaliteit van de inrichting.

Gedurende de avond aan het Stratumseind heb ik diverse beveiligers gezien. Zo was de politie vertegenwoordigd met tenminste twee patrouillewagens en had vrijwel iedere horecazaak diverse beveiligers aan de deur en in de zaak. De beveiligers die ik gezien had waren allemaal van grotere

beveiligingsorganisaties zoals de PPS. Tijdens mijn bezoek hebben zich geen incidenten voorgedaan.

Hoewel de gemeente Eindhoven geen camera's heeft geplaatst in dit gebied heb ik toch diverse camera's zien hangen. Deze zijn privé-eigendom en richten zich voornamelijk op het de individuele zaken.

De Markt, ligt in de nabijheid van het Stratumseind, echter is de sfeer compleet anders. Hier is de sfeer rustiger en zou omschreven kunnen worden als volwassen. Naast horecazaken bevinden zich er ook diverse winkels en bewoning. Opvallend is het feit dat er minder bezoekers op straat te vinden zijn. Vrijwel alle bezoekers van de Markt bevinden zich binnen de horecazaken. Hierdoor is het aanzienlijk rustiger op straat. De inrichting is eveneens afwijkend van het Stratumseind. Het plein is groot en ruim opgezet. Een publiekstrekker op het plein is het Holland Casino. De horecazaken op dit plein zijn voornamelijk grand-cafes en stuk voor stuk ruim opgezet en kwalitatief goed ingericht. Dit gebied staat bekend om de zomerterrassen, tijdens mijn bezoek liet het weer het echter niet toe dat er gebruik gemaakt werd van deze faciliteit. Het geluidsniveau lag in dit gebied een stuk lager. Dit valt mede te verklaren door de inrichting van het gebied en het aantal horecazaken.

Naast de luidheid van de muziek was tevens de muziekkeuze van de kasteleins ook anders dat die van hun collega's op het Stratumseind. Waar op het Stratumseind veel feestmuziek, skihut en dance gedraaid word, werd op de Grote Markt een ruimere muziekkeuze gehanteerd. Dit heeft wellicht te maken met de bezoekers die hier komen. De leeftijd ligt op dit plein over het algemeen hoger namelijk 23+. Ook hier was het merendeel blank en gelijk verdeeld qua sekse. Wanneer deze bezoekers in het model van Bourdieu geplaatst worden dan kan zal dit eerder een centrale positie innemen. De bezoekers zijn niet een uitgesproken kwadrant. Ze zijn wat ouder dan op het Stratumseind en hierdoor ook wat meer opgeleid (middelbaar). Ook zal het economisch kapitaal wat groter zijn aangezien een deel van deze bezoekers zal werken.

Op dit plein heb ik geen politie gezien, echter waren hier net als op het Stratumseind private beveiligers aanwezig. Ook hier waren geen incidenten tijdens mijn bezoek.

Het Stationsplein was het laatste plein wat ik die avond heb bezocht. Dit plein is even als de Grote markt ruim opgezet echter kent het een meer besloten sfeer doordat het plein smaller is het de bebouwing hoger. Een voorbeeld hiervan is de hoge kantorentoren die het beeld van het Stationsplein domineert. Het plein heeft een door het grote tv-scherm en de neonreclame een wat futuristische en killere uitstraling dat de twee voorgaande horecagebieden.

Publiekstrekkers op dit plein zijn het Pathé en de Danssalon. Naast deze twee zaken kent het Stationsplein een zeer divers aanbod. Waaronder diverse restaurants, een poolcafé diverse lunchrooms en enkele cafés en cafetaria's. Door dit ruime aanbod het beeld was onrustig. Ook hier staan in de zomer diverse terrassen buiten.

Net als op de Grote markt is het op dit plein niet erg druk op straat, en bevinden ook hier de bezoekers zich binnen. Op dit plein bevindt zich echter een looproute van het stadscentrum naar het station. Dit zou betekenen dat er op het begin van de avond, en op het eind, wellicht een grotere

stroom publiek is. Het geluidsniveau is ongeveer in overeenstemming met dat van de Markt. Het soort bezoekers wat hier komt zou tot het derde kwadrant gerekend kunnen worden. De mensen die hier komen zijn niet erg hoog opgeleid maar hebben relatief veel te besteden. Door de diversiteit in het aanbod is de leeftijd van bezoekers zeer divers.

Op dit plein ben ik ook weer diverse beveiligers tegen gekomen, zo waren er politie te paard en ook weer private beveiligers aanwezig. Ook hier waren geen incidenten tijdens mijn bezoek. Hoewel ze er wellicht hangen heb ik geen camera's gezien.

Het vierde horecagebied van Eindhoven is De Bergen. Dit horecagebied ligt buiten het centrum en kent een veel lagere dichtheid dan de drie hierboven beschreven gebieden. Naast horeca kent dit gebied ook een groot aanbod aan detailhandel. Bezoekers van dit gebied kunnen voornamelijk in het tweede kwadrant geplaatst worden. De zaken die er zitten kunnen als kunstzinnig, cultureel of

ontwikkeld gezien worden. Dit gebied wordt voornamelijk bezocht door qua sociaal kapitaal hoog ontwikkelde mensen.

4.3.4 Conclusie

Tijdens mijn bezoek aan Eindhoven heb ik geen uitgaansgeweld waargenomen. Het viel mij op dat politie en beveiligers nadrukkelijk aanwezig waren. Zo was de politie qua mankracht niet erg groot, maar doordat er gebruik gemaakt werd van politieauto's en paarden was hun aanwezigheid nogal prominent. Opvallend is het feit op dat de cafés met name op het Stratumseind veel beveiligers aan de deur hebben. Soms stonden er voor een café wel drie man aan de deur. Ik heb alleen op het Stratumseind camera's zien hangen, maar voor zover ik heb kunnen zien wordt men hier niet attent op gemaakt. Voor Amsterdam geldt vrijwel hetzelfde. Ook hier was veel beveiliging, zowel portiers als politie.

Qua inrichting is het Stratumseind ietwat benauwend, hoewel de smalle drukke straat toch ook zeker wel een soort van knusse gezelligheid heeft. Hoewel het Stratumseind als toch wel bekend is van de vele vechtpartijen heb ik mij geen moment onveilig gevoeld, was de sfeer overal gezellig, en waren de bezoekers en barpersoneel vriendelijk. Dit geldt overigens ook voor de gebieden in Amsterdam, alhoewel mede door de relatieve onbekendheid van mij in dit gebied dit iets minder was.

Dit gebied van Eindhoven is het best te vergelijken met de Amsterdamse gebieden. Vooral zaken als drukte, geluid, inrichting, en type bezoekers, zorgen voor dit effect. Zeker in tegenstelling tot de gebieden de Markt en het Stationsplein.

De Markt heeft een meer volwassener uitstraling. Door de verzorgde grand-café's en de ruime inrichting wordt een heel vrij gevoel gecreëerd. Ook hier was geen gevoel van bedreiging of agressiviteit. In vergelijking tot het Stratumseind kan ik me ook nauwelijks voorstellen dat dit gebied last heeft van uitgaansgeweld. Dit mede door de het kleinere horeca-aanbod.

Het Stationsplein heeft een wat afstandelijke sfeer. Wellicht omdat ons observatieteam doelgroep behoort voelden wij ons niet geheel thuis in dit gebied. Hoewel de zaken hoofdzakelijk goed verzorgd zijn heeft dit plein iets rommeligs over zich. Tezamen met de Markt in Eindhoven kennen deze twee pleinen de meest ruime opzet.

Het was niet mogelijk om tot sluitingstijd te blijven. Dit heeft wellicht invloed gehad op de uiteindelijke observaties. Het is bekend dat veel geweld en agressie pas plaats vinden na sluitingstijd. Ik kan hier helaas geen uitspraken over doen.

Voor wat betreft de bezoekersgroepen kan men zeggen dat het Rembrandtplein, Leidseplein, Stratumseind, en Stationplein, in grote mate dezelfde doelgroepen trekt. In Eindhoven is echter de scheiding tussen kwadrant 1 en 4 groter.

Amsterdam zorgt voor een zeer diffuus beeld. De beide pleinen hebben een dergelijk grote aantrekkingskracht op bezoekers vanuit heel Europa en zelfs verder, zodat het toekennen van een kwadrant lastig is. Wel behoren meest bezoekers tot de kwadranten waar het opleidingsniveau, dan wel culturele ontwikkeling niet erg hoog ligt. Dit wil echter niet zeggen, dat er voor bezoekers uit kwadrant 3 en vier geen ruimte is. Zij zullen echter niet direct op de twee grote pleinen te vinden

zijn. Dit geldt deels voor Eindhoven. Zo kent zij het gebied de Bergen die zich vooral richt op kwadrant 2.

4.4 Invloed van de politie

4.4.1 Observaties

In bijlage 5 zijn de verslagleggingen te vinden van de beide bezoeken die zijn afgelegd in de beide steden. Door mee te lopen met de politie is getracht een duidelijker beeld te krijgen van de werkelijke situatie zoals die is op een zaterdagavond in de uitgaansgebieden.

Beide bezoeken vonden in de zomervakantie plaats op een regenachtige zaterdagavond. Helaas zorgde noodweer ervoor dat het bezoek in Amsterdam naar zeggen van de politie niet representatief was voor een reguliere zaterdagavond.

Wanneer een vergelijking gemaakt wordt tussen de beide bezoeken kunnen diverse conclusies getrokken worden.

Over de politie inzet kan gezegd worden dat die in Amsterdam aanmerkelijk groter is. Ondanks dat het een groter uitgaansgebied betreft was er naar ratio aanzienlijk meer blauw op straat. Wel kennen beide steden bereden politie en motoragenten. Normaalgesproken heeft Eindhoven ook een hondenteam. De herkenbaarheid van beide teams worden vergroot door fluoriderende jassen, en de aanwezigheid van politieauto's, en in het geval van Amsterdam een mobiel onderkomen. Aangezien op het Stratumseind het politiebureau op een steenworp afstand ligt is een MOK (mobiel onderkomen) niet nodig.

Voor wat betreft de voorbereiding kent Amsterdam de meest professionele opzet. Gebruik van een volledig opgezette presentatie met beeldmateriaal wordt er zeer helder gecommuniceerd. Doordat er een grote circulatie in het ME –team bestaat is een meer uitgebreide briefing noodzakelijk. Het contact met de bezoekers is mijn inziens wel afwijkend. Hoewel het slechte weer de politie verhinderde veel buiten te zijn was het contact van de Amsterdamse politie met uitgaanspubliek, horeca en portiers minder dan in Eindhoven. Mijn inziens is de politie in Eindhoven veel meer benaderbaar dan hun Amsterdamse collega's. Waar in Eindhoven niet geschroomd wordt om een praatje te maken met publiek, wordt in Amsterdam meer afstand gehouden. Hier wil ik nogmaals benadrukken dat door het slechte weer in Amsterdam patrouille een stuk minder was, net als het bezoekersaantal.

Uit gesprekken kwam duidelijk naar voren dat de Eindhovense politie zichzelf als gastvrij ziet en benaderbaarheid van agenten hoog in het vaandel staat. Hun inziens doet dit geen afbreuk aan het respect wat zij behoren te krijgen. Tijdens mijn bezoek aan Amsterdam kreeg ik de indruk dat in Amsterdam meer afstand wordt bewaard, en men hierdoor meer respect en aanzien probeert te verkrijgen.

Wat ook naar voren kwam tijdens deze bezoeken tezamen met de interviews met de politie is, dat de drempel tot het geven van PV (proces-verbaal) in Eindhoven hoger ligt dan in Amsterdam. Waar in Eindhoven overtreders gelijk bestraft worden door middel van een PV en/of opsluiting zullen in geval van een geweldsincident in Eindhoven de vechtende partijen snel uit elkaar gehaald worden, maar in niet alle gevallen een proces-verbaal uitgeschreven worden. Zo zou gezegd kunnen worden dat in Eindhoven meer op bestraffing en opvoeding wordt gefocusseerd en in Amsterdam meer op stoppen van geweld al dan niet met bestraffing.

Qua geweldsincidenten kan uit deze observaties blijken, dat er meer geweld plaats vond in Eindhoven dan in Amsterdam. Ook hier geldt dat deze gegevens niet betrouwbaar zijn. Het gaat hier om een eenmalige registratie.

4.4.2 Interview met de politie

Politie Amsterdam

Er is de afgelopen twaalf jaar veel veranderd in Amsterdam. Na een lange tijd van respectloosheid voor de politie en een toename in het geweld is er een verandering waar te nemen.

De gemeente en politie hebben op een gegeven moment besloten, dat het niet langer zo door kon gaan en hebben een beleid uitgezet dat vergelijkbaar is met het Zero Tolerance beleid van New York. Voortaan treedt de Amsterdamse politie hard en consequent op tegen uitgaansgeweld en overtredingen. Dit wil dus ook zeggen dat kleine vergrijpen ook bestraft worden.

Het uitgaanspubliek reageerde hier heftig op, wat vaak leidde tot geweld jegens de politie. Voortaan is op uitgaansavonden ME ondersteuning aanwezig om gevaarlijke situaties voor de agenten te voorkomen. Naar zeggen van de politie hebben ze het nu goed in de hand, en neemt het geweld af.

Een andere verklaring die gegeven wordt voor het afnemende geweld is de teruglopende bezoekersaantallen in de Amsterdamse horeca. Minder bezoekers resulteert in minder geweld. De politie hoopt in de toekomst de omvang van de horecateams nog verder terug te brengen dan dat nu het geval is.

Een probleem voor dit onderzoek en tevens voor de beeldvorming is het feit dat niet alle geweldsdelicten worden geregistreerd. Wanneer er bij een geweldsincident niemand aangifte wil doen zullen de agenten ook geen procesverbaal schrijven. Hierdoor wordt er vanuit de politiecijfers een vertekend beeld geschetst. De reden waarom dit niet gedaan wordt is de tijdsdruk.

De Amsterdamse binnenstad is naar eigen zeggen van de politie niet vergelijkbaar met andere steden in Nederland. Door de uniekheid van het gebied zouden zij een zeer specifiek beleid hebben opgezet, en dit zou ook prima werken. Er kan echter niet aangegeven worden waarmee zij zich onderscheiden van de rest van Nederland.

Er bestaan verschillende soorten geweldsincidenten in Amsterdam zijn, en er verschillende situaties waarin geweldincidenten ontstaan.

Zo ontstaat geweld na:

- Weigering voor de deur. Stapper wordt agressief jegens portier.
- Agressie na aanspreken op gedrag. Stapper wordt agressief jegens politie.
- Onbekende situatie. Stappers krijgen onderling ruzie. Weinig inzicht in dit fenomeen.

Zoals de politie zelf aangeeft hebben zij weinig inzicht in de derde situatie. Dit komt doordat veel van dit geweld binnen de horecagelegenheden plaatst vind. Dit is toch het terrein van de portiers.

Wanneer de specifieke pleinen onder de loep worden genomen herkennen de agenten de volgende problematiek

Rembrandtplein/ Torbeckeplein

Veel jeugd en alloctonen. Het Plein is zeer compact opgezet. Er zijn problemen met specifieke cafés die afwijkend deurbeleid hebben. Dit zorgt voor een doelgroep die vaak problemen veroorzaken.

Leidseplein

Eveneens veel jeugd en grote discotheken. Het is wat ruimer opgezet. Dit zorgt ervoor dat het gebied minder overzichtelijk is.

Het daderprofiel kan als volgt omschreven worden:

Jonge blanke mannen. Ongeveer de helft van de daders is niet afkomstig uit Amsterdam. Dit wil zeggen uit andere plaatsen in Nederland. Vaak zijn dit groepen jongeren. Toeristen die participeren in uitgaansgeweld gebeurd niet vaak. Soms komt het voor dat er toeristen zijn die denken dat alles kan in Amsterdam, zij zijn dan niet op de hoogte van de geldende regels. Door drank en drugs gebruik, dan wel misbruik ontstaan soms problemen binnen deze groep.

De invloed van alcohol en drugs is volgens de politie wel aanwezig. Zij hebben de afgelopen jaren een toename in het gebruik van XTC en cocaine waargenomen. Beide drugs zorgen voor een verhoogt agressieniveau bij de gebruiker. Ook is het gebruik van alcohol sterk toegenomen. Vaak beginnen de stappers thuis als met indrinken.

De politie ziet de samenwerking met de portiers als erg goed, er is een periodiek overleg met de portiers en er bestaat een goede werksfeer.

Politie Eindhoven

De politie in Eindhoven gelooft niet dat Eindhoven zoveel slechter scoort dan overige Nederlandse steden. Ze schrijven die verschillen in cijfers toe aan:

- Registratiemethoden. De registratiemethode verschilt met die in andere steden, en het darknumber zou hier lager kunnen zijn dan in Amsterdam.
- Aangiftebereidheid van het uitgaanspubliek. Dit zou kunnen samenhangen met het vertrouwen dat de stappers hebben in de politie. Naar hun zeggen zorgt meer vertrouwen voor meer aangifte. De Eindhovense politie zou een groot vertrouwen hebben.

Eindhoven kent een soortgelijk verhaal als Amsterdam. Na een lange periode van hoge aantallen in geweld hebben de gemeente, horeca en politie besloten, dat het niet langer zo door kon gaan. Ook hier is men hard op gaan treden. Echter hier zijn wel een paar opvallende verschillen. Zo hecht Eindhoven een grote waarde aan samenwerking, en bestaan er een aantal intensieve overlegstructuren zoals de kwaliteitskring. Dit zijn structuren waarin horeca, gemeente, politie en omwonenden, met elkaar in contact staan. Tevens zijn er horecaverengingen waarin onder andere aandacht wordt besteed aan het bestrijden van geweld in de horeca. Ook Eindhoven kent een portiersoverleg.

Naast intensieve communicatie heeft de politie ook veel aandacht voor gebiedsinrichting.

De verschillende pleinen kennen hun eigen problematiek.

Zo kampt het Stratumseind met een benauwde inrichting. Dit resulteert erin dat het uitgaanspubliek zich al gauw geïrriteerd of bedreigd voelt. Op het Stratumseind vinden dan ook de meeste geweldsincidenten plaats van Eindhoven. Bezoekers zijn jong, voornamelijk studenten en scholieren tussen de 16 en 24 jaar. Het gebruik van GHB is een toenemend probleem. Het Stationsplein kent minder geweldsincidenten, maar de incidenten die er plaats vinden zijn vaak zeer ernstig van aard. Bezoekers zijn wat ouder dan op het Stratumseind, namelijk ongeveer 24 a 45 jaar oud. Gebruik van XTC en Cocaine is problematisch op het Stationsplein. Het gebied is de afgelopen jaren heringericht wat voor een betere uitstraling en nieuwe impulsen heeft gezorgd.

De Markt kent volgens de politie vrijwel geen problemen voor wat betreft uitgaansgeweld. Het daderprofiel is tevens zeer moeilijk te schetsen. Naar zeggen van de Eindhovense politie zijn de daders zeer divers. Zowel mannelijk als vrouwelijk, allochtoon als autochtoon. Wel wordt er aangegeven dat het soms confrontaties zijn tussen diverse groepen. Een voorbeeld hiervan is allochtoon v.s. autochtoon. De toeristen, waarvan voornamelijk de buitenlandse werknemers, zorgen voor problemen. Naast deze bezoekers, zorgen ook grote groepen jongeren niet afkomstig uit Eindhoven, en vrijgezellenfeestjes vaak voor veel overlast.

4.4.3 Conclusies politie

Op het eerste gezicht is er een groot aantal overeenkomsten. Beide politiekorpsen geloven dat zij de juiste weg zijn ingeslagen ter bestrijding van geweld. En in beide gebieden is er de afgelopen tijd ook veel veranderd. Als eerste punt geven zij allebei aan dat zij harder en meer consequent zijn gaan optreden. Tevens is de herkenbaarheid verhoogd. Ook is er een meer intensieve samenwerking met portiers.

Echter waar Amsterdam inzet op aanwezigheid en zichtbaarheid van de politie in uitgaansgebieden doormiddel van extra inzet, ME-teams en een direct lik-op-stuk-beleid, ook wel de directe benadering, daar richt Eindhoven zich meer op samenwerking, overleg en verantwoordelijkheid. De indirecte benadering.

De problemen die de beide steden kennen komen ook overeen, problematiek met drugs en alcoholgebruik, vechtpartijen, en geweld tegen politie/portiers. Geweld lijkt ook meer voor te komen in de gebieden die meer geconcentreerd zijn dus het Stratumseind en het Rembrandtplein.

Opvallend is het feit dat, waar Amsterdam heel stellig is in het identificeren van de daders als jonge blanke mannen, dit zeker niet het geval is in Eindhoven. Hier is de groep veel diverser. Ook geven zij hier aan dat dader en slachtoffer vaak van elkaar verschillen voor wat betreft herkomst, en muziekvoorkeur. Beide politiekorpsen geven aan, dat ze vaak te maken hebben met groepen

jongeren van buitenaf die overlast veroorzaken. Toeristen uit het buitenland zorgen dan weer voor minder overlast. Dit met uitzondering van de buitenlandse werknemers in Eindhoven.

4.5 Invloed van de overheid

In hoofdstuk 1 is reeds een verkenning gemaakt van het Nederlandse veiligheidsbeleid. In deze paragraaf zal op een lokaal niveau gekeken worden hoe dit in de praktijk wordt toegepast.

4.5.1 Politiek veld

Het beleid dat door gemeenteambtenaren wordt uitgezet, is ontwikkeld aan de hand van een visie die de respectievelijke steden hebben over horeca. De visie die de gemeente voert, komt voor een groot deel voort uit de houding die de heersende politieke partijen in de gemeenteraad hebben.

De zetelverdeling in 2005 van de Amsterdamse en Eindhovense raad is als volgt:

	Amsterdam	Eindhoven
Partij	zetels	zetels
PVDA	15	9
VVD	9	5
Groenlinks	6	3
CDA	4	9
SP	4	3
D66	3	3
LA/LE	2	9

Figuur 4.15, Overzicht zetelverdeling Amsterdam en Eindhoven 2005. Bron www.amsterdam.nl en www.eindhoven.nl

Voor Amsterdam geldt dat de PVDA, VVD en Groenlinks de drie grootste partijen vormen, in Eindhoven zijn dit de PVDA, CDA en Leefbaar Eindhoven. Aan de hand van de bovenstaande zetelverdeling zou men kunnen concluderen dat Amsterdam gekenmerkt wordt door een centrumlinkse zetelverdeling in de gemeenteraad. Eindhoven daarentegen neigt meer naar een rechtse verdeling hoewel dit niet heel uitgesproken is.

Aangezien voor beide gemeentes geldt dat het veiligheidsbeleid reeds ontwikkeld is ten tijde van de vorige gemeenteraad is de richting van het veiligheidsbeleid vaak licht afwijkend van de huidige opvattingen.

Opvallend is dat beide steden gekozen hebben voor zowel een gebiedsgerichte, als dadergeoriënteerde aanpak van criminaliteit. Bij de dadergerichte aanpak worden in beide beleidsplannen jongeren, verslaafden, en recidivisten als groepen genoemd die aandacht verdienen. De gebieden die extra aandacht verdienen gaan eveneens gelijk op. Zo merken beide steden de uitgaansgebieden aan als risicogebieden.

Eigen verantwoordelijkheid wordt eveneens in beide stukken aangehaald. Eindhoven kiest er in dit geval voor om camerabewaking niet als eerste oplossing te zien ter bestrijding van geweld.

Amsterdam is echter wel voorstander van camerabewaking.

Een ander punt waarin Amsterdam afwijkt van Eindhoven, is de mate waarin preventie wordt gebruikt in het veiligheidsbeleid. Hoewel beide steden preventie als zeer belangrijk zien, ligt in het veiligheidsbeleid van Eindhoven zeer de nadruk meer op dit beleidsmiddel.

Voor wat betreft planmatigheid en projectmatigheid geldt dat beide gemeentes gekozen hebben voor zowel een lange termijn visie als het werken met veiligheidsprojecten.

4.5.2 Veiligheidsbeleid Amsterdam

In 2004 heeft Amsterdam een veiligheidsplan opgesteld genaamd: ' Een veiliger Amsterdam samen zorgen wij ervoor'.

In deze nota wordt een beleid geschetst van het veiligheidsbeleid in Amsterdam. In de eerste instantie wordt gesteld dat Amsterdam veiliger moet. Dit tracht men te bereiken door een doelgerichte daderaanpak. Door zich specifiek te richten op groepen zoals criminele jongeren, illegalen, veelplegers en verslaafden hoopt Amsterdam de stad een stuk veiliger te maken. Methoden om deze de harde kern jeugd aan te pakken zijn onder andere: preventie, resocialisering en begeleiding.

Naast een dadergerichte aanpak richten ze zich op specifieke locaties 'hotspots' genaamd. Deze hotspots die onder andere bestaan uit het Centraal Station, de winkelgebieden, en ook de uitgaansgebieden, krijgen extra aandacht. Die bestaat uit een betere rolverdeling binnen het ambtelijk apparaat wat het mogelijk maakt op een meer specifieke methode de gebieden aan te pakken. Projecten zoals het VAT-team,⁸ en cameratoezicht zijn voorbeelden hiervan. Projecten worden vaak op een integrale manier opgezet. Zo zijn verslavingszorg, woningbouw, politie, en het openbaarvervoerbedrijf betrokken bij de bestrijding van overlast en onveiligheid. De manier van werken bij de gemeente Amsterdam is topdown. Dit wil zegen dat vanuit de overheid beleid ontwikkeld wordt en dat naar beneden in de organisatie wordt opgelegd aan de horeca. Voordeel hiervan is een helder en integraal beleid. Nadeel is vaak dat het draagvlak niet voldoende groot is om de uitvoering vlekkeloos te laten verlopen. Het draagvlak bestaat in dit geval uit de horeca, de portiers, en de politie.

Diverse projecten die lopen of succesvol zijn of reeds afgerond zijn:

- VAT-team, meer cellen en snellere berechting, verbetering voor en na zorg en een persoonlijke aanpak.
- Directe aanpak criminele gezinnen.
- Cameratoezicht in diverse hotspots.
- Afsluiten convenanten met winkeliers.
- Afspraken met openbaar vervoer voor betere afvoer uitgaanspubliek.
- Opvang/verslaafdenzorg.
- Politie wordt versterkt door ME op uitgaansavonden.

Speciaal voor het Rembrandtplein en het Leidseplein zijn de volgende punten opgesteld:

Voortzetten van de acties uit de nota 'Uitgaan zonder brokken';

De bekendste maatregel is de invoering van het afkoeluurkje. Discotheken mogen langer openblijven, op voorwaarde dat zij het laatste uur geen alcohol meer schenken. Daardoor gaan de bezoekers niet allemaal tegelijk naar buiten. Omdat ook alcoholvrije zaken langer open blijven, kunnen ze de uitgangsnacht rustig afsluiten.

Op de pleinen zijn plaskruizen geplaatst. Ook de verlichting is er verbeterd.

Tevens is er integraal plan opgesteld voor de Leidse Buurt.

Concrete veranderingen tijdens het uitgaan

Qua veiligheid zijn er in de loop der tijd steeds meer eisen vanuit de overheid gekomen. Zo dienen portiers gecertificeerd te zijn. De Amsterdamse horeca heeft zo ook haar steentje bijgedragen aan de veiligheid. Zo komen metaaldetectoren, fouilleringen, en huisregels steeds vaker voor in de horeca. Drugsgebruik en bezit van wapens zijn in de horecaverboden en zal dan ook door de portier afgenomen worden. Dit met de eventuele assistentie van de politie. Tevens zijn er in diverse zaken horecakluizen aanwezig waar verboden goederen in bewaard blijven tot de in beslag genomen kunnen worden door de politie.

Aan de horeca zijn de laatste jaren steeds meer eisen gesteld. Beter opgeleide portiers, metaaldetectoren bij de ingang, standaard fouillering en uniforme huisregels verhogen de veiligheid in de gelegenheden zelf. Horeca-inrichtingen lopen het risico door de burgemeester gesloten te worden als er in de inrichting drugs worden gebruikt of verkocht.

⁸ Veelplegers Actie Team

De aanwezigheid van de politie is groot op de uitgaansplein. Zo word tijdens de uitgaansavonden de plaatselijke politie ondersteund door een ME-team dat speciaal is opgeleid om te gaan met agressie en geweld. Tevens is er op het Leidseplein een mobiel onderkomen van de politie aanwezig.

4.5.3 Veiligheidsbeleid in Eindhoven

Convenant Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan en Integraal Veiligheidsplan Stratumseind (2005) is het beleidsstuk waarmee Eindhoven reeds een evaluatie pleegt over het uitgaansgebied in Eindhoven. Zoals al eerder gezegd kennen Amsterdam en Eindhoven veel overeenkomsten voor wat betreft het beleid. Zo werken zij beiden met een dadergerichte en een locatiegerichte benadering. De dadergroepen en locaties komen globaal overeen met die van Amsterdam. Verder kent Eindhoven eveneens een zowel lange termijn als projectmatige aanpak en geven zij de voorkeur voor een integraal beleid. Eindhoven doet eveneens mee aan een meer decentraal beleid. Ook zij geven een steeds grotere vrijheid aan de stadsdelen wat ervoor zorgt dat de verantwoordelijkheid steeds lager in de organisatie komt te liggen. Naast een verplaatsing van de kosten heeft dit als bijkomend voordeel dat er steeds meer mogelijkheden zijn voor een gebiedgerichte benadering.

Wat wel opvallende verschillen zijn is de nadruk die op preventie en communicatie wordt gelegd. Eindhoven hecht zeer veel waarde aan preventie en voorlichting. Dit is onder andere terug te zien in de gebiedsinrichting. Door middel van projecten ter verbetering van de fysieke ruimte wordt getracht een meer veiligere situatie te creëren. De manier van werken in Eindhoven is grotendeels bottomup. Vanuit diverse overlegstructuren zoals de kwaliteitskring en horecaverenigingen worden situaties ingeschat, behoeftes gesignaleerd, en ingespeeld op complicaties. Voordeel van deze benadering is een groot draagvlak vanuit de horeca, portiers en politie, en een grote kennis van de situatie ter plaatse. Nadeel is een verstrooid en minder overzichtelijk beleid.

De Eindhovense horeca is met steun van de overheid zeer goed georganiseerd. Ieder horecagebied kent een eigen horecavereniging die op haar beurt ook weer vertegenwoordigd is in een kwaliteitskring. De kwaliteitskring is een periodiek overleg met onder andere gemeente, politie horeca, belanghebbers en verslavingszorg. Deze overlegstructuren zijn in het leven geroepen om de situatie en daarbij ook de veiligheid te verbeteren in de horecagebieden. Opvallend is de grote inbreng van de horeca in deze overleggen.

In tegenstelling tot Amsterdam wordt cameratoezicht gezien als een sluitmiddel. In principe zien zij camerabewaking als inbreuk op de privacy.

Projecten die lopen of succesvol afgerond zijn:

- Kwaliteitskring
- Verslaafdenopvang
- Convenanten in horecagebieden
- Portieroverleg
- Horecaverenigingen
- Huisregels
- Verbetering openbaar vervoer
- Afschaffen happyhours
- Politie horecateam
- Glas van straat project
- Jeugd informatie punt (JIP-bus) Voorlichting en preventie

Eindhoven kent net als in Amsterdam een lik-op-stuk beleid, bij een overtreding volgt direct de sanctie. Door de extra inzet van politie die extra herkenbaar is door fluoriderende kleding kan dit strenge beleid gehandhaafd worden. De samenwerking met de portiers is in net als in Amsterdam goed geregeld. Zodoende wordt getracht de veiligheid zowel binnen als buiten te garanderen. Ook kent Eindhoven eveneens detectiepoortjes, fouilleren en huisregels vanuit de horeca.

Conclusies

Ten eerste kan gesteld worden dat de basis van waaruit de beide gemeentes werken in theorie gelijk is. De verschillen liggen op waar de meeste prioriteit aan wordt toegekend. Waar Amsterdam veel waarde hecht aan zichtbaarheid en aanwezigheid in het gebied van politie en het harde optreden tegen elke vorm van geweld, ligt de nadruk bij de gemeente Eindhoven meer op preventie, overleg en gebiedsinrichting.

Beide gemeentes werken projectmatig alhoewel wel opvalt dat de Eindhoven veel kleinschalige projecten kent specifiek gericht op een uitgaansgebied. Deze initiatieven komen vaak vanuit de horeca. Dit is het resultaat van de bottomup benadering.

Qua handhaving kent Amsterdam een groter en duidelijkere politie aanwezigheid dan in Eindhoven.

4.5.4 Interviews met de gemeente

Amsterdam.

De visie van de gemeente is afhankelijk van de heersende partijen. Aangezien het centrum van Amsterdam een mengfunctie van wonen en recreatie kent spelen er verschillende belangen.

Momenteel is er een strijd tussen de VVD (vrij geven van sluitingstijden en voor levendigheid in het centrum) en de PVDA (geen vrije sluitingstijden en leefbaarheid van de binnenstad) het resultaat is dat er veel compromissen gesloten dienen te worden en dat besluitvorming langzaam gaat. Tot nu toe is het resultaat dat er (nog) geen vrije sluitingstijden zijn.

Problematiek bij de bestrijding van uitgaansgeweld is dat handhaving van de openbare orde een dure aangelegenheid is waar eigenlijk niemand voor wil opdraaien. Bij verruiming van de sluitingstijden zal extra toezicht noodzakelijk zijn, niemand is momenteel bereid dit te betalen.

Naast de kosten van het toezicht bij andere partijen neer te leggen werkt de gemeente aan het idee van certificering. Door middel van certificering van regelgeving is het mogelijk de controle op bijvoorbeeld sluitingstijdenwet of milieuwet bij commerciële bedrijven neer te leggen. Op deze manier probeert de gemeente verantwoordelijkheden en dus ook kosten te spreiden dan wel af te schuiven.

Er zijn in Amsterdam een aantal overlegstructuren. Zo kennen sommige stadsdelen hun eigen horecaoverleg, en is er vier maal per jaar een overleg dat geïnitieerd wordt vanuit de Koninklijke Horeca Nederland (KHN). Het probleem met de overlegstructuren in Amsterdam is het feit dat de horeca slecht georganiseerd is. Er zijn geen horecaverenigingen en niet alle ondernemers zijn lid van de KHN. Dit zorgt dat de horeca slecht vertegenwoordigd is in deze overlegstructuren.

De gemeente wil daardoor enkele verantwoordelijkheden en kosten bij de horeca neerleggen, dit is echter moeilijk gerealiseerd omdat horecaondernemers verdeeld zijn en niet eenstemmig meewerken aan deze plannen. De horeca is met name bang voor freeriders gedrag van collega-ondernemers.

Problemen op de horecapleinen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de sluitingstijden en de afvoer van uitgaanspubliek. De gemeente Amsterdam geeft aan dat in het verleden de inrichting van de pleinen voor chaos en irritatie zorgde. Door herinrichting van de gebieden en verplaatsing van taxi's is het Rembrandtplein meer overzichtelijk geworden en daarmee ook veiliger. Tevens is de gemeente zeer te spreken over het cameratoezicht in omliggende buurten.

Voor wat betreft de spreiding van verschillende groepen geeft Amsterdam aan dat het problemen ervaart wanneer er bijvoorbeeld meerder discotheken naast elkaar zitten. Er komt een monocultuur op een dergelijke locatie. De invloed van toeristen op het uitgaansgeweld is naar zijn zeggen wel aanwezig. Met name Engelsen zijn van invloed. Drugstoerisme geeft vrijwel geen overlast.

Naast tastbare problemen kampt het uitgaansgebied van Amsterdam met een imagoprobleem. Er schijnt nog steeds onder jongeren het idee te bestaan dat in Amsterdam alles mag en alles wordt getolereerd. De politie en gemeente hebben hierdoor op gereageerd door een harde en consequente aanpak van overtreders.

Beide pleinen kennen hun eigen problematiek. Zo kent het Leidseplein de nodige overlast van taxi's en alcoholmisbruik. Voor beide pleinen geldt dat ze geen helder deurbelied voeren.

Eindhoven

In Eindhoven blijken ondernemers zich veiliger te voelen dan het feitelijk is. Ondanks deze gevoelens wil de gemeente Eindhoven de problemen niet bagatelliseren.

De invloed van de wisselingen na de laatste gemeenteverkiezingen is niet zeer groot, het daarvoor vastgestelde veiligheidsplan werkt nog steeds en kent niet veel wijzigingen in de aanpak.

Sinds 1995 is er veel veranderd in de horeca. In die tijd is hard gewerkt aan de organisatie en communicatie in horecagebieden. Dit heeft er in geresulteerd dat er verschillende overlegstructuren zijn opgezet in Eindhoven. Zo zijn er straat/horecaverenigingen en kwaliteitskringen. Deze gebiedsgerichte aanpak zorgt voor een hoge betrokkenheid onder de deelnemers en het ontstaan van specifieke karakters op de verschillende horecapleinen. Over het algemeen is de tevredenheid van de partijen groot evenals de betrokkenheid van de horeca. Financiering vanuit de horeca en grotere verantwoordelijkheden voor de horeca voor problemen zorgen echter af en toe voor problemen.

Sinds deze samenwerking is er hard gewerkt aan herinrichting van de pleinen, zichtbaarheid en bereikbaarheid van de politie en preventie, voorlichting en handhaving onder het uitgaanspubliek. Op het gebied van herinrichting proberen ze door verlichting en het creëren van ruimte een meer veiliger en rustiger beeld te creëren. Cameratoezicht kent geen voorkeur. Naast inrichting en preventie gebruikt de gemeente ook een bestraffend beleid. Overtredingen van ondernemers worden beboet met een geldboete of zelfs sluiting.

Door de grote organisatiegraad van de specifieke gebieden komt er ook duidelijker naar voren wat de problematiek per gebied is. De gemeente wil hier op inhaken door zoveel mogelijk een gebiedsgerichte aanpak te gebruiken. Zo zijn er in de regelgeving mogelijkheden om vergunningen aan te passen naar de locatie waar de horecaonderneming zich bevindt. Dit kan doormiddel van de convenanten die de horeca en overheid afsluiten met elkaar.

Toch kennen de horecagebieden nog problematische zaken. Zo kamp het Stratumseind met veel alcoholgebruik onder jongeren en daaruit voortkomende vechtpartijen. Het Stationsplein kampt eveneens met agressie. Hoewel het minder vaak voor komt zijn de situaties ernstiger. Op de Markt zijn geen noemenswaardige problemen.

Aanleiding voor geweld is naar zeggen van de gemeente vaak de samenkomst van botsende groepen in een drukke en chaotische omgeving. Een dergelijke situatie levert een verhoogd risico.

4.5.5 Conclusies gemeente

De beide gemeentes erkennen dat hun horecagebieden te kampen hebben met uitgaansgeweld, Eveneens zien zij allebei dezelfde oorzaken voor geweld. Namelijk, omgeving, alcohol, jongeren en een zachte aanpak van de politie. De reactie van beide steden komt ook overeen, beide hebben ze een verhard beleid opgesteld waar harder opgetreden wordt tegenover overtredders, zowel horeca als uitgaanspubliek. Handhaving werd verhoogd en gebieden werden opnieuw ingericht. Tevens werd erkend dat de sluitingstijden en de daarmee samenhangende afvoer van het uitgaanspubliek na sluiting van de horeca problematisch was. Zoals Amsterdam als Eindhoven hebben ervoor gekozen de sluitingstijden niet vrij te geven, wel kennen ze een gefaseerde sluiting. Daarnaast wordt getracht de taxi's van de pleinen te halen en busvervoer te stimuleren. Hierin is reeds veel bereikt.

Eindhoven valt ook in dit interview weer op met haar mate van organisatie en betrokkenheid. De gemeente is vol lof over de organisatiegraad en betrokkenheid van de horeca. Het resultaat is een betere implementatie van regelgeving en een snellere afhandeling van projecten. Dit in tegenstelling tot Amsterdam, waar men kampt met een lage betrokkenheid en organisatie van de horeca.

Voor wat betreft verantwoordelijkheden kennen beide gemeente een verschuiving naar lager in de organisatie. In Amsterdam werkt men zelfs aan certificering van bepaalde overheidstaken. Het is opvallend dat deze verschuiving bewerkstelligd dient te worden doormiddel van regels. In Eindhoven wil men zo ver nog niet gaan maar daar ziet men eenzelfde verschuiving. De horeca krijgt steeds meer te maken met zaken als beveiliging en schoonmaak. Waar eerst de gemeente hieraan werkte door

politie en gemeentereiniging, wordt nu de horeca aangesproken hieraan mee te gaan betalen of participeren. In beide steden stuit men hierbij op weerstand.

4.6 Portier

4.6.1 Eindhoven

De interviews met de portiers zijn anders van opzet. Vanwege de omstandigheden waaronder de interviews zijn uitgevoerd was het niet haalbaar deze op te nemen en uit te schrijven. Tevens waren zij een stuk korter van stof. In bijlage 9 is een samenvatting van beide interviews weergegeven.

De soorten geweld die zij tegenkomen zijn voornamelijk vechtpartijen tussen uitgaanspubliek, pas wanneer politie of portiers ingrijpen worden zij erbij betrokken. De daders van geweld zijn meestal jonge allochtone mannen. De aanleiding voor geweld is dan meestal dat zij zich gediscrimineerd of bedreigd voelen. Ook in het geval dat zij vrouwen lastig vallen wil dit nog wel eens resulteren in vechtpartijen. Naast de hierboven beschreven doelgroep zijn ook grote groepen, zoals vrijgezellenfeestjes vaak betrokken bij vechtpartijen.

In de loop der tijd is er qua geweld wel het een en ander veranderd. Zo vind het geweld steeds meer in groepen plaats in plaats van 1-op-1 geweld. En lijken mensen veel agressiever te zijn geworden, het spreekwoordelijke lontje lijkt wel korter te zijn geworden. De invloed van alcohol en drugs is volgens hen groot op geweld. Ruim de helft van de gevallen schrijven zij toe aan alcohol en drugsgebruik. De soorten drugs verschillen ook veel. Zo zijn gebruikers van XTC niet snel betrokken bij vechtpartijen, maar gebruikers van speed en cocaïne wel. De samenwerking met de politie is erg goed. Zo vinden ze dat de politie goed werk levert en veel ervaring heeft met de problematiek in horecagebieden. Zij vullen elkaar goed aan. De samenwerking tussen horeca en gemeente verloopt minder goed, de snelheid van de bureaucratische molen valt tegen en de verschillende belangen bij bijvoorbeeld openingstijden zorgt voor meningsverschillen. De communicatie tussen alle betrokken partijen is zeer goed, met dank aan onder andere Polyground verloopt dit allemaal zeer goed. Het portiersoverleg is echter wat minder gewaardeerd. Hier schijnen alleen de grote beveiligingsbedrijven hier baat bij te hebben. De invoering van de certificering zien de portiers als een minder goede ontwikkeling. Hierdoor is de noodzaak voor een portier om je te bewijzen weggevallen. Het gebrek aan ervaring speelt dan parten. De verschillen in geweldscijfers tussen Eindhoven en Amsterdam is volgens hen hoofdzakelijk toe te schrijven aan de registratiemethoden.

4.6.2 Amsterdam

Vechtpartijen betreffen in Amsterdams eveneens vaak twee mensen die uitgaan. Ook hier worden politie en portiers daar vaak bij betrokken. De doelgroep die vaak betrokken is bij vechtpartijen zijn vaak mensen van buitenaf, niet alleen toeristen maar ook mensen uit andere plaatsen van Nederland. Zo zijn er vaak grote groepen jongeren, vaak mannen tussen de 20-25 jaar die voor problemen zorgen. Naast deze groepen heb je ook de Engelse toeristen maar ook mensen uit Amsterdam.

Oorzaken voor geweld zijn vaak irritatie en zich bedreigd voelen in een lawaaijige en drukke omgeving. Vaak kennen mensen door drank en drugs hun grenzen niet meer. De omgeving is daar dus ook wel van invloed. Waar mensen in drukte leven, met veel muziek en waar het warm is zullen mensen sneller agressief worden.

De band met de politie is goed, er vindt overleg tussen hen plaats en steunen elkaar bij incidenten. De invloed van de gemeente is minder. Het vasthouden van de sluitingstijden zorgt voor onrust. Tijdens de tijdstippen dat de horeca sluit wordt het zeer druk op straat. Deze momenten zijn zorgen voor veel geweld en vandalisme. Het Rembrandtplein is qua problematiek vergelijkbaar maar verder is Amsterdam toch een stad op zich, en valt niet echt te vergelijken met andere steden.

In de loop der tijd is er wel het een en ander veranderd in de uitgaansgebieden. Het is er wat rustiger geworden, ook doordat er gewoon wat minder bezoekers zijn, maar ook de grote aanwezigheid van de politie zorgt voor rustiger gedrag.

4.6.3 Conclusies portiers

Beide gesprekken kennen veel overeenkomsten. De soorten geweld en de aanleidingen hiertoe, zijn naar zeggen van de portiers vrijwel gelijk. Ze zien beide drukte, drank en drugs als oorzaken van geweld. De agressie is vaak het resultaat van een gevoel van bedreiging of discriminatie. De doelgroep is in beide gevallen eveneens gelijk alleen geven ze in Eindhoven aan dat allochtonen vaker betrokken zijn bij geweldsincidenten. In Amsterdam is dit ook zo, maar ligt er minder nadruk op. Beide portiers merken op dat de invloed van grote groepen jongeren uit de omgeving vaak zorgen voor overlast. Ook zijn ze het er over eens dat de invloed van de politie groot is en dat die ook goed samenwerken met de portiers. De samenwerking tussen de overheid en de gemeente verloopt hun inziens wat moeizamer, mede omdat de gemeente ander belangen heeft dan de provinciale- en rijksoverheden. In Eindhoven geeft de portier aan de overlegstructuur erg goed is, en dat dit de samenwerking verbeterd. In Amsterdam wordt hier minder melding van gemaakt

Hoofdstuk 5 Conclusies uit onderzoek

5.1 Beschouwing van de doelstelling.

Aan het eind van dit rapport is het tijd om eerst terug te blikken naar de eerste stappen van het onderzoek. In hoofdstuk 1 is een doelstelling gevormd die is als volgt:

Door middel van onderzoek onder betrokken partijen mogelijke verklaringen vinden voor de spreiding van uitgaansgeweld ten einde inzicht te krijgen in uitgaansgeweld en haar spreiding in Nederland.

Deze studie is ontstaan uit de verbazing over de merkwaardige cijfers van de Algemene Rekenkamer. Deze cijfers gaan namelijk tegen het gezond verstand in. Vaak wordt aangenomen dat de grote steden gevaarlijker zijn dan bijvoorbeeld een middelgrote stad in de provincie. Door middel van deze studie is getracht de mechanismen die ervoor zorgen dat uitgaansgeweld anders is verdeeld te ontrafelen.

In paragraaf 4.2.3 werd duidelijk dat een obstakel diende overwonnen te worden. De aanname die wordt gedaan in bovenstaande doelstelling is niet betrouwbaar gebleken. Het blijkt namelijk dat het niet duidelijk is of het uitgaansgeweld wel zo verschillend verdeeld is. Noodgedwongen dient hierdoor een stap terug gezet te worden in het onderzoek. Is de spreiding van uitgaan geweld wel anders dan die van algemeen geweld? Of kort gezegd: Welke cijfers geven de werkelijkheid het best weer, die van de ambulancediensten, of die van de politieregio's?

Het voorbereidende onderzoek van hoofdstuk 1 diende als het ware opnieuw uitgevoerd te worden om de waarheid boven tafel te krijgen. Alleen was al bekend dat hier geen data beschikbaar voor waren om dit te onderzoeken. Wel zijn de data uit dit onderzoek voorhanden. Door middel van de resultaten uit dit onderzoek die gebaseerd zijn op een aantal hypothesen, kan gekeken worden welke van de twee bronnen de waarheid het dichtst benadert.

5.2 De hypothesen

- 1. De spreiding uitgaansgeweld is gerelateerd aan de spreiding van alcohol- en drugsgebruik. Denk hierbij het soort en de mate van alcohol en drugs gebruik die per gemeente kunnen verschelen.**

Er zijn diverse theorieën die deze stelling onderbouwen. Uit eerder uitgevoerde onderzoeken bleek met name dat het alcoholgebruik in de provinciesteden en dorpen afwijken van het drinkgedrag in de grote steden. Dit zou er voor zorgen dat er meer dronkenschap is in de provinciesteden. In het onderzoek bleek echter dat er geen gegevens over Eindhoven waren om dit te kunnen onderbouwen. Gesprekken met de portiers uit beide steden geven aan dat er door de jaren heen steeds meer gedronken en gebruikt wordt in de uitgaansgebieden. De politiekorpsen erkennen dat met name XTC, cocaïne en GHB in Eindhoven een probleem zijn. Amsterdam kent eveneens een toenemend gebruik van XTC en cocaïne. Met name cocaïne kan bij regelmatig gebruik agressie teweeg brengen. Helaas kan dit niet cijfermatig onderbouwd worden. Aangezien de beide steden niet met elkaar vergeleken kunnen worden, kan deze hypothese niet verder worden uitgewerkt.

- 2. De mate van uitgaansgeweld heeft te maken met de opbouw van het uitgaansgebied. Uitgaansgebieden in grote steden zijn duidelijke te onderscheiden met horecagebieden in meer landelijke regionen. Wellicht spelen omvang, clustering, menging van verschillende soorten aanbod en bereikbaarheid voor politie een rol in de mate van uitgaansgeweld.**

Deze hypothese is gestoeld op de theorie dat een balans in vraag en aanbod het uitgaansgeweld vermindert. Het gaat hier om zowel kwantiteit als kwaliteit. Wanneer bijvoorbeeld een uitgaansgebied zeer veel vraag (bezoekers) kent en een beperkt aanbod, dan zijn mensen die uitgaan verplicht naar bepaalde locaties te gaan waar zij andere

mensen niet kunnen ontwijken en waar zij zich misschien niet welkom of gemakkelijk voelen. Dat zij zich niet op hun plaatst voelen in een dergelijk gebied, komt onder andere door de aanwezigheid van mensen waar zij zich niet mee kunnen identificeren. Dit kan voorkomen in kleine gebieden waar een aantal horecagelegenheden beperkt is. Het kan echter ook het geval zijn bij een groot horeca-aanbod dat weinig diversiteit kent. Ook hier kunnen mensen niet kiezen waar zij zich willen bevinden. Een ideaal horecagebied waar weinig uitgaansgeweld voorkomt is een gebied waar vraag en aanbod op elkaar zijn afgestemd en waar mensen niet gedwongen worden te mengen met andere kwadranten. Een gebied wat voldoende vraag kent om zich te specialiseren op een doelgroep, een ideaal horecagebied, kent dus meerdere horecagebieden in haar omgeving die inspelen op andere doelgroepen

Een ideaal horecagebied kent de nodige samenhang om levendigheid te garanderen; deze levendigheid kent echter een grens. Bij gebieden met een compacte opzet met veel drukte en lawaai zijn mensen geneigd zich eerder agressief te gaan gedragen. Een ander belangrijk detail dat van invloed is op uitgaansgeweld in relatie tot gebiedsinrichting is het keuzeproces dat de dader doormaakt. Indien de kans op succes (genoegdoening, wraak, terechtwijzing, autotelisch geweld) groot is en de kans op bestraffing klein, dan zal de dader sneller overgaan tot het plegen van geweld.

Uit paragraaf 3.4 komt naar voren dat het al dan niet plegen van geweld een keuze is van de dader. In dit proces worden zaken als bekendheid met het gebied, beveiliging, vluchtroutes in ogenschouw genomen. Indien de kans op succes hoog is en de kans om gestraft te worden klein is zal geweld eerder plaatsvinden. De aanwezigheid van camera's, beveiligers, verlichting en een open gebiedsinrichting kunnen een positief effect hebben op de afname uitgaansgeweld. Een ander aspect is de bekendheid het met gebied van invloed. Vaste bezoekers kennen de risicolocaties, en de aanwezigheid van beveiliging, maar zijn ook bekend met de soorten horeca zij kunnen er bewust voor kiezen bepaalde locaties te ontwijken. Onbekenden in het gebied, met name buitenlandse toeristen, zijn zich onbewust van deze zaken en zullen indien mogelijk deze situaties uit de weg gaan. Zij kunnen op het spreekwoordelijke verkeerde moment op een verkeerde plaats zijn. Ook spelen normen en waarden hier een rol. Mensen uit andere landen houden er wellicht andere normen en waarden op na. Dit kan verwarrend werken of irritatie opwekken bij anderen.

Wanneer men dit betreft op de beide onderzoeksgebieden in Amsterdam en Eindhoven, dan is het volgende gebleken. Amsterdam is de grootste stad van Nederland en kent een groot aanbod van horecagelegenheden. Een groot deel van deze horeca is op het Leidseplein en het Rembrandtplein gevestigd. Echter is er ook een groot deel van de horeca verspreid over de gehele binnenstad te vinden. Een belangrijk aspect van de Amsterdamse horeca is, dat zij voor het merendeel ingespeeld is op de behoefte van de vele toeristen. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een kwantitatief zeer groot aanbod aanwezig is, echter is het kwalitatieve aanbod op de beide pleinen laag. Beide pleinen hebben een vrij eenzijdig aanbod wat ervoor zorgt dat de bezoekers en toeristen weinig keuze hebben.

Eindhoven daarentegen heeft weliswaar een kleiner kwantitatief aanbod maar is kwalitatief meer divers. De verschillende pleinen kennen elk een eigen specifieke doelgroep. Dit zorgt ervoor dat diverse doelgroepen niet hoeven te mixen.

De inrichting van het gebied blijkt ook relevant te zijn. Amsterdam kent een grootse opzet met pleinen die een grote aantrekkingskracht kennen. Mensen komen daar graag. Wel kent met name het Leidseplein een opzet die ervoor zorgt dat er moeilijk overzicht is te houden. Beide pleinen kennen een grote drukte tijdens de uitgaanstijden en door inrichting met bomen, terrassen, en licht en geluid, hebben de pleinen een iet wat benauwde sfeer.

Dit is ook het geval op het Stratumseind. De inrichting is krappere opgezet dan de Amsterdamse pleinen. Aangezien dit een straat is met horeca aan beide zijden is het er zeer smal. Zeker met drommen bezoekers, veel geluid, en reclame, zorgt het hier voor een beklemmende sfeer. De Markt en het Stationsplein kennen dit probleem niet.

Qua beveiliging kennen beide steden een grote aandacht van de politie en beveiligers. Het Stratumseind heeft een politiebureau in de nabijheid. Het Rembrandtplein heeft een mobiel onderkomen.

Dit alles te samen genomen zou vanuit deze hypothese gesteld kunnen worden dat de ambulancedienst een grotere kans heeft om het meest representatief te zijn voor de mate van uitgaansgeweld. Het horeca aanbod richt zich niet op een specifiek kwadrant en de inrichting kan ervoor zorgen dat irritaties escaleren. De situatie daar zorgt ervoor dat

Amsterdam meer kans heeft op uitgaansgeweld. Dit zou dan met name op de beide grote pleinen zijn, en op de looproutes naar huis of openbaar vervoer. De straten rond de pleinen kennen namelijk een meer gespecialiseerd aanbod. Voor Eindhoven geldt dat het meeste geweld na sluitingstijd zou moeten plaatsvinden op de looproutes naar huis en openbaar vervoer. Dit aangezien dit de contactmomenten zijn voor bezoekers van de verschillende pleinen. Uit gesprekken met betrokken partijen blijkt dit ook het geval te zijn.

3. **De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de demografische opbouw van de bezoekers van het uitgaansgebied. Zo zou uitgaansgeweld gerelateerd kunnen worden aan etniciteit, leeftijd en afkomst**

Uit eerder onderzoek blijkt dat uitgaansgeweld vaak ontstaat tussen onderling verschillende daders en slachtoffers. Zo blijken groepen vechtenden vaak uit zowel werkende als schoolgaande jongeren, als uit allochtoon vs. Autochtoon, te bestaan.

De opbouw van de Amsterdamse en Eindhovense bevolking verschilt procentueel niet veel van elkaar. Alleen op het gebied van laag opgeleide allochtone werkzoekende blijkt Amsterdam in verhouding tot de gehele Amsterdamse bevolking een veel groter aantal te kennen.

Deze gegevens zouden zeer relevant kunnen zijn als er vanuit gegaan zou kunnen worden, dat uitgaansgebieden alleen bezocht worden door inwoners van de betreffende stad. Beide onderzochte steden kennen een grote aantrekkingskracht op bezoekers van buiten de stad. Voor Amsterdam geldt het zelfs, dat zij zelfs een aantrekkingskracht kent ver buiten de Nederlandse landsgrenzen. Eindhoven kent een relatief groot aandeel buitenlanders die werkzaam zijn in Nederland. De politie in Amsterdam geeft aan dat de actieve invloed van (buitenlandse) toeristen op uitgaansgeweld niet erg groot is. Ze schijnen echter wel vaak verzeild te raken in dit soort situaties. Ook kent Amsterdam veel binnenlandse toeristen die de regels wel kennen, maar de situatie ter plaatse niet. De politie in Eindhoven geeft aan dat de buitenlandse (Engelse) werknemers wel vaak voor uitgaansgeweld zorgen. Zij kennen de regels wel, aangezien ze er al langere tijd zijn. Echter kunnen ander (drink)gedrag, en verschillende normen en waarden, voor problemen zorgen. Aangezien de gegevens over toeristen niet compleet zijn, kan over dit punt geen concrete uitspraken gedaan worden. In relatie tot de algemene keuze theorie kan men zeggen dat onbekenden in het gebied er vaker voor zullen kiezen geen geweld te gebruiken. Buitenlandse toeristen komen dan volgens de Amsterdamse politie dan ook niet vaak in de problemen. Groepen jongeren uit ander plaatsen, die zich in de ogen van de vaste bezoekers afwijkend gedragen of uiten kunnen echter irritaties bij hen opwekken. Dit komt voort uit onbegrip, verwarring en irritaties. Zoals het onderzoek van dhr Knibbe reeds aantoonde, zijn dader en slachtoffer vaak afkomstig uit verschillende milieus.

Voor wat betreft invloed van etniciteit en afkomst kan het volgende gezegd worden.

De portiers uit Eindhoven gaven aan dat het prototype dader niet bestaat, maar dat het een gelijke mix is van allochtoon en autochtoon. In Amsterdam geeft de politie aan dat het in de meest gevallen blanke jongen mannen zijn.

Al met al een diffuus beeld van daders en slachtoffers in Amsterdam en Eindhoven.

Gebaseerd op de demografische cijfers van de beide steden en de reeds verrichte onderzoeken kan men stellen dat Amsterdam een grotere verdeeldheid binnen het uitgaanspubliek kent en daarbij ook een minder heteroog aanbod kent. Daardoor de kans op uitgaansgeweld in kleine mate verhoogd.

4. **De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de opbouw van bezoekers qua sociaal kapitaal. In bijlage 2 beschrijft dhr van Gerwen een manier om horecabezoekers in te delen naar economisch en cultureel kapitaal. Hij schrijft hierbij over het feit dat sommige van deze groepen niet goed met elkaar mengen in horecagebieden. Indien deze groepen elkaar vaak tegen komen in bepaalde gebieden zou dit de kan op geweld verhogen. Grote steden kennen een relatief hogere mate van parochialisering waardoor verschillende groepen minder snel zullen botsen als in kleinere uitgaansgebieden met een meer divers horeca-aanbod.**

De theorie gaat ervan uit dat horecabezoekers in vier kwadranten zijn in te delen. Deze indeling gebeurt aan de hand van sociaal en cultureel kapitaal. Deze theorie maakt een koppeling met de in hypothese 2. De horeca zal proberen in te spelen op de behoefte van de doelgroep. Indien er voldoende vraag is om de bedrijfsvoering optimaal te kunnen uitoefenen, zal de horecaondernemer zijn aanbod zo veel mogelijk aanpassen op de vraag. (ideaal horecagebied). Zodoende ontstaat parochialisering. De theorie gaat ervan uit dat grote steden met veel vraag en aanbod dit beter kunnen uitvoeren dan kleinere gebieden. Zo zou Amsterdam meer geparochialiseerd zijn dan Eindhoven aangezien daar meer vraag en aanbod is. In het onderzoek bleek echter dat Eindhoven een grotere parochialisering kende dan Amsterdam. De pleinen bleken meer divers en beter toegespitst op een specifieke doelgroep. Een verklaring die wordt gegeven hiervoor is de grote aantrekkingskracht van Amsterdam. Amsterdam kent een zeer groot aandeel toeristen die niet tot een specifiek kwadrant behoren zoals dat met de Engelse werknemers in Eindhoven wel het geval is. Deze Amsterdamse toeristen, uit zowel Nederland als het buitenland zorgen ervoor dat de bezoekers van de beide horecapleinen zeer divers zijn en moeilijk te categoriseren. Er is een duidelijke menging van alle kwadranten. De aanname dat grote steden een grotere mate van parochialisering kennen kan dus niet aangetoond worden. In dit geval kent de kleinste van de twee onderzochte steden een hogere mate van parochialisering. Eindhoven kent deze parochialisering in veel mindere mate omdat de verschillende pleinen diverse doelgroepen aantrekken. Dit resulteert volgens de theorie en het onderzoek in meer uitgaansgeweld in Amsterdam dan in Eindhoven.

5. **De mate van uitgaansgeweld is gerelateerd aan de implementatie van het Nederlandse veiligheidsbeleid. Door een grote hoeveelheid discretionaire ruimte zijn er variaties in de uitvoering van veiligheidsbeleid binnen gemeentes. Ook speelt de mate van organisatie van alle betrokken partijen hier een rol. Denk hierbij aan de horeca, bewoners en bezoekers.**

Het Nederlandse veiligheidsbeleid blijkt de afgelopen jaren sterkt te zijn veranderd. Zo richt Nederland zich op een strengere meer directe aanpak. Tevens richten zij zich zowel op persoons- als gebiedsgerichte aanpak. Directe bestraffing, preventief fouilleren, begeleiding van probleemgroepen en een lager schaalniveau in de bestrijding van geweld en overlast is het gevolg hiervan. De Rotterdamse aanpak is een goed voorbeeld hiervan. Normen en waarden moeten terug gebracht worden bij de daders en een zero-tolerancebeleid zou de oplossing hiervoor zijn.

Het veiligheidsbeleid van beide steden is gebaseerd op de hierboven beschreven aanpak. Wel is de manier van uitvoeren sterk afhankelijk van de plaatselijke beleidsontwikkelaars. Deze discretionaire ruimte heeft ervoor gezorgd dat op sommige punten de Amsterdamse en de Eindhovense aanpak van elkaar verschillen.

Waar Amsterdam het zero tolerance beleid uitvoert door consequent te handelen en hard op te treden tegen overtreders en zodoende respect afdwingt voor de politiemacht, probeert Eindhoven naast een harde en directe aanpak, ook op een preventieve manier te werk te gaan. De houding naar het publiek heeft een meer opvoedende taak. Men probeert door een vergrootte benaderbaarheid van de politie de veiligheid te vergroten. Amsterdam probeert dit door meer respect af te dwingen.

Wat echter van groter belang is, is de basis waarop het beleid is gevormd in de beide regio's. Amsterdam kent een topdown benadering waar Eindhoven een bottomup benadering heeft. Het resultaat van een topdown benadering is dat er een helder en samenhangend beleid gevormd wordt. Het voordeel van een bottomup benadering is de hoge graad van betrokkenheid, en een meer gebiedsgerichte en directe aanpak van pijnpunten.

De vraag welke van de twee methodes nu het beste functioneert ter bestrijding van uitgaansgeweld, kan niet beantwoord worden aangezien het niet duidelijk is welke stad het meeste uitgaansgeweld kent. Beide methodes hebben hun voor- en nadelen. Uit de observaties en gesprekken met de politie kwam naar voren dat het respect voor de Amsterdamse politie bij bezoekers groter is. De Eindhovense methode zorgt voor een zeer positieve instelling bij vrijwel alle betrokken partijen. Verder onderzoek naar de spreiding van uitgaansgeweld zou helpen deze vraag te beantwoorden.

6. De huidige spreiding van uitgaansgeweld heeft te maken met de verdeling van politiebudgetten. Zo besteden landelijke regio's meer geld aan het verbeteren van bereikbaarheid en beschikbaarheid van de politie. De stedelijke regio's hebben echter minder te besteden aan deze facetten aangezien een groot deel van hun inkomsten opgaat aan het bestrijden van criminaliteit.

Deze hypothese hangt nauw samen met hypothese nummer 5. Het beleid opstellen is één ding maar de uitvoering ervan is een ander punt. Budgetten en instelling van de uitvoerders hebben invloed op de mate van uitvoering van de beleidsmaatregelen. In tabel 1.5 komt duidelijk naar voren dat Amsterdam de grootste kans op een misdrijf kent en daarbij ook het hoogste budget kent. Niet bekend is echter hoeveel procent van de budgetten naar bestrijding van uitgaansgeweld gaan. Dit zorgt ervoor dat dit punt moeilijk te onderzoeken valt. Kijkt men echter naar de praktijk, dan geeft Amsterdam toe onvoldoende capaciteit te hebben om alle uitgaansgeweldsincidenten te registreren en correct af te handelen. Of dit een zaak van budget of hoogte van prioriteit is, is helaas onbekend. Echter staat het wel lijnrecht tegenover de houding die Eindhoven heeft ter bestrijding van uitgaansgeweld. Zij trachten iedere overtreding te registreren en te beboeten. In geval van geweld zullen zij ten alle tijden trachten de dader op te pakken. Dit heeft natuurlijk effect op de cijfers die de politie presenteren maar ook op de visie die de bezoekers hebben op politie. Kijkt men naar de budgetten en de theorie dan kan men stellen dat de cijfers van de politie meer betrouwbaar zijn. Men kan ook hier echter stellen dat de indrukken die verkregen zijn in het empirisch onderdeel van het onderzoek de andere kant op wijzen, namelijk dat Amsterdam niet voldoende mankracht heeft om alles te registreren en aan te pakken. Ook hier geldt dus dat er een diffuus beeld is over welke uitspraak waarheid is. Hier zou meer onderzoek gedaan moeten worden naar de procentuele bestedingen van politiebudgetten aan uitgaansgeweld. Echter wanneer uitgaansgeweld niet een erkende subcategorie wordt bij de politieregistratie of ambulancedienst zal dit moeilijk te onderzoeken zijn.

5.3 Conclusie

Nu een compleet beeld verkregen is van de situaties in de beide steden en een overzicht gepresenteerd is van de onderzoeksresultaten, kan voorzichtig geconcludeerd worden dat de cijfers van de ambulancediensten meer representatief lijken voor uitgangsgeweld in de onderzochte steden.

Het marktmechanisme beschreven in hypothese 2 en 4, is van groot belang. De gehele balans van vraag en aanbod is zeer fragiel, en daarbij ook moeilijk meetbaar. Zaken als sfeer, laagdrempeligheid en parochialisering, zijn nu eenmaal moeilijk te classificeren. Dit geeft beleidsontwikkelaars een project met zeer weinig handvatten. De consumentenmarkt is namelijk zeer gevoelig voor trends en ontwikkelingen. Met name de horeca is een branche waarin het ontwikkelingstempo zeer hoog ligt. Met een gemiddelde levensduur van drie jaar voor horecagelegenheden is het voor de overheid zeer moeilijk bij te houden hoe de situatie in de horecagebieden werkelijk is.

Om de situatie in horecagebieden overzichtelijk te houden dient zeer nauwkeurig gevolgd te worden, wat er in een specifiek horecagebied gebeurt. Gebiedsgerichte aanpak lijkt hier een toverwoord. Eindhoven heeft dit met name goed begrepen. In nauw overleg met horeca, politie, Bewoners, en bezoekers, voeren zij zeer regelmatig overleg om ontwikkelingen (zowel positief als negatief) te signaleren en aan te pakken.

Naast deze methode lijkt het zaak de diversiteit in de horeca en haar doelgroep te erkennen.

Homogeniteit hoeft niet zoals vaak gedacht wordt een probleem te zijn in horecagebieden.

Uitgaansgebieden zijn met name locaties waar bepaalde kwadranten elkaar tegenkomen die zij in hun normale leefsituatie (werk, school, woonplaats) niet tegenkomen. De menging van kwadranten lijkt een invloed te hebben op de mate van uitgaansgeweld. De Nederlandse overheid heeft in het landelijk veiligheidsbeleid hier rekening mee gehouden door horecagebieden als hotspots te kunnen aanwijzen en zodoende factoren die van invloed zijn zoals overmatig alcoholgebruik, drugsgebruik en wapenbezit te kunnen verminderen en kunnen probleemsituaties vermeden worden. Echter is het uitsluiten van groepen aan de hand van inkomen opleiding of achtergrond gelukkig verboden. Echter kan het marktmechanisme ervoor zorgen dat deze groepen er vrijwillig en zelfs graag voor kiezen een andere locatie te zoeken. Hoewel dit mijn inziens een gezond marktmechanisme is moet er natuurlijk voor gewaakt worden dat deze werking niet omslaat in discriminatie op grond van inkomen, leeftijd, opleiding en achtergrond. Hoewel dit natuurlijk al vaak gebeurt in horecagelegenheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een leeftijdsgrens van 23 jaar of bepaalde clubs die lidmaatschappen vragen al dan niet toegekend aan de hand van inkomen, opleiding, en invloed op de maatschappij (sociaal kapitaal). Mijn inziens zijn dit slechts redmiddelen van de horeca om een marktwerking te forceren wanneer een horecagebied niet ideaal genoemd kan worden. Zoals een te kleine vraag of een te groot aanbod.

Er wordt nu echter voorbij gegaan aan een zeer belangrijk punt.

Het is ronduit verbazingwekkend dat voor de huidige beleidsontwikkeling en ontwikkeling van de publieke opinie geen duidelijke cijfers beschikbaar zijn. Het beeld dat in Nederland geschetst wordt van uitgaansgeweld is zeer diffuus. Waar in de publieke opinie uitgaansgeweld vaak verward wordt met zinloos geweld en zelfs instanties als de Algemene Rekenkamer cijfers gebruikt die op zijn minst gezegd weerlegbaar zijn, lijkt het mij vrijwel onmogelijk solide beleid te ontwikkelen. Vanuit dit onderzoek kan alleen maar gezegd worden dat uitgaansgeweld zeer moeilijk te onderzoeken blijft, zolang registrerende instanties zoals GGD en politie uitgaansgeweld niet classificeren zoals bijvoorbeeld huiselijk geweld.

Cijfers die gepresenteerd zijn in dit rapport blijven slechts een indicatie van de situatie, zeer beïnvloed door zaken als registratiebereidheid, meldingsbereidheid en de verschillen in registratiesystemen. Wil men uitgaansgeweld cijfermatig goed kunnen onderzoeken, dan dient hieraan aan gewerkt te worden.

Literatuurlijst

- Algemene Rekenkamer, Convenanten Uitgaansgeweld, 2004
- Eggen, A.Th.J, Kruissink, M, Panhuis, P van, Blom, Criminaliteit en opsporing, WODC, 2003
- Politie monitor 2003 en 2004 Interne uitgave
- Bieleman, B, M. Maarsingh, G. Meijer, G. Aangeschoten wild; onderzoek naar jongeren, alcohol, drugs en agressie tijdens het uitgaans, Intraval, 1998)
- Naar een veiliger samenleving, Ministerie van justitie, binnenlandse zaken en koningsrelaties , Interne uitgave 2002
- Politie Zuid-Oost, Uitgegaan en ingesloten, Oorzaken van uitgaansgeweld in de politieregio Zuid-Oost, Interne uitgave 2001
- Linden, J van der, R.a. Knibbe, J. Joosten, Daders en Slachtoffers aan het woord. Een exploratief onderzoek naar uitgaansgeweld, Universiteit Maastricht, 2004
- Schinkel. W, Aspects of violence. Erasmus universiteit, 2005
- Ministerie van Justitie, Zinloos geweld Momentopname, nr. 1, WODC, 1999
- Vatterman, P, L, M. Zinloos geweld als mediahype, Bestuurskunde, 2001
- Bourdieu, P. La Distinction", 1984
- Hajer. M, A. Reijndorp, Opzoek naar nieuw publiek domein, 2001
- Clarke R. v, D.B. Cornish, Understanding crime displacement an application of rational choice theory
- Gemeente Amsterdam, Een veiliger Amsterdam, Samen zorgen wij ervoor, Interne Uitgave 2004
- Gemeente Eindhoven, Convenant Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan en Integraal Veiligheidsplan Stratumseind, Interne Uitgave, 2005
- Gemeente Amsterdam, Uitgaan zonder brokken, Interne Uitgave
- Spapens. Drs. A.C, Drs. C.E. Hoogeveen, Drs. C.A.M pardoel en met medewerking van Prof. dr. C.J.C.F. Fijnaut, Uitgaan en ingesloten (2001)
- Van Dam. M, Steeds meer, steeds vaker, steeds erger, de Volkskrant, Forum, 13-04-2006, p. 16

Overige bronnen

- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- met Dick Zuilhof de publieksvoorlichter van het OM
- Centrum voor werk en inkomen
- NIGZ- Alcohol voorlichting ' Alcohol en (uitgaans)geweld
- GGD- ambulance dienst Amsterdam

- GGD-ambulance dienst Eindhoven
- www.amsterdam.nl
- www.eindhoven.nl
- www.mappoint.nl
- Jellinek
- Novadic-Kentron

Inzicht in uitgaansgeweld

Bijlage bundel

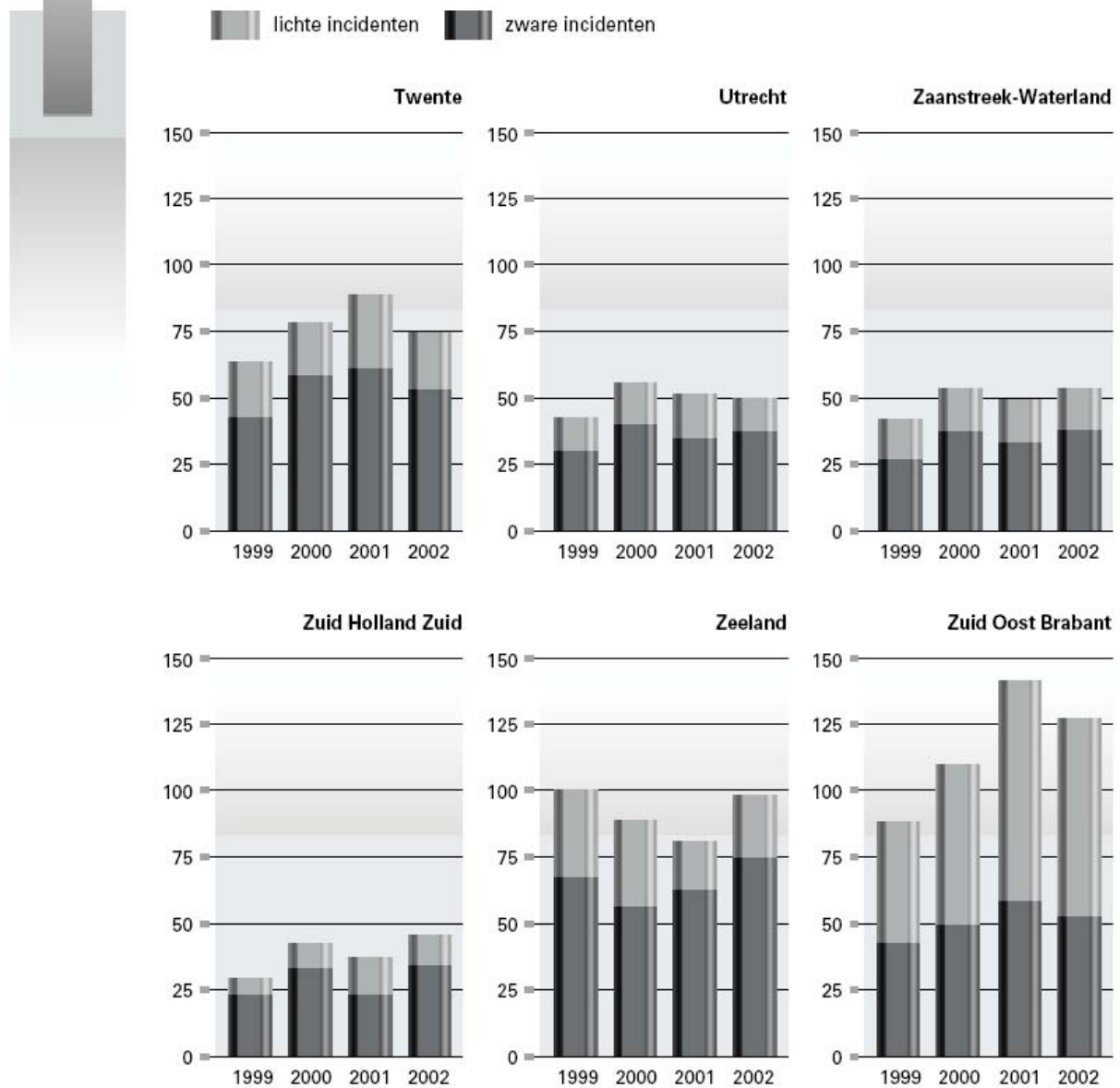
Inhoudsopgave

<u>Bijlage 1</u>	<u>4</u>
<u>Bijlage 2</u>	<u>7</u>
<u>Bijlage 3</u>	<u>11</u>
<u>Bijlage 4</u>	<u>12</u>
<u>Bijlage 5</u>	<u>14</u>
<u>Bijlage 6</u>	<u>18</u>
<u>Bijlage 7</u>	<u>26</u>
<u>Bijlage 8</u>	<u>31</u>
<u>Bijlage 9</u>	<u>37</u>
<u>Bijlage 10</u>	<u>43</u>
<u>Bijlage 11</u>	<u>45</u>

Bijlage 1

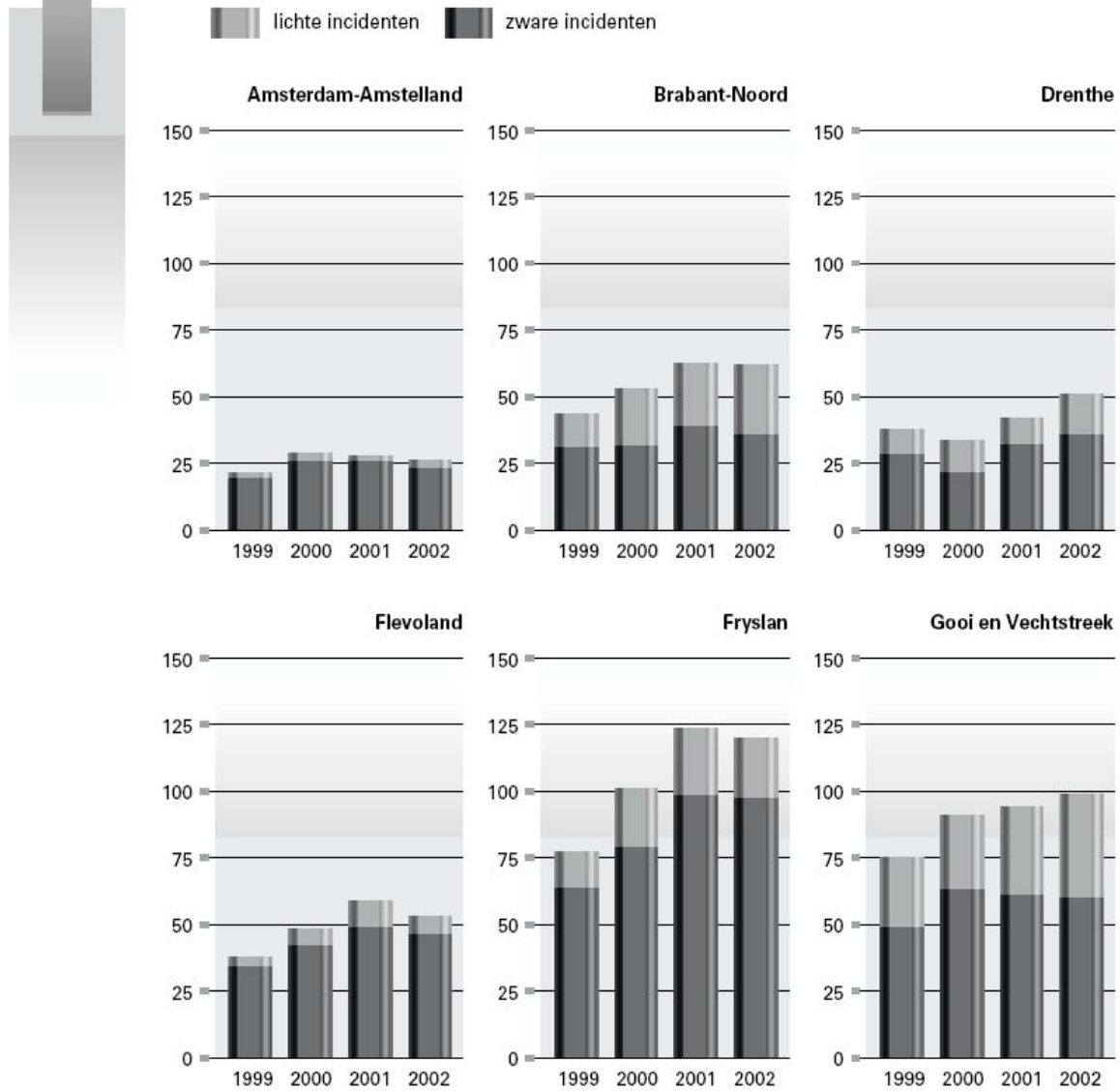
Aantal geregistreerde uitgaansgeweldsincidenten per politieregio (in gemeenten met meer dan 25.000 inwoners en een uitgaansgebied)

per jaar, per 100.000 inwoners

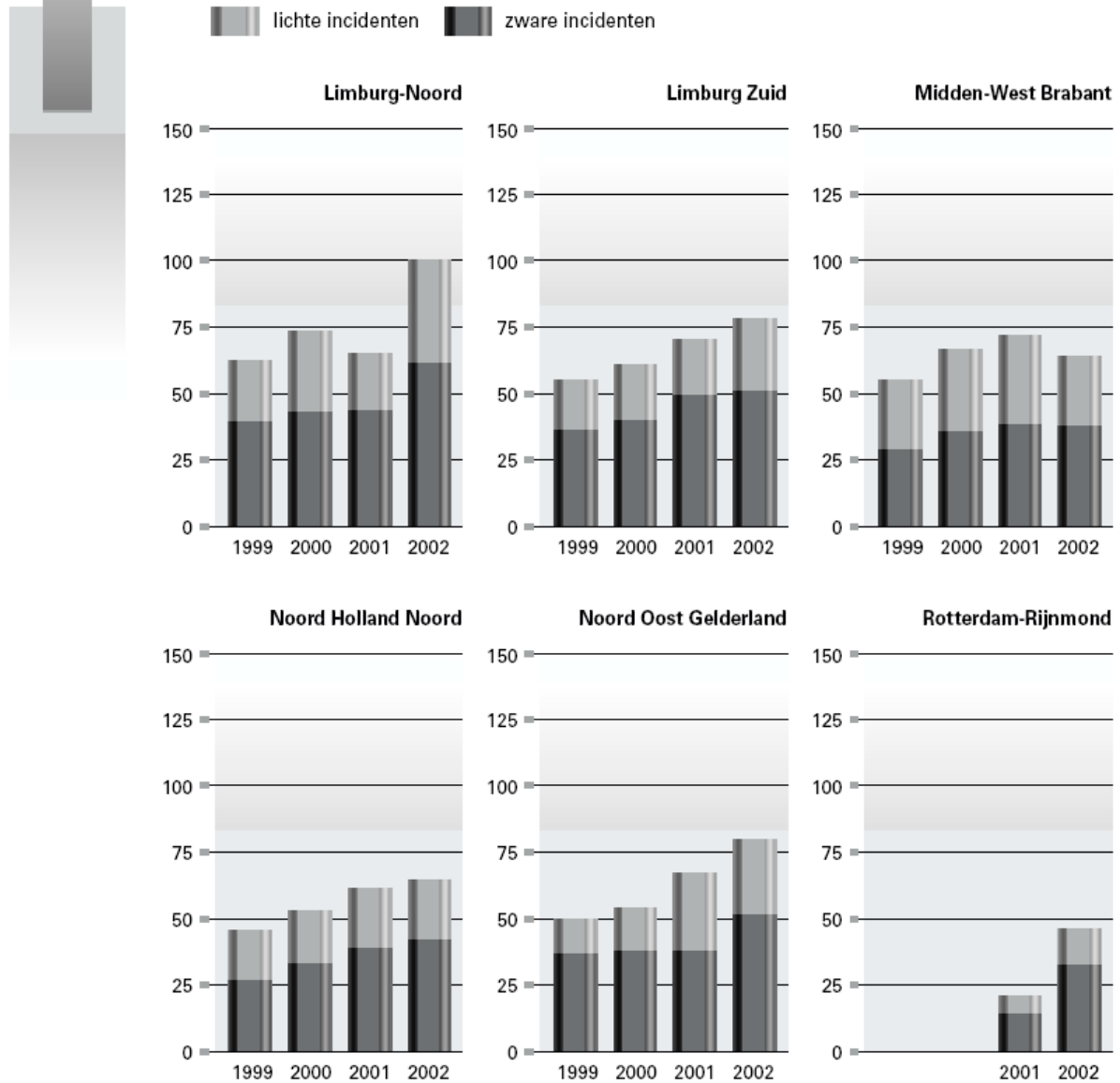
**Aantal geregistreerde uitgaansgeweldsincidenten per politieregio
(in gemeenten met meer dan 25.000 inwoners en een uitgaansgebied)**

per jaar, per 100.000 inwoners

**Aantal geregistreerde uitgaansgeweldsincidenten per politieregio
(in gemeenten met meer dan 25.000 inwoners en een uitgaansgebied)**

per jaar, per 100.000 inwoners

Bijlage 2

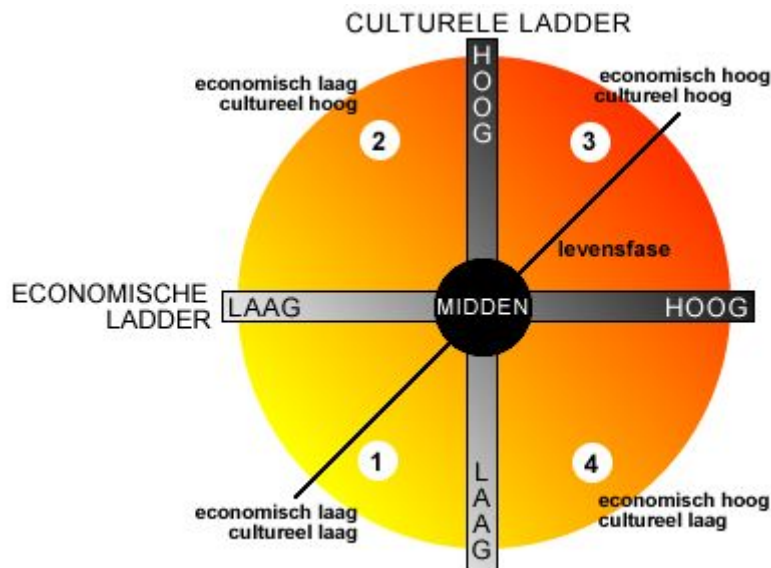
Het slimme marketingmodel van Erik van Gerwen

Adjunct-directeur is hij van het Eindhovense adviesbureau Polyground. Erik van Gerwen (36), liefhebber van horeca, hea'o'er en ex-student van vrijetijdswetenschappen. Iemand die graag nadenkt over succes- en faalfactoren van horecabedrijven. Een zelfontwikkeld model is hem daar zeer behulpzaam bij: 'Economisch en cultureel laag mixt absoluut niet met economisch laag en cultureel hoog'. Van Gerwens eigenzinnige visie op horecamarketing.

Je moet er maar opkomen. Een abstract model dat vooraf gaat aan de marketingriedel van prijs, product, plaats, promotie en overige p's. Een model dat een ondernemer behulpzaam kan zijn in zijn concurrentieanalyse en het bepalen van de plaats van zijn bedrijf in de markt. Dat een handvat biedt voor het ontwerp van een bepaald type interieur en design, voor prijsbeleid en de rol van personeel. Dat bepaalde keuzes uitsluit, bestaande situaties beschrijft en een richting biedt voor smaken en voorkeuren van bepaalde groepen. En waarmee en passant nog eens afgerekend wordt met het traditionele doelgroepdenken dat klanten indeelt in jongeren, tweeverdieners, yuppen en als die andere categorieën die ooit zijn uitgedacht door marketeers. Van Gerwen voldoet niet aan het stereotype van de consultant. Geen strak pak, geen bluf. Ondanks zijn behoefte om te theoretiseren over horeca bezit hij geen enkele drang boekenkennis te etaleren in de hoop anderen te overbluffen. Van Gerwen beseft dondersgoed dat theoretische onderbouwingen op zijn best behulpzaam zijn bij het ondernemen, maar nooit doorslaggevend zullen zijn voor succes. Daarvoor heb je vooral creativiteit, energie, lef, geld en een dosis geluk nodig. "Het model scherpt je denken, biedt inzicht, maar het is geen wondermiddel. Het aardige is dat je ook nieuwe ontwikkelingen een plek kunt geven."

Het boek 'La Distinction' (1984) van de Franse socioloog Bourdieu dient als inspirerend voorbeeld. Ook de uitgave Leefstijlen in Nederland van het Sociaal Cultureel Planbureau (Ganzeboom, 1988) heeft bijgedragen aan de compositie van de kwadranten.

Eerst een paar basale uitgangspunten. Mensen willen zich van elkaar onderscheiden. Ze laten in hun gedrag en uiterlijk zien bij welke groep ze (willen) horen, of tegen welke groep ze zich juist willen afzetten. Was in de jaren zestig het behoren tot een bepaalde generatie onderscheidend genoeg, tegenwoordig zijn de verschillen tussen mensen niet meer gebonden aan het tijdvak waarin ze geboren zijn. Het gaat nu vooral om de gemeenschappelijke mentaliteit die mensen zoeken: ze bewegen zich graag in een veilige omgeving met gelijkgestemden. De meeste horecabedrijven verkopen niet zozeer een product als wel atmosfeer. Dat maakt de marketing in de horeca ook zo moeilijk. Wie voor atmosfeer komt, is per definitie sensitief voor de mentaliteit die een bedrijf vertegenwoordigt. Die mentaliteit wordt bepaald door interieur, locatie, assortiment, personeel, prijsbeleid en vooral door het publiek dat er komt.

De Ladders

Bourdieu onderscheidt twee dimensies: economisch kapitaal en cultureel kapitaal. Dat levert in het model van Van Gerwen een verticale culturele ladder op en een horizontale economische ladder. Uitgangspunt is dat een mens in zijn leven begint met niets en dat hij streeft cultureel en economisch te groeien. Economisch kapitaal staat voor de mate waarin iemand erin slaagt rijkdom te verwerven. Hoe rijker, hoe hoger hij op de economische ladder staat. Wie veel economisch kapitaal bezit, heeft in de regel ook een groot aantal sociale contacten met personen met een hoge economische status.

Cultureel kapitaal heeft te maken met opleiding, cognitieve vaardigheden en de culturele kennis die iemand heeft. Wie de bovenste treden van de culturele ladder bereikt, heeft vaak een hoge opleiding genoten, heeft veel contacten met mensen die tot de culturele elite horen en beheerst de gedragscodes die de omgang in deze kringen reguleren.

Door de twee ladders kruislings over elkaar te leggen, ontstaan vier kwadranten. Het kwadrant linksonder staat voor cultureel laag en economisch laag, linksboven voor economisch laag en cultureel hoog, rechtsboven voor cultureel hoog en economisch hoog en rechtsonder voor cultureel laag en economisch hoog (zie het figuur). In elk kwadrant bewegen zich groepen mensen met een bepaald type smaakvoorkeuren en een bepaald type sociaal gedrag. Sommige groepen mixen niet met elkaar, andere groepen juist wel.

De kunst voor de ondernemer is om te kiezen in welk kwadrant en op welke sport van de ladder hij zijn bedrijf wil positioneren, rekening houdend met de concurrentie, het potentiële publiek en zijn eigen voorkeur. Geen enkel kwadrant is beter of slechter dan het andere, maar de gekozen positionering heeft wel consequenties voor prijsstelling, assortiment en uitstraling.

Voordat typische kenmerken van iedere groep worden vermeld, is het belangrijk om te signaleren dat de meeste horecabedrijven, zonder dat ze zich daar bewust van zijn, zich in het midden van het kwadrant bewegen. "Daar is het veilig", zegt Van Gerwen. "Hoe verder je met je bedrijf naar de buitenkanten van een model beweegt, hoe expressiever de formule moet zijn in design, assortiment en personeel. Omdat je een specifieke doelgroep moet aanspreken. En omdat ondernemers nu eenmaal rendement moeten draaien, kiezen ze vaak voor een formule die veel mensen moet aanspreken. Maar het is moeilijk om in dat gebied onderscheidend te zijn. Ik denk dat er tegenwoordig meer ruimte is voor formules die zich richten op mensen die hoger op de culturele ladder staan."

Het model wordt gecompleteerd door een diagonale stippellijn die de levensfase van een mens weerspiegelt. De levensfase kan grofweg ingedeeld worden in die van schoolgaand of studerend, het vinden van een baan, de fase waarin mensen gaan samenwonen of trouwen, het krijgen van kinderen en een eigen woning tot en met de 'empty nest- fase', waarbij de partners weer alleen zijn omdat de kinderen de deur uit zijn.

De keuze van consumenten om zich te bewegen in een bepaald kwadrant hangt dus ook sterk af van hun levensfase. "Zo krijg je een dynamisch model. Een 35-jarige alleenstaande heeft een heel ander uitgaansgedrag dan iemand van 25 die getrouwd is en kinderen heeft. Daarom is leeftijd geen bruikbaar criterium meer, levensfase juist wel", doceert Van Gerwen voorzichtig.

De kwadranten

Het eerste kwadrant dat ingevuld wordt, is dat van cultureel laag en economisch laag. Van Gerwen waarschuwt voor stereotyperingen, een gevaar dat altijd op de loer ligt met schematiseringen. Zijn inzichten. "Onder deze groep vallen de mensen met een beperkt netwerk en weinig vermogen. Dat zijn bijvoorbeeld scholieren. Zij hebben nog nauwelijks kapitaal in hun leven vergaard, noch economisch noch cultureel. Maar het kunnen ook oudere laaggeschoolden zijn met weinig inkomen. Deze groepen zijn prijsgevoelig en hun perceptie van kwaliteit en service is behoorlijk 'basic'. Een goed getapt biertje zal ze bij wijze van spreken worst zijn. In dit segment vinden de Happy Hours plaats. De rol van personeel is er vooral een van vermaak bieden, want de behoefte aan communicatie uit zich niet alleen verbaal: massaal op muziek meedeinen is ook communiceren. Het is een groep met een heel eigen smaak en voorkeur, ze laat zich niet door de elite beïnvloeden. In hun uitgaansgedrag zijn het kuddedieren: de keuze voor een bepaald bedrijf hangt erg af van waar hun gelijkgestemden zich bevinden. Muziek speelt een hoofdrol, Nederlandse smartlappen worden hoog gewaardeerd, er wordt veel geconsumeerd. Hoogwaardig design van interieur is onnodig. Geslaagd concept: de skihut."

Het kwadrant daarboven is cultureel hoog en economisch laag. Mensen met een relatief bescheiden inkomen maar met veel opleiding bewegen zich hierin. "Dan moet je denken aan studenten, kunstenaars, sommige journalisten wellicht, muzikanten, acteurs, gesjeesde academici. Deze groep vind je vooral in de grote steden. Het gaat om mensen met creatieve beroepen die met minder geld genoeg moeten of willen nemen. Ook deze groep is prijsgevoelig. Maar het verschil met linksonder is dat ze over grotere sociale en communicatieve vaardigheden beschikken. De groepen uit linksonder en linksboven mixen daarom in de regel moeilijk met elkaar. Die twee verdragen elkaar in één bedrijf slecht. Dat leidt tot misverstanden en irritaties, soms tot knokpartijen. De een is in de ogen van de ander al gauw een ordinaire patser, of vice versa een 'bal'. Ondernemers moeten goed beseffen welk publiek ze wel en werk publiek ze niet binnen willen hebben. De muziekvoorkeur van deze hoogopgeleiden is anders dan die van de lager opgeleiden. Wat als 'intelligenter' muziek wordt ervaren, heeft de voorkeur. Dus geen gabber, maar wel dance. In deze groepen ontstaan ook vaak trends die langzaam doorsijpelen naar andere kwadranten. Men is tolerant en houdt van met elkaar praten; harde muziek is taboe. Stand up comedy doet het goed. Auto's die ze rijden? Ze fietsen veel en vroeger reden ze allemaal in een lelijke eend."

Welvarend

Het kwadrant rechtsboven wordt getypeerd als cultureel hoog en economisch hoog. Dit zijn de mensen die zowel over cultureel als economisch kapitaal beschikken. "Denk aan museumdirecteuren, geslaagde managers, succesvolle kunstenaars, architecten, medisch specialisten, filmregisseurs en geslaagde acteurs. Ze bezoeken veel luxe restaurants, hebben een drukke agenda en willen dus value for time. Ze zijn heel service- en kwaliteitsgevoelig, houden van comfort, veiligheid en een goede bereikbaarheid. Hebben in de regel een wat conservatieve smaak en zijn veel minder prijsgevoelig. Ze mixen in cafés uitstekend met de wat minder rijke hoogopgeleiden, de groep uit het kwadrant cultureel hoog en economisch laag. Beide groepen zijn sociaal vaardig en kunnen goed met elkaar communiceren. De student ziet in de geslaagde manager een rolmodel, en de manager herkent zichzelf in de student. Ze bezoeken veel concerten, zijn heel kritisch, soms snobistisch in hun keuze voor horecagelegenheden. Favoriete auto's: Volvo en Saab."

En tenslotte de laatste categorie. Die van economisch hoog en cultureel laag. Van Gerwen: "Daar zitten vooral de ondernemers. Selfmade mensen die zijn opgeklommen van krantenjongen tot miljonaire. Ze hebben geen ingewikkelde smaak, zijn praktisch ingesteld, houden niet van overloze discussies, dragen mooie pakken, opvallende sieraden rijden dure automerken als Mercedes en BMW. Zoeken prestige en zijn statusgevoelig. De groep wordt door de cultureel hogen wel als 'nouveau riche' betiteld. In hun ogen zijn de lui die dat zeggen 'kouwe kak'. Zijn oprecht fan van Lee Towers of René Froger. Zitten graag in businessclubs van voetbalverenigingen, ook golfclubs zijn populair. Houden van luxe, laten het ook graag breed hangen. Ook zijn mixen moeilijk met mensen uit andere kwadranten, ook niet met de groep linksonder waar ze vandaan komen. Daar willen ze eigenlijk niet zo veel meer mee te maken hebben."

Mentaliteit

Uitstraling, interieur, prijsbeleid, de rol van personeel en muziekbeleid bepalen volgens Van Gerwen in hoge mate de aantrekkingskracht die een formule uitoefent op een bepaalde groep. "Als ondernemer moet je van tevoren daarom goed beseffen welke mentaliteit je wil uitdragen. Veel bedrijven gaan daarmee de mist in: die krijgen publieksgroepen binnen die elkaar slecht verdragen. Dat is dodelijk voor een onderneming." 'Demarketing', een subtiel ontmoedigingsbeleid voor bepaalde groepen om de zaak te bezoeken, wordt dan ook steeds belangrijker. "Een concept

waarbij in een oogopslag duidelijk is op welk kwadrant het zich richt, draagt daaraan bij." Zoals gezegd bewegen de meeste bedrijven zich rond het midden. Dat is niet onlogisch omdat de meeste Nederlanders zich nogal modaal gedragen. 'Doe maar gewoon, dan doe je gek genoeg', is niet voor niets een geveugelde uitdrukking. Door de hoge huren en hoge personeelskosten voelen veel bedrijven zich gedwongen om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. "Die gegevens temperen de drift om te experimenteren." In welk kwadrant je ook onderneemt, het is altijd moeilijk om te slagen. "Naarmate je meer de buitenkanten opzoekt, wordt je mogelijk trendsettend. Mar het risico wordt ook groter. Dan heb je dus een heldere visie nodig en je moet bereid zijn je nek te durven uitsteken."

Steeds meer Nederlanders vergaren cultureel kapitaal. Het gemiddelde opleidingsniveau stijgt. En voor die groepen ziet Van Gerwen eigenlijk weinig concepten. "Hotel New York in Rotterdam is een geslaagd voorbeeld. Het staat hoog op de culturele ladder maar door de sympathieke prijsstelling is het toegankelijk voor een breed publiek. De schaarste aan dergelijke concepten zou ook te maken kunnen hebben met de positie die ondernemers zelf innemen op de culturele ladder. In de regel is die niet al te hoog, selfmade mensen als de meeste zijn."

Te veel concepten reichten zich volgens Van Gerwen op de jongeren (economisch en cultureel laag), waardoor er een moordende concurrentie tussen met name drankverstrekkende bedrijven ontstaat. "ook wel logisch hoor, want dat is de groep waarvan je zeker weet dat ze iedere week uitgaat. Dat kun je van de andere groepen niet altijd zeggen."

Bron: <http://www.polyground.nl/misset2.htm>

Bijlage 3

Amsterdam	Langer dan 1jr	Etn. minderheid	Jonger dan 23jr	Werkend	Totaal werkzoekend
Geslacht	30.360	22.789	2.425	3.597	55.024
Man	15.369	11.598	1.152	1.840	27.737
Vrouw	14.991	11.191	1.273	1.757	27.287
Herkomst	30.360	22.789	2.425	3.597	55.024
Nederlanders	15.286	<10	1.258	1.966	29.310
Antillianen/Arubanen	507	948	62	94	1.042
Surinamers	2.938	5.130	318	445	5.575
Marokkanen	3.558	5.682	380	317	5.999
Turken	2.535	3.793	189	171	3.964
Overige niet Nederlanders	5.536	7.228	218	604	9.134
Leeftijd	30.360	22.789	2.425	3.597	55.024
15 t/m 23 jaar	701	1.551	2.425	403	3.512
24 t/m 26 jaar	767	1.350	-	193	2.553
Opleidingsniveau	30.360	22.789	2.425	3.597	55.024
< vbo	7.688	7.385	291	520	11.166
vbo mavo	8.813	7.204	1.152	1.103	15.533
mbo havo vwo	7.120	5.738	805	1.027	14.308
hbo	3.725	1.323	39	457	7.333
wo	2.932	1.054	17	368	6.081
niet bekend	82	85	121	122	603

Eindhoven	Langer dan 1jr	Etn. minderheid	Jonger dan 23jr	Werkend	Totaal werkzoekend
Geslacht	7.375	2.917	705	635	12.643
Man	3.723	1.446	334	292	6.405
Vrouw	3.652	1.471	371	343	6.238
Herkomst	7.375	2.917	705	635	12.643
Nederlanders	5.108	<10	531	531	9.268
Antillianen/Arubanen	109	160	<10	10	170
Surinamers	156	227	11	<10	235
Marokkanen	333	483	24	14	497
Turken	577	844	39	26	870
Overige niet Nederlanders	1.092	1.202	93	46	1.603
Leeftijd	7.375	2.917	705	635	12.643
15 t/m 23 jaar	317	238	705	53	957
24 t/m 26 jaar	288	232	-	32	727
Opleidingsniveau	7.375	2.917	705	635	12.643
< vbo	1.502	996	109	83	2.182
vbo mavo	2.616	970	394	209	4.257
mbo havo vwo	1.999	615	186	172	3.753
Hbo	839	181	14	119	1.661
Wo	410	153	<10	41	770
niet bekend	<10	<10	<10	11	20

Bijlage 4

Alcohol

Bij iemand die gewend is aan alcohol treden de volgende effecten op:

- Bij *een of twee glazen* (een dubbele whisky telt dus voor 2) werkt alcohol opwekkend. Je voelt je alert, ontspannen, vrolijk en praat men makkelijker. Je eetlust neemt toe. Je polsslag en ademhaling gaan sneller en je bloedvaten verwijden zich.
- Bij *3 tot 7 glazen* raak je aangeschoten. Je wordt zorgelozer en je zelfkritiek neemt af. Het beoordelen van situaties gaat lastiger. Soms doe je dingen die je in nuchtere toestand niet zo vlug zou doen. Je reactiesnelheid neemt af evenals de coördinatie van je spieren.
- Bij *meer dan 8 glazen* kan de vrolijke stemming omslaan in een neerslachtige of agressieve stemming. Je gezicht wordt rood en je pupillen verwijden zich. Zien, lopen en praten gaat steeds moeilijker.
- Bij *meer dan 20 glazen* kan alcoholvergiftiging optreden. Als iemand zoveel in korte tijd (binnen een uur) drinkt, kan bewusteloosheid optreden en kan deze drinker in coma raken en zelfs overlijden.

Cannabis

Een kleine dosis hasj of weed heeft over het algemeen een plezierig effect. Het ontspant en maakt zorgeloos. De waarneming verandert iets waardoor kleuren intenser worden en muziek mooier lijkt. Het gevoel voor tijd en ruimte verandert. Je fantasie wordt geprikkeld. Concentreren op dingen die niet meteen je interesse hebben gaat moeilijker. Dat geldt ook voor logisch nadenken. Dingen die net gebeurd zijn, vergeet je soms. De eetlust neemt toe, vooral voor zoetheid. THC werkt verslappend op de spieren. Hierdoor voelen ledematen zwaar aan. Andere verschijnselen zijn: een droge mond, rode ogen en een versnelde hartslag. De effecten worden ook wel high of stoned genoemd. High is meer het opgewekte gevoel en het stimuleren van de fantasie en stoned meer het ontspannende en bedwelmende gevoel. Op lange termijn kan cannabis agressiviteit veroorzaken

Cocaïne

Matig incidenteel gebruik maakt opgewekt en vrolijk, geeft een (kort) geluksgevoel en het idee te bruisen van energie. Een gebruiker wordt spraakzaam, heeft veel zelfvertrouwen en meent sneller en helderder te kunnen denken. Deze stemmingsverbetering is echter van korte duur. Als cocaïne gesnoven wordt, begint het al na enige minuten te werken. De effecten houden ongeveer een half uur aan. Op lange termijn kan cocaïne agressiviteit veroorzaken

(Ecstasy) XTC

Het bewustzijnsveranderende effect zorgt voor een ontspannen, zweverig gevoel met veel behoefte aan contact, praten en intimiteit. De waarneming wordt intenser en muziek hoort iemand anders. Het lichaam tintelt en een gelukkig gevoel komt in golven over de gebruiker heen. Het oppeppende effect maakt energiek, helder en alert. Gebruikers hebben meer uithoudingsvermogen en kunnen daarom uren aan een stuk dansen.

GHB

Men wordt vrolijk, kalm en ontspannen. Angsten en remmingen verdwijnen en je wordt praterig en raakt opgewonden. Er zijn soms ook onaangename effecten. Gebruikers noemen: duizeligheid, hoofdpijn, misselijkheid, een slap gevoel in de spieren krijgen, zich suf voelen, geheugenverlies en overvallen worden door een onbedwingbare slaap.

Heroïne

Bij de eerste paar keer gebruik kan men last krijgen van hoofdpijn, duizeligheid en misselijkheid. Na een aantal keren krijgen de verdovende en pijnstillende effecten de overhand. Het geeft een warm, gelukkig gevoel van tevredenheid en veiligheid. Gevoelens van pijn, verdriet, angst, kou en honger verdwijnen als sneeuw voor de zon. De gebruiker raakt in een dommende, dromerige toestand.

LSD

LSD is een sterk hallucinogeen middel. Je ziet, hoort of voelt dingen anders dan ze in werkelijkheid zijn. Voorwerpen bewegen, vervormen of veranderen van kleur; een asfaltweg gaat bijvoorbeeld ademen. Zintuiglijke waarnemingen lopen soms in elkaar over. Muziek wordt gezien, een foto gehoord, kleuren geroken. De tijd wordt anders beleefd. Gebruikers hebben soms het idee dat de tijd stilstaat. Ook voelt een iemand zich soms onwerkelijk of onecht. Het lijkt op hallucineren. Het zijn echter geen echte hallucinaties omdat een gebruiker over het algemeen weet dat hetgeen hij/zij ziet of hoort niet met de werkelijkheid overeenkomt. Bij een (te) grote dosis kan dit verschil verloren gaan hetgeen grote angst kan veroorzaken.

Paddo's

Paddestoelen versterken de stemming waarin je verkeert. Voel je je slecht, dan kun je gespannen of angstig worden. Voel je je goed, dan krijg je een ontspannen vrolijk gevoel. Zintuiglijke waarnemingen (kleur, reuk, vorm) veranderen of lopen in elkaar over. Tijd en ruimte worden anders beleefd. Een gebruiker gaat op in zijn eigen fantasieën en belevingen, krijgt creatieve invallen en allerlei associaties. Soms heeft iemand magische en religieuze ervaringen. Maar deze effecten kunnen ook negatief uitvallen. Iemand kan een onrustig, geïrriteerd en verward gevoel krijgen. Ook kan een gebruiker angstig worden of in paniek raken. Deze negatieve gevoelens worden ook wel bad trips genoemd.

Smartdrugs

Smartdrugs worden door sommigen gebruikt om helderder te denken, de concentratie te verhogen of veroudering tegen te gaan. Of deze middelen ook bij gezonde mensen deze werking hebben, is voorlopig onbewezen.

De smartproducts geven meestal een oppeppend effect. Bij de licht stimulerende middelen is dit effect vergelijkbaar met het drinken van sterke koffie. Eco-drugs zoals paddestoelen en cactussen veroorzaken tripeffecten. Kava kava is van een andere orde Het geeft een licht vrolijk, ontspannen gevoel. Yohimbe zou een licht seksueel stimulerend middel zijn; het stimuleert de bloedstroom naar de geslachtsdelen, geeft een beetje energie en maakt in geringe mate opgewekt.

Speed

Van speed word je vrolijk, actief, alert en zelfverzekerd. Het praten gaat makkelijker en vlotter. Het uithoudingsvermogen neemt toe en honger- en vermoeidheidsgevoelens verdwijnen. Lichamelijke en geestelijke prestaties lijken beter te kunnen worden verricht. Hartslag en bloeddruk gaan omhoog en de lichaamstemperatuur stijgt. De pupillen worden groter en de spieren spannen zich, wat zich uit in stijve kaken, trekkingen van het gelaat en knarsetanden. Op lange termijn kan speed agressiviteit veroorzaken

Combi gebruik

De combi alcohol en coke is een aanslag op je lichaam en vooral op je hart. Het kan overmoedig maken, en agressief. Het gevoel dat je eerder dronken wordt in combinatie met cannabis is schijn. Cannabis vertraagt juist de opname van alcohol.

Bron : Jellinek

Bijlage 5

Meeloop avond met politie Amsterdam

Datum: 13 augustus 2005

Tijd: 22:30-02:00

Locatie: Bureau Prinsengracht/Leidseplein

Ik werd om 22:45 verwacht op het bureau Prinsengracht waar ik opgevangen werd door dhr Kraaikamp (STIP). Dit was kort voor de briefing begon. Zodoende kon hij mij nog wat voorgaande informatie geven.

Om 23:00 begon de eerste briefing van het wijkteam Prinsengracht. De briefing was zeer professioneel opgezet. Zo is een speciale ruimte voor de briefing. Er werd tevens gebruik gemaakt van een beamer en een powerpointpresentatie. Middels deze technieken kunnen foto's van bijvoorbeeld gezochte personen duidelijk getoond worden en is de presentatie overzichtelijk. Aangezien vrijwel het gehele team ook de voorgaande nacht had gewerkt was deze briefing vrij summier. Het team bestond deze avond uit ongeveer 9 man. De ME en de bereden politie daarbuiten gelaten. Tijdens deze bespreking werd onder andere melding gemaakt van welke mensen de voorgaande nacht waren opgepakt, wie gezocht werden en wat de huidige situatie was op het Leidseplein die nacht.

Na deze briefing voor de politie vond de briefing van het ME-team plaats. Het ME-team bestaat uit een aantal politieagenten die voor enige tijd deze extra taak hebben. Aangezien een aantal mensen voor het eerst op het Leidseplein waren was deze briefing zeer uitgebreid. Er werd aandacht gegeven aan werkwijze van de politie en wat bepaalde kenmerken waren van het Leidseplein. Ook samenwerking met portiers werd genoemd evenals de lopende zaken zoals beschreven in de voorgaande briefing.

Na deze briefing vertrok het team naar het Leidseplein. Het wijkteam is tijdens horeca avonden extra herkenbaar aan de fluoriderende gele jassen. Dit is voor herkenbaarheid zowel voor bezoekers als voor de politie zelf. Het ME-team is niet verplicht deze jassen te dragen. Het is gebleken dat in geweldsituaties de jassen de bewegingsvrijheid van de ME beperken.

In totaal bestond de totale politieaanwezigheid op het plein uit zo'n 23 man. (wijkteam. ME. Bereden politie, motoragent) De politie heeft op het Leidseplein de beschikking over een MOK (mobiel onderkomen) In dit onderkomen kan een kopje koffie gedronken worden maar ook is het een mobiel kantoor, er zijn diverse formulieren hier te vinden, evenals een EHBO-set. Tezamen met een tweetal politieauto's en een arrestatiebus zorgen voor een grote aanwezigheid van de politie op het plein.

De situatie op het plein was voornamelijk erg regenachtig. De gehele avond heeft het zeer hard geregend wat van grote invloed was op het nachtleven. Aangezien vorige week de Gaypride parade was, en voor volgende week Sail Amsterdam stond ingepland was er die nachts niets speciaals georganiseerd door de horeca. Dit alles zorgde voor een zeer rustige nacht.

Kort na aankomst op het plein kwam een portier melden dat er onrust was in zijn zaak. Er bleken twee mannen de barman bedreigd te hebben te neer te slaan met een barkruk. De portier reageerde hierop door de twee mannen de zaak uit te zetten. De mannen reageerde echter hun woede af op de plantenbakken van de nabij gelegen café. Dit ging voor de medewerker van dit café te ver en sprak de twee mannen hierop aan.

De portier van de eerste zaak overzag de situatie en reageerde direct door de politie erbij te halen. De twee mannen zijn naar het bureau gebracht. Na onderzoek van de politie hebben zij een boete gehad voor het verstoren van de openbare orde en dronkenschap. In overleg met de bedreigde barman werd besloten geen aanklacht van bedreiging in te dienen. De mannen zullen een aantal uur op het bureau moeten verblijven.

Na dit incident was het opmerkelijk rustig op het plein. Dit zal voor een groot deel aan het weer te wijten zijn geweest. Na dit incident zijn er vrijwel geen geweldsincidenten meer geweest. Wel heeft de politie een aantal bezoekers van het Leidseplein informatie verschaft en een gevallen fietser geholpen.

Aangezien het karakter van de avond heb ik in overleg met de dhr Kraaikamp besloten de avond eerder af te sluiten. (02:00) Uit het bijgesloten journaal is op te maken dat er die avond maar weinig is voorgevallen.

Wat voor mij opvallend was is het feit dat de politie in zeer ruime mate is vertegenwoordigd op het Leidseplein, maar dat door onder andere de MOK de afstand tot het publiek wat verder ligt. Wel moet ik erbij zeggen dat dit voor een groot deel gelegen heeft aan de weersomstandigheden.

Meelopen met politie Eindhoven**Datum: 30 juli,****Tijdstip: 22:00 / 06:00****Locatie: Eindhoven centrum**

Om 22:00 moest ik me melden op het Hoofdbureau, Theresialaan 4 te Eindhoven. Waar ik een rondleiding kreeg en werd voorgesteld aan het team (ECE) waar ik die avond mee zou lopen. Tijdens een briefing werd dit team op de hoogte gebracht van mijn aanwezigheid en de reden voor mijn bezoek.

De briefing wordt gehouden om het team van 18 man voor die avond te informeren van de huidige situatie, speciale gebeurtenissen en andere zaken waarvan het team op de hoogte moet zijn. Tevens wordt tijdens deze bijeenkomst melding gemaakt van de eventuele aanwezigheid van politiehonden, bereden politie en politie op een motor.

Na de briefing splitsen de agenten zich op een verstrekken naar voor hun aangewezen locatie. Het koppel waar ik mee meeliep had het Stratumseind onder zijn hoede.

De weersomstandigheden waren deze avond matig. Het was relatief koud en waren een aantal fikse buien gevallen die avond. Mede door dit weer, en door de bouwvak was het relatief rustig op straat. Zeker tot twaalf uur was het zeer rustig. Later op de avond trok dit enigszins bij.

Het eerste wat gedaan werd bij aankomst op het Stratumseind was overzicht krijgen op de gang van zaken in de straat. Kijken welke zaken op zijn, of er speciale feesten en groepen zijn. Tevens worden een groot aantal portiers begroet en een praatje mee gemaakt. De agenten gaven aan wat voor een belang zij hechten aan een goede relatie met de portiers. Hun inziens is de veiligheid en goede sfeer het beste te handhaven wanneer er een goede en gezonde samenwerking is tussen de beide partijen. Na enkele gesprekken met portiers kwam duidelijk naar voren dat de portiers deze mening deelden. Zij ervaren de samenwerking goed.

Na dit rondje kwam al gauw een eerste melding binnen van een aanhouding van een man die geweigerd was bij de Santiago (café). De bewuste man was tot tweemaal toe geweigerd bij de zaak en was hierdoor zeer agressief geworden. De portiers hadden assistentie van de politie gevraagd en deze reageerde adequaat door de man direct op te pakken en af te voeren naar het hoofdbureau voor het opmaken van een proces-verbaal en opsluiting voor enige tijd. De man was naar zeggen van de agenten onder de invloed van drugs en reageerde niet op pijnprikkels. Vanwege zijn agressieve houding waren er vier agenten nodig om de man in hotel¹ te krijgen.

Na aanleiding van dit incident waren er een aantal jongeren (mannen, zowel allochtoon als autochtoon) op het rumoer afgekomen en wilde informatie en uitleg over de situatie. De politie wilden niet ingaan op dit verzoeken stuurde de jongeren weg. Aangezien de jongeren niet direct meewilde werken aan dit verzoek gebeurde dit op harde toon en dreigende houding.

Na dit incident vervolgde de agenten hun weg. De politie voert al enige tijd in samenwerking met horeca en gemeente een beleid dat erop gespist is de orde en veiligheid te handhaven. Dit doen zij door hard tegen kleine overtredingen op te treden met een zogenoemd mini PV². Tijdens de gehele avond zijn er ongeveer een 5-tal verbaalen uitgeschreven naar aanleiding van het hebben van glas op straat. Op het Stratumseind staat duidelijk aangegeven dat net als wildplassen, glas op straat verboden is.

Door de vriendelijke en niet dreigende houding van de politie reageren de meeste mensen redelijk goed op de boete. Echter bleek op deze avond dat ook een aantal mensen die hun glas op straat hadden de boete maar moeilijk konden accepteren en in discussie traden met de politie. Indien dit uit te hand liep en een dreigende karakter kreeg werd de persoon naar het politiebureau gebracht.

Tijdens de briefing was er reeds melding gemaakt van een dance-event dat gaande was op het stadhuisplein. Dit betrof een feest genaamd Q-base. Een besloten feest met hardhouse. Er bleek voldoende beveiliging te zijn. Tijdens de avond hebben we een bezoek gebracht aan het feest.

¹ Politiebusje waarin een deel is afgesloten en waarin de arrestant vervoerd kan worden.

² Proces Verbaal, registratie van gegevens en situatie en boete die aan overtreding gekoppeld is.

Door het matige weer was dit openluchtevenement was slecht bezocht. Het was echter goed georganiseerd en er was voldoende beveiliging en een EHBO-post. De sfeer die er hing was goed. Er was geen noodzaak hier extra aandacht aan te besteden.

Na het eerste geweldsincident zijn er nog enkele gevallen geweest met agressie deze voorvallen waren echter niet in mijn bijzijn. Deze gevallen waren ook niet van dergelijke ernstige aard dat er iets was toegebracht.

Een ander voorval had met overtreden van de zedenwet te maken. Er werd melding gemaakt van een man die vrouwen ongewenst in hun borsten kneep. Aangezien de vrouwen geen aangifte wilden doen kreeg de man een PV voor overtreden van de openbare orde. Wel werd er melding gemaakt van het incident voor eventuele komende veroordelingen.

Naast glas op straat wordt ook drugs geweerd op het Stratumseind. Aangezien softdrugs worden gedoogd in Nederland zal er niet worden opgetreden voor het gebruik in coffeeshops. De politie probeert echter gebruik op straat te voorkomen.

Zo is er een PV uitgeschreven aan een Tsjechische toerist die een crackpijp aan het roken was op straat. De man verklaarde niet bekend te zijn met de regels. De man heeft naast een boete ook uitleg ontvangen van de politie over de regels zoals die gelden in Nederland.

Naast dit incident was er een ander voorval waar softdrugs betrokken was. Zo liepen wij langs een groep allochtonen jongeren die joints aan het roken waren. Zij waren in mijn optiek beledigend tegen de politie door zich provocerend te gedragen. (houding, taal) Aangezien zij in feite niks deden wat verboden was kregen zij geen proces-verbaal. De politie gaf echter in harde taal te kennen dit soort gedrag niet te tolereren en beval de jongeren de drugs binnen de coffeshop op te roken. Zij stemden uiteindelijk in te vertrekken. De groep heb ik daarna niet meer gezien.

Later op de avond kwam een portier naar ons toe. In zijn zaak was betaald met munten die voor euro's moesten doorgaan, maar die dat niet waren. Na enig informeren bleek de betalende gast de munten uit een cafetaria te hebben ontvangen. Na aanleiding van dit voorval is er een bezoek gebracht aan de betreffende zaak. Echter waren er geen dergelijke munten in de zaak aanwezig te zijn en was het personeel zich ook niet bewust van die munten. Aangezien er verder geen bewijs was, is dit onderzoek gestaakt. Wel is dit incident opgenomen in het journaal en zal er volgende keer melding gemaakt worden van de valsmunterij.

Naast deze bekende taken had de politie deze avond ook een informerende taak. Zo gaven zij uitleg over regels en wetten in Nederland en vertelde ze waar de pinautomaten waren. Dit is tekenend voor de houding die de politie in Eindhoven heeft. Ze zijn vriendelijk voor het publiek en personeel en proberen benaderbaar te zijn. Zo zijn ze niet beroerd om mee op de foto te gaan en een grapje te maken met vrijgezellenfeestjes.

Na een aantal voorvallen van minachting van de politie (belediging) vroeg ik hun of zij dit zagen in verhouding tot dit vriendelijke gedrag. Zij gaven aan dat zij het belangrijker vonden benaderbaar en vriendelijk te blijven en zodoende een gastvrije houding te hebben. Indien noodzakelijk traden zij hard op (dit bleek ook tijdens de avond) echter vonden zij het niet waard tegen dronken mensen zoveel tijd te besteden. Zij zagen respect als iets dat van twee kanten moet komen. En als mensen schappelijk zijn, zijn zij dat ook.

Om drie uur zijn er een aantal cafetaria's die moeten sluiten, een andere taak van de politie is toezien op opvolging van dit gebod. In dit geval voldeden deze zaken hieraan. Echter was er om half vijf een zaak die om vier uur diende te sluiten die nog open was. Na enige malen aankloppen werd uiteindelijk de deur open gedaan. Na inspectie bleek dat er inderdaad nog gasten aanwezig waren en muziek werd nog gedraaid. Ook hier is een melding van gemaakt. De eigenaar werd verzocht de zaak per direct af te sluiten.

Op weg naar het hoofdbureau stuitte we op een smart (auto) die midden op de weg stond. De auto bleek niet op de handrem te zijn geparkeerd, baldadige jongeren hadden de auto vervolgens op straat geduwd. Nadat deze auto van de weg was gehaald werd de eigenaar gezocht en verzocht de auto op een betere manier te parkeren.

En zo werd de patrouille afgesloten. Op het hoofdbureau werd een slot evaluatie gehouden en zo kwam deze observatie tot een einde.

Bijlage 6

Interview met Dhr van Binsbergen, veiligheidscoördinator bij de gemeente Amsterdam

Locatie: Gemeentehuis Amsterdam

Datum: 13-07-05

Tijdstip: 15:30 – 16:30

J: Het zijn niet echt een vragen, maar meer punten die ik wil behandelen ten aanzien van de spreiding van uitgaansgeweld over Nederland in vergelijking tot het overige geweld. Normaal gesproken zie je dat de grote steden de meeste geweldsincidenten kennen, voor uitgaansgeweld geldt dit niet. Dit is meer terug te vinden in de kleinere steden.

J: ten eerste ben ik heel geïnteresseerd in wat de visie van de gemeente is op horeca. Is dat heel een heel positieve instelling met de gedachte dat horeca een positieve aanvulling is voor de stad, of meer een houding van het is er en we kunnen er niet om heen, we moeten de overlast zoveel mogelijk zien te beperken.

Ja, al die geluiden hoor je, en het hangt van de partijen af welk geluid de boventoon voert. En als de feestpartij het meeste wil, (meer ruimte voor de horeca), dan blijft dat altijd in spanning met de openbare orde. Dat de horeca nu helemaal leuk is, maar ook soms aspecten meegeeft die soms van eeh! jongens niet te dicht op elkaar enz. Dus... In Amsterdam is er een voortdurende soort stammenoorlog tussen de VVD Geef vrij, en de PVDA denk ook om de bewoners. Dit betekent met deze onderhandeling compromissen. Dat heeft er tot nu toe geleid dat Amsterdam nog geen vrije sluitingstijden heeft.

Dat beeld is al een decennia lang zo Nu hebben we nieuwe stadsdelen erbij gekregen, dat het centrum nu voor een deel vrije openingstijden, maar het stadsdeelcentrum gaat niet over de openingstijden, dat doet de gemeenteraad. Dan zegt de gemeente: ' Dat is wel leuk, die vrije openingstijden, maar hoe zit het met het probleem van de openbare orde?' En het stadsdeel levert daar geen mensen voor om die te handhaven.

Ik vind dat ik niet zondermeer ben voor vrije openingstijden als daar de handhaving daar niet bij past. We willen wel verruimen toe, om een paar onnodige beperkingen weg te halen, maar een van die punten is dat wij in Amsterdam van die 3150 horecabedrijven hebben, waarvan ongeveer 1700 in de binnenstad en dat is een aantal dat haalt geen enkele andere stad. Den Haag haalt dat voor zijn hele stad. Utrecht doet ook maar een stukje en Rotterdam haalt het ook niet in zijn hele stad. En dan is die spreiding in de andere steden ook al weer anders dan hier. Amsterdam heeft natuurlijk altijd al in zijn centrum een mengfunctie tussen wonen en uitgaan en dat gaat altijd gepaard met het wikken en wegen van waar je wel en waar je niet iets doen. Dat blijft altijd zoeken naar een bepaalde mix, balans die je probeert te krijgen. Waar je keuzes moet maken. De laatste discussie over de verruiming van de openingstijden, is er wel een verruiming voorgesteld, maar wat een van de uitgangspunten was de alcoholverstreking in de nacht een bepaalde periode gestaakt is. Dat is een periode dat je geen alcohol mag krijgen. Waarmee je mensen probeert te bewegen om naar huis te gaan. En niet blijft rondhangen en zwalken en overlast veroorzaakt. Want dat is het lastigste om aan te pakken. Het is lastig voor de politie om deze mensen weg te sturen . En er zit een bepaalde grensperiode, dan hebben we het over het weekend, door de weeks valt het allemaal wel mee. Maar vooral in de weekenden tussen drie en zeven zeg maar dan zie je die pieken van mensen die op straat komen. Dat zijn de lastigste perioden. En om zeven uur is de politie uitgeschaald. En als je het door laat gaan en je past de politiecapaciteit op dat moment niet aan, dan heb je een probleem. Dan loop je toch een risico als je dat vrij geeft. Dan houdt je toch altijd de discussie van we geven het vrij en we zien wel wat er gebeurd of we geven het niet vrij vanwege de overlast. Geen van de twee beelden krijg je dan bevestigd natuurlijk.

J: Maar het is toch zo dat meerdere steden hier al mee geëxperimenteerd hebben, met een goede uitkomst?

Dat is maar de vraag of dat in Amsterdam ook op gaat. Daarom zei ik al, het aantal horecabedrijven is zoveel male groter dan de rest, of je moet afvragen of je zo'n experiment wel moet doen. De Burgemeester zegt ook: ' Kijk ik wil wel verruiming, maar de openbare orde, daar ga ik niet over. En ik zie momenteel nog niet de mogelijkheid om dat te doen. We sluiten het ook niet helemaal uit. Maar ik wil zien dat als wij er allemaal extra handhaving in moeten stoppen, en dat willen ze niet, er zal geen politieman extra de straat op gaan, dan zal toch vanuit een van de organisatoren , de horecaondernemer ook iets moeten gebeuren. Niet alleen de lusten, maar zij moeten dan ook een stukje verantwoordelijkheid dragen.

J: Zijn ze daar dan nu niet bereid toe?

Nou, dat zou dan extra portiers moeten zijn, maar ook een stukje verantwoord alcoholgebruik, happy hour regeling die is er niet. Dan heb je wel de brancheorganisatie die daaraan werkt maar die dekt maar zo'n 40% van het aantal. En de rest kan je niks afdwingen. En de horecaondernemer is zeer individualistisch ingesteld en ze kunnen moeilijk aan elkaar opleggen van dat moet je niet doen. En al er iemand lid is, en daarnaast zit iemand die is geen lid dan krijg je al snel van hij wel, en ik ben altijd netjes maar hij blijft doorgaan. En dan krijg je de vraag van is dat te doen?

J: Zijn er bepaalde overlegstructuren hier?

Ja buiten wat de stadsdelen zelf doen. (soms hebben de stadsdelen ook zelf horecaoverleg), is er met Horeca Nederland vier keer per jaar overleg, en 1 keer per jaar met de burgemeester. Daarnaast hebben ze ook overleg met economische zaken of juridisch overleg. Dus er is wel overleg, maar je praat met een deel van de branche die zijn dan wel vertegenwoordigd, maar die kun je niet dwingend wat opleggen. Er wordt toch naar de gemeente gekeken, van zit dat wel of niet in de vergunning. En dan komt er nog een handhavingvraagstuk bij.

J: En hoe is die communicatie tussen die partijen te beschrijven?

Dat hangt van het onderwerp af bij koninginnedag stonden we bij de rechter om te zien wie er gelijk heeft (de gemeente had overigens gelijk). Juist als het om de openbare orde gaat zullen we niet zo gauw zeggen van dat moet allemaal kunnen. Dat is toch marginaal. Het wordt toch meer aan de burgemeester overgelaten en of het voor de openbare orde haalbaar is om langer open te blijven of meer terras buiten te zetten. Dan zal de rechter niet zo snel roepen: "Dat ziet de burgemeester verkeerd". Her is toch een marginale toetsing van wat er in de vergunningvoorschriften staat. Maar goed, op dat moment vechten we het even uit, maar voor de rest kan het er allemaal wel mee door omdat we als we naar dezelfde horeca kijken of je een deel van die verantwoordelijkheid over naleving van de regelgeving ook bij de branchecollega of dat de gemeente dat altijd moet doen. Dus dan kijken we via een stedenproject handhaving of je ook zal kunnen komen tot certificering van bepaalde beleidsterreinen, Zo van dit zijn de voorwaarden, en dat dan een gecertificeerde instelling moet dan die maatregelen gaan bekijken en advies geven. Dat kan soms binnen een vergunningproces plaats vinden, of het kan sneller worden afgewikkeld omdat je met zo'n gecertificeerde instelling werkt.

J: En wat moet ik me precies voorstellen met een gecertificeerde instelling?

Nou dan moet je kijken welke regels lenen zich ervoor? Bouwregels of milieuregels en zulk soort vergunningen, die zou je kunnen laten checken door diensten. Die krijgen dus de voorwaarden mee dan check je er een paar en dan is dat geregeld. Dan heb je natuurlijk wel de zorg wie er verantwoordelijk voor die bedrijven is. Dat zal de gemeente wel zijn. En er zijn een aantal regels die kun je niet door een gecertificeerde instelling laten doen. Nou zijn we aan het kijken aan twee kanten of je ze kan certificeren. Uit het hele proces blijkt dat er een aantal adviesbureau's zijn die het meer gecoördineerd kunnen laten plaats vinden. Daar waar je dus ook een slag moet slaan.

J: Als u zelf een reden moet geven waarom het uitgaansgeweld zo verschilt met dat van Eindhoven, wat zou u dan zeggen?

Ik zou het niet weten, ik weet niet waar Eindhoven slecht in scoort. Het zou natuurlijk zo kunnen zijn dat wij vrij veel mensen op de pleinen hebben lopen, de politie heeft dat vast al aangegeven, een stuk of twaalf man met busje erbij enzovoorts. Dat is eigenlijk vrij veel. Je moet je natuurlijk afvragen wat voor een rol die politie moet hebben. De een zeg het werk provocerend zoveel politie, de ander vindt het prettig als dat gebeurd. Het is maar net hoe hun theewater is. Ziet die een agent, dan zou er vooral tegenaan moeten schoppen. Een aantal jaren hebben we 'Streetwise' gedaan, dat wil zeggen dat tegen kleine overtredingen zoals wildplassen streng werd tegen opgetreden. Ik weet niet of Eindhoven dat heeft.

J: Ja daar zijn ze heel streng, voor de kleinste vergrijpen zit je al op bureau.

Oké, ik weet niet in hoeverre de politie dit nog hanteert, maar het heeft geholpen het normbesef bij de bezoeker bij te brengen. We hebben een tijd lang gehad van bachelorparty's die van alles deden. Daar heeft de horeca ook niet zo veel aan. Het is allemaal voor het korte gewin maar ja je het er ondernemers bij...de huur wordt steeds hoger en de ondernemer moet maar kijken hoeveel

biertjes hij moet tappen om dat rond te breien. Die is dus wel eens te verleiden van ik zie wel wanneer ik gepakt wordt. Die rekent dus de pakkans uit, en dat doen ze vooral op milieu gebied. De bezoeker, want daar heeft de ondernemer ook wel last van, die denkt dat in Amsterdam alles kan. Dus we houden feestjes want dat kan in Amsterdam. Dat beeld daar zit Amsterdam niet op te wachten. Het is dan ook zoveel mogelijk zaak dat die ondernemers samen zeggen van: 'Jongens die banana komt er bij ons niet in. En bij de burens ook niet' Dus als die dat met elkaar kunnen afspreken dan begin je al een beetje van dat volk weg te duwen. Of ze dat onderling doen, dat weet ik niet, want er hoeft er maar eentje te zijn die denkt ik pak ze wel. Ja we hebben niks om ze te dwingen, buiten dat ze veel inspanningen leveren die worden zo niet door elke ondernemer gedragen.

Of die cijfers dan lager zijn. Je ziet de cijfers die wij hebben, Zakkenrollerij en straatroof zie je het naar beneden gaan. Daar is veel op in gezet. Bij mishandeling en wapens zie je ook een daling, maar overige cijfers, dus ander soorten overlast en geweld die blijven vrij constant. Eigenlijk zouden we die ook omlaag moeten brengen Maar daar wordt nu naar gekeken van waar staan die cijfers dan uit? En welke middelen heb je dan nodig om daar nog wat aan te doen? En daarbij kan cameratoezicht een rol spelen. Het misschien ook wel vertelt hebben, dat als je de misdaadcijfers verder analyseert. We hebben aan de politie gevraagd van hoe zit dat nu in elkaar. Mis je dan nog wat? Wat moet er nog ingezet worden? En cameratoezicht zit daar dan bij. Maar daar zit een heel traject aan vast en dan heb je verschillende categorieën van cameratoezicht, van altijd kijken tot mindere niveau's, nou wat wil je en wat kost dat? We willen ook weten wat voor een effect we daar mee bereiken. Kijk het is altijd aanvulling op. Het is natuurlijk niet ter vervanging van. Het is een middel dat je kan inzetten. En ik weet niet in hoeverre Eindhoven met zulke verhalen bezig is.

J: Eindhoven kent op dit moment beperkt cameratoezicht, voor in de horecagebieden nog niet, maar ze staan er niet afwijzend tegenover.

Nou wat ik van mij collega hoor, die cameratoezicht doet. Kijk op de Wallen is het dus al, en daar zijn de effecten dus positief.

J: Geldt dat dan alleen voor zakkenrollerij of ook voor geweld?

Ook, eigenlijk voor beiden. Die cijfer zou ik moeten navragen maar dat zit er ook in, Je krijgt natuurlijk wel verplaatsing tot voorbij de camera's en dan hoor je ook een verplaatsing naar het Leidsepleingebied. Als dat zich voordoet, dan wordt het een soort betaald parkeren situatie, maar ja op een gegeven moment, voor de diegenen die dat soort dingen doen, dan wordt het te dun bevolkt dan vallen dat soort dingen weg. Voorlopig hebben we dat soort gebieden nog wel als belangrijke gebieden aangemerkt. Nu zijn de cijfers te hoog, en we vinden dat die cijfers nog eigenlijk omlaag moeten.

En dat daar ook zo is, dan heeft Eindhoven nog wat te doen. Maar het zou ook zo kunnen zijn dat ze daar in Eindhoven veel meer registreren dan onze politie doet. Dat wil ik niet uitsluiten.

J: Ik ook niet, Uit gesprekken met de beide politiekorpsen blijkt dit inderdaad het geval te zijn. In Amsterdam wordt een stuk minder geregistreerd.

Dat kan gewoon zo zijn dat de politie zo doet op straat, maar dan wordt ie ook niet geregistreerd. Hier wordt er ook veel op gehamerd dat de politie meer moet registreren om juist inzicht te krijgen. Dus die lagere cijfers, het is maar de vraag of dat de werkelijkheid is.

J: Inderdaad, ik denk dat het de uiterste doet wegvallen, maar volgens mij is er nog wel degelijk een verschil.

Ik weet niet of de Brabantse bevolking gewelddadiger is. Of je kan ook vragen of het puur geweld is, of dat het geweld ook alcohol gerelateerd is. Dat is een vraag die wij ons ook gesteld hebben. Het probleem is dan echter dat je bij incidenten ook het gebruik van alcohol moet registreren. Dat doe je wel bij verkeersdelicten, maar dat doe je niet bij dit soort gevallen. En was is dan alcohol gerelateerd? Was hij dronken? Je kan geen bloedproef afnemen, want daar heb je helemaal geen bevoegdheid voor. Dus dan is het de manier van registreren, of het toevallig gebeurd. Daar moet je wel voorzichtig mee zijn. De indruk is wel dat er veel alcoholgerelateerde geweldsincidenten zijn. Wat je ook ziet is het GGD aangeeft dat die pieken zo rond drie uur liggen op het Rembrand en Leidseplein. En dat heeft te maken met alcoholgebruik.³ En dat is op bepaalde tijden op bepaalde plaatsen. En dan kan je kiezen om bijvoorbeeld extra hulpposten in te zetten maar dat kan ook

³ Zie bijlage 3

betekenen dat je dus met het geweld leeft. Dat zijn van die keuzes die nog gemaakt moeten worden. Maar je kan vragen of die cijfers openbaar zijn.

J: theorie van Bourdieu⁴

Ja dat hebben we hier ook gehad. Daarom was ook een van de wensen van de politie op het Rembrandtplein opnieuw in de richter. Want door dat soort geïrriteerdheid geluid en inrichting maakt het ook lastiger, mensen met alcohol op zijn ook meer gedesoriënteerd, soms nog de combinatie van drugs en alcohol gebruik maakt mensen ook onvoorspelbaar. Wat hebben we daar aan gedaan een aantal jaren terug? Toen waren er een paar problemen veel inzet van politie was nodig om dat te beteugelen. Dan is het zo, je hebt voordelen en nadelen van sluitingstijden. In Amsterdam zijn de sluitingstijden getrap. Je hebt veel dagzaken die tot drie uur open zijn, dan heb je een beperkter aantal avondzaken die zijn een uurtje langer open, en dan heb je de disco's die zijn tot vijf uur open. Dus de eerste stroom gaat om drie uur weg, een uur later weer een en zo bouwt het af. En dan is er om vijf uur eigenlijk niks meer open tot zeven uur. Het probleem daarbij was dat de horecabedrijven vijf keer per jaar verlengde sluitingstijd konden aanvragen. Maar als je vijftig tot zestig bedrijven in een hoekje hebt zitten dan houdt je dat niet tegen. En wat doen ze dan. Om vijf uur? Einde programma. Iedereen er uit. En dan weer nieuw programma met nieuwe mensen. Dus dan kreeg je om vijf uur mensen eruit, nieuwe wachters erin en als die grotere disco's dat weten, dan kreeg je dus spanning. We zijn de horeca dus voorgaan van jongens als jullie dit willen, daar hebben wij problemen mee. Dus regelen jullie dit zelf? En als jullie dit niet kunnen dan doen wij dat wel. Nou dat ging niet dus hebben wij dat gedaan, dus nu niet meer dan twee per weekendnacht. Waarbij de politie van tevoren weet, dat zijn die en die en die kan er dan ook rekening mee houden. Die regel is er gewoon.

Twee, hadden wij er problemen mee dat er om drie uur geen nachtbus reed om mensen af te voeren dat heeft na tweeën de verzuchting ontlokt. We kunnen een raket naar de maan sturen maar een nachtbus om drie uur laten rijden dat schijnt niet te kunnen. Sinds 2003 december is dat probleem opgelost, elk half uur rijden de bussen overal naartoe. Het nachtbus net is erop gericht van het centrum uit naar buiten toe en weer terug het centrum toe. En dat werkt vrij goed. Dus dat betekend dat we daar minder problemen krijgen. Het probleem was wel dat de bussen midden op het plein stonden dus gewoon een grote muur vormden, dat is ook allemaal uit elkaar getrokken, en ook dat de taxi's eraf moesten. De vraag is nu laat je voor een deel op dat plein of laat je ze eromheen rijden. Dat levert ook weer problemen op. Maar ieder geval is voor de politie, sinds dit soort maatregelen, de situatie verbeterd. Het is minder op elkaar en wat we bijgevoegd hebben dat is het afkoelurtje. Dus de disco's die tot vijf uur open waren die kregen twee uur de gelegenheid om de deuren open te doen om voor de bezoekers die binnen waren alcoholvrije drankjes te schenken en mensen dus tot zeven uur naar huis te laten gaan. Nou in de praktijk zijn ze rond half zes buiten. We hadden nog gezegd tegen de horeca: 'geef ze nog een broodje of wat anders zodat ze wat geleidelijker weg gaan'. Het Rembrandtplein heeft dat nog een tijdje gedaan, maar de Leidseplein ondernemers zeiden: 'wij doen niet mee'. Waarom dan niet? "Nou dat is te duur hè" want dan moeten wij allemaal om vijf uur stoppen en broodjes geven, daar verdienen we niks aan'

Dus wij zeiden daar doe je wel aan mee. 'Hoezo dan?' Nou anders moet je om half vijf al zeggen dat je gaat stoppen want om half vijf moet je leeg zijn. Nu kan je zeggen om vijf uur, de kraan is dicht en jas aantrekken. Daar heb je toch een half uur profijt van? 'Oja'.

Zo denken die ondernemers. Op het plein een beetje puur op het korte termijn. Ik begrijp het wel. Maar we doen niet mee, dat is flauwekul. Ze doen wel mee, alleen niet zo als wij gewild hebben. Rek dat even door, zodat we met z'n alle gelijk krijgen. Nou het effect was wel bereikt binnen een half uur was het rustiger en leger. Nou dat is er nog steeds, toen kregen we het getouwtrek van wat heeft het voor een effect. Levert het wat op, of levert het niet wat op? En dan kwamen die cijfers weer naar voren. Ja, roept de ene portier, bij mij in het gebied merk ik er niet zo veel van, of ik merk er wel wat van, of ik merk er niks van. Toen zei de PVDA (voorzitter) aan de ene kant levert het niks op, dus stop er maar mee. Maar aan de andere kant, niet zo veel, dus wel kunnen doorgaan. Padstelling bereikt, geen kant meer uit.

Dus hebben we het maar laten staan tot wanneer we weer een stukje verder waren in het verhaal. Nu hebben we het opnieuw gezien hoe het in elkaar zit. Nou willen we wel wat verruiming doen, dus de avondavond zaken en de nacht zaken later op de avond en misschien veel eerder open, meer verschillende horeca erbij doen. Eindtijden laten staan maar bij de start zijn er een aantal mogelijkheden om een afkoelurtje voor al die typen zaken in te voeren, dus niet op drie uur exact dicht maar om drie uur een uurtje erbij en dan kan ieder een rustig wegvloeien. Vier uur met een uurtje en vijf uur met een uurtje. En die starttijden moeten ze allemaal maar invullen en kijken of

⁴ Zie Hoofdstuk 2 Onderzoeksrapport

het gebeurd is. Denk ik dat het centrum wel een paar gebieden als het Leidseplein kan aanwijzen waar je die afkoelregeling dan inzet.

Dan krijg je wel over die perioden tussen drie en zes dat die pieken daar er een beetje uitgaan. En we zien wel hoe de horecaondernemer er daar mee om gaat. Schenkt hij door?, Ja maar dat kunnen we niet handhaven. Want de politie gaat niet naar binnen om te kijken of je wel op niet schenkt. Dus je moet eigenlijk wel een regeling hebben voor die handhaving. Hier is het de verantwoordelijkheid van de ondernemer om met die criterium om te gaan. Als je merkt dat hij om drie uur dicht is maar om kwart voor vier zit het nog stampvol, dan is er iets mis. Want zet je de kraan uit dan ben je om half vier leeg. Alcohol weg, mensen weg. Als we dat merken, dan moet de politie gewoon naar het stadsdeel van ik zie nu een auto die het niet doet laat het stadsdeel het maar oplossen. Wat willen jullie? Willen jullie de verantwoordelijkheid. Als dit zo doorgaat, dan moeten we de burgemeester adviseren om met jullie op de kop te gaan. Want we gaan er geen handhaving meer in stoppen. Een of twee pak je aan en als er al tien of vijftien het niet meer doen dan wordt het stoppen .

J: De politie zal dus niet een café binnenstappen wanneer de regels van het afkoelurtje worden overtreden?

Nee, Dat zullen ze niet zo gauw doen. Ze zullen wel een keer als ze erg lang door gaan. Dat zien ze wel. Bij die disco's valt het wel mee maar als je vrij geeft voor de gewone horeca dan wordt het wel belangrijk dat die horeca zich er aan houdt.

J: Is dat een lang proces voor een horeca ondernemer wordt beboet voor slecht gedrag? Dat er eerst een aantal waarschuwingen gegeven wordt?

Nee, Wat je kunt doen bij zo'n regel is een stappenplan invoeren van handhaving , van een keer doen krijg je zo, van twee keer doen krijg je dat. Etc. Dat hebben we niet gedaan. Ik denk dat als we dat doen dat we dan gooi ik er meteen al in dat we het falen de ondernemer dat die zich er niet aan houdt. Je moet het zo doen dat de ondernemer laat zien dat wij die regel niet hoeven in te voeren. Het is er nu nog niet, maar als het blijkt dat de beleidspaden zo zijn dat het gaat gebeuren dan moet de politie vooral zien of men zich in het algemeen aan houdt. Bij een enkel geval hoeft ingrijpen dan nog niet Maar als de politie ziet dat 30 zaken van de 60 zaken denken 'bekijk het maar dan', dan wordt het bij ons, van: Horeca Nederland kom maar langs. Jij hebt je leden niet in de hand, of de niet leden willen het niet. Dit project gaat nu ten einde. Dan is het afgelopen want anders moeten wij meer mensen in gaan zetten, en dat gaan we niet doen.

De lusten en de lasten. Zij moeten ook de lasten dragen. We kunnen er wel batterijen agenten in gaan stoppen maar dat gaan we niet doen. Daarmee kunnen ze aantonen dat in hoeverre zij dat in hun macht hebben, dat ze dat kunnen Dat is misschien een stapje voor geheel vrije openingstijden. Want dan moetje voor een groot deel op de ondernemer vertrouwen dat die mensen die dronken zijn keurig afgevoerd worden, of ze aanbiedt aan een taxi van: 'Neem ze mee want hij moet weg', of dat soort regels van "hij komt er niet meer in, je komt er bij hem ook niet meer in, dus move met die handel'. Het vertrouwen in de horeca is niet zo groot, veel stadsdelen hebben geen vertrouwen in de horeca. Dus de horeca moet met dit soort regeltjes hebben zij gekregen om te laten zien dat zij dat kunnen, kun je proberen dat vertrouwen weer op te bouwen. Zodat als je de andere maatregelen ook neemt, cameratoezicht en al dat soort dingen. Dan kan je op een gegeven moment vragen ' Is het nu zodanig beheersbaar dat je het wel vrijgeeft dat je dan niet meer inzet nodig hebt'.

J: Het is dus een kwestie van eigen verantwoordelijkheid?

Ja

J: Is het nu zo dat de verantwoordelijkheid steeds lager in de organisatie komt te liggen van het rijk naar de ondernemer?

Nou het is een kwestie van gedeelde verantwoordelijkheid. De horecaondernemer heeft ook een verantwoordelijkheid. Die bepaalt de sfeer in zijn zaak en die bepaalt ook het beleid. Daarom is het ook zo belangrijk dat er een goede ondernemer in zit De ene maakt er een puinhoop van waar de ander eigenlijk een beetje het slachtoffer van wordt .

J: Is het nu zo dat door de door de vrije ruimte die het rijk geeft aan de gemeente dat er steeds decentraler wordt gewerkt dat daardoor ook de verantwoordelijkheid verschuift?

Zonder dat daar geld tegenover staat.

J: Inderdaad, Hierdoor ontstaan verschillen in het uitvoeren van het landelijk beleid?

Inderdaad dat speelt ook mee want er speelt ook mee dat laat ik bijvoorbeeld milieu nemen. Ik weet niet hoe dat in Eindhoven geregeld is. Horeca is milieutechnisch een lage categorie, dus waar je een keer in de zoveel tijd moet kijken of het nog allemaal goed loopt. Maar het onderhoudt dat je hier hebt dat je alle zaken moet stellen met geluidsbegrenzers en dat soort dingen om deze binnenstad nog enigszins leefbaar te houden zit daar de grootste capaciteit vaak in voor de milieudienst. De milieudienst in het centrum is een groot deel hieraan kwijt. Dat is veroorzaakt deels door de regelgeving natuurlijk en ook de constructies van de panden natuurlijk, het zijn oude panden. En het feit dat mensen heel veel te zullen maken. Dat doen mensen in die oude panden of je moet je gek isoleren. Of je moet met kunstgrepen werken Deuren en ramen dichthouden en dat soort dingen, maar ja geluidsbegrenzer gaan daar vaak kapot (lacht) 'Ik keek ernaar en het zegeltje was opeens kapot'. Ja dan krijg ik de meldingen door van de omwonenden dat de deuren en ramen open waren. En dat verwijten ze de horeca. Je maakt er geen vrienden mee. Want dat soort gedragingen van deuren en ramen open zetten. Tuurlijk kan je dat doen, en tuurlijk gebeurt dat ook wel, maar zet die knop dan even zachter. Er spelen twee elementen in dat soort dingen. Hoe meer lawaai ik maak, hoe meer ik opval, het is een soort reclamebord van ik ben hier. Het is een soort totaal rapport van de consequenties. Dus de milieudienst heeft veel werk om dit af te ronden. Maar de milieudienst is in principe een negen tot vijf organisatie.

Maar dat hoeft allemaal niet, want juist waar je zegt, 'geef ze meer ruimte, . Dan zegt de burger' ik lig te schudden in mijn bed. Kom eens eventjes meten. De politie zegt 'Ik kan die meting niet doen' Die kan wel zorgen dat de muziek zachter word gezet, en ik zie die melding wel, maar niet zo dat de milieudienst daar maatregelen op neemt .Er is geen officiële melding want daar is de politie niet de kwalificeert voor. Wij moeten daar vrij veel inzet op doen en dan zou je de milieudienst meer moeten optuigen met weekenddiensten. En wie betaald dat dan? Want je hebt geen leges waar je dat uit kunt halen. Want er is geen vergunningplicht ja dien zijn er wel maar die zijn alleen om de kosten van de vergunningverlening te dekken.

Toezicht en handhaving mag je er niet uithalen. Die komen uit andere middelen, Je kunt niet zeggen dat gaat naar toezicht. Dat wordt dus moeilijk die keus te maken. En als er dan nog bijkomt dat de politie, en dat is ook al zo'n kerntaken discussie, wat zijn de uitvoerende taken van de politie? Moet ik mij als politie dan hiermee bezig houden? Dat vinden wij meer een gemeente taak . Ik moet toezicht op straat houden en openbare orde handhaven, dat doe ik wel, maar dan moet jij als gemeente dit doen. Nou als de gemeente met veel horeca zit dan zal er misschien wel een weekenddienst op moeten worden gesteld en wie betaald dat dan? Want dat worden dure toestanden

J Dus omdat de verantwoordelijkheden lager worden gelegd?

Die worden verder weggelegd en die moet middelen dan eh... we krijgen geld van het rijk voor dat toezicht verhaal, dat dat ze daar wat mee kunne. Maar ja dat kost politie capaciteit en als er nou een roofoverval of geluidsoverlast, dan weet je wie er wint. Dus aleer worden gezegd.:

'milieudienst, doe jij dat maar' dan moet men een dienst omvormen, daar word ook al aan gedacht maar dat betekend capaciteit aanspreken die wij tot nu toe niet hebben. En daar houdt het rijk eigenlijk weinig rekening mee. En daar komt ook bij dat VROM denkt dat men wil naar 1 vergunning , waarbij alle oude vergunningen ongeveer in 1 vergunning worden gestopt. En ja als dat algemene regels worden, waar ook nadelen aan vastzitten, kan je er ook geen geld voor vangen Kijk met leges kun je nog het een en ander dekken, maar met algemene regels wordt dat een stuk moeilijker.

J: Maar het zal waarschijnlijk wel een stuk goedkoper worden om te verwerken.

Daarom zitten wij te denken aan die gecertificeerde bedrijven om dat deel weg te zetten zodat je dat op die manier kunt laten regelen waarbij de toezicht verminderd van de overheid door kwaliteitschicks te doen af en toe .

J: Is er nu veel verschil te vinden tussen de twee pleinen?

Qua structuur ieder geval sowieso. Qua karakter zijn ze ook best verschillend. Ja goed het ene plein is wat meer op jongeren ingericht dan het andere

J: Dat is het Leidseplein?

Ja, maar daar zijn de discotheken ook kleiner

J: Zijn er binnen uw werkzaamheden verschillen tussen de twee pleinen?

Nou, het Leidseplein heeft natuurlijk meer een ander probleem als het gaat om het taxiaanbod. Dat is heel lastig op te lossen, op het andere plein ligt dat natuurlijk wat anders maar levert ook wel problemen op maar is veel minder dan op het Leidseplein. Dus die inrichting van de pleinen verschilt nogal. Dan heb je natuurlijk ook nog een stuk Reguliere dwarsstraat waar een bepaalde cultuur zit. Nou daar houdt het wijkteam rekening mee, maar die ontbreekt weer vaak op het Leidseplein. Je hebt daar een hele homoscene in de straat rond de Reguliere dwarsstraat. Het wijkteam Prinsgracht heeft daar veel rekening mee gehouden met zijn agenten. Nou dat karakter heb je veel minder op het Leidseplein.. Dat is toch meer een jongerenplein, waar je veel alcoholproblemen in die zijstraatjes dus het karakter zit wat anders in elkaar. Het Rembrandtplein heeft dus hier meer mee te maken, maar het massale bezoek zit in de beide pleinen wel.

J: Verschillen de beide pleinen ook qua ondernemers die erin zitten, qua medewerking bijvoorbeeld?

Dat kan ik iets minder overzien, maar het verschil is er volgens mij niet zo veel. Volgens mij is het ongeveer wel gelijk, wat het is, het uitgaansgeweld blijft

J: Ik ben zo ongeveer door mijn vragen heen. Wilt u nog iets toevoegen?

Ik zie het verschil tussen Eindhoven, (omdat ik de cijfers natuurlijk niet ken, en je moet natuurlijk goed kijken hoe die cijfers in elkaar zitten.) Kijk heeft Eindhoven alleen maar dit, ja dan heb je alles op een plek zitten. Ik ken Eindhoven niet, kijk in Den Haag heb je ook een straat waar de bordelen zitten. Dat is het dan wel.

J: Ik denk juist dat het in Amsterdam meer gespreid is. En ik denk dat dat ook bijdraagt bij minder uitgaansgeweld. Eindhoven is wat kleiner. Richt je je meer op de subgroepen in uitgaanspubliek dan is dat in Amsterdam meer gescheiden dan in Eindhoven, daar botst het dan ook meer.

Ja, dat is inderdaad mogelijk, hoe meer je je concentreert hoe meer problemen je krijgt, dat hebben we hier ook. Als er teveel discotheken op elkaar zitten, krijg je een monocultuur. En als die dan verschillende programma's aanbieden levert dat toch druk op. Dan kan je je afvragen: Is een concentratie van veel gelijksoortige disco's, is dat goed? Eigenlijk niet zo. Je zou ze eigenlijk over een groter gebied moeten spreiden, maar dat is natuurlijk ontzettend lastig met woongebieden erbij.

Wat bijvoorbeeld ook aardig is, is dat je ook wilt kijken naar wat heb je nu aan discotheken of nachtfaciliteiten buiten de binnenstad. Die moeten het echt hebben van hun eigen specifieke karakter omdat ze natuurlijk niet in het gebied zitten van het centrum. Kijk die mensen in het centrum denken toch van die mensen komen toch wel binnen. Die hebben een soort gemakszucht voor wat betreft innovatie. Die daarbuiten zitten moeten meer bieden om mensen te trekken maar geven wel voor die buurten meer mogelijkheden voor het gehele verhaal. Ik heb wel eens dat als ik in de Leidse buurt rondloop dat ik allemaal dezelfde restaurantjes zie zitten, een monocultuur.

J: Hoe ik het zie is net wat anders. Bijvoorbeeld die discotheken. Hoewel ze in de eerste instantie allebei dezelfde doelgroep aantrekken zullen er onderling nogal een aantal verschillen zijn tussen de twee. Bijvoorbeeld richt de ene discotheek zich meer op R&B liefhebbers, de andere op danceliefhebbers. Deze twee groepen zullen onderling zoveel van elkaar verschillen dat het toch zal botsten.

Ja, hoe meer ze met elkaar bezig kunnen, ja. Ik heb wel een ding vergeten. De portiers die hebben in het verleden een vrij slechte naam gehad, sinds die verplichte certificering. Ik wil niet zeggen dat alles verbeterd is, maar de portiers zijn nu meer een aanspreekpunt voor de politie, en de portiers hebben nu ook meer verantwoordelijkheid voor de zaak zelf. Dat kan nog verbeterd worden, en daar zijn we ook mee bezig om dat beter te laten ontwikkelen. Om te zorgen dat bepaalde groeperingen er niet inkomen dat mag ook niet, maar verkeerde elementen moet je niet in de zaak hebben. Een goede mix en een helder deurbelied is toch wel iets wat in Amsterdam toch wel een beetje ontbreekt daar werken we nu met de horeca Nederland heel hard aan om samen met de gemeente het deurbelied te verbeteren.

Je zal maar portier zijn; wat je allemaal niet naar je hoofd gegooid krijgt! Er wordt aan je getrokken, gezogen gedaan, het is verschrikkelijk gewoon. Aan de andere kant, ja. Een portier hoeft maar dit te doen en die jongen ligt gelijk om. Hij moet gewoon een goede kennis hebben van

wat de zaak aan dat moment aan karakter nodig heeft, dat moet hij goed kunnen vertalen naar buiten. Hij is op dat moment het visitekaartje van die zaak en straat dat op dat moment ook naar buiten uit, en dat doen ze met elkaar. Het is dan ook heel belangrijk dat zij bijdragen aan een goede sfeer. Ik weet niet hoe Eindhoven dat doet?

J: Dat is voor een deel hetzelfde, die intensieve samenwerking tussen portiers en politie zie je volgens mij wel in geheel Nederland verbeteren.

Ja goed, dat zijn dingen die je met elkaar toch moet oplossen. En sinds die certificering weet je met wie je praat, dat scheelt enorm. Daarvoor was dat toch anders

J: De invloed van toerisme in Amsterdam is natuurlijk enorm, ook op de horeca. Wordt daar nou speciaal mee omgegaan?

Nou kijk ik kan dat niet bewijzen dat, maar het zou best kunnen zijn dat wij de Engelsen graag meer zien vertrekken dat zie hier anders komt overnachten. Maar op het wallengebied is daar meer last van.

(pauze)

J: Maar de Engelsen zijn hier een probleem?

Nou ja ik hoor dat, en soms heb je van die fenomenen die bevestigen zichzelf zonder dat je weet of het klopt. Maar ik hoor wel veel geluiden vanuit het centrum dat die horde Engelsen wel zoveel innemen en vervelend zijn, maar hoe houdt je ze tegen. Dus het liefst, jij bent vervelend, linea recta daar is de bus, daar is schiphol, wegwezen. Dat heeft eindhoven weer minder?

J: Nou eindhoven heeft veel te maken met toeristen van België en duistland. En natuurlijk buitenlandse werknemers van Philips

Ja van dat soort drugstoerisme hebben wij weer minder last van, bij ons speelt het meer in de coffeeshop af, het is niet zo dat daar hevige handel bij ontstaat, want dat moet ook via schiphol weer terug. Wat dat betreft hebben wij een iets ander situatie dan Maastricht wij zitten daar iets te ver weg voor. Maar wij hebben wel 250 , ook door de massa hebben wij niet zoveel problemen met overlast. Dat gaat allemaal wel redelijk.

Bijlage 7

Interview met Ed Hagen, Medewerker Politie Eindhoven.

Locatie: Politiebureau Begijnhof te Eindhoven

Datum: 12-07-2005

Tijd 14:00 -15:00

J: In dit gesprek zou ik graag in gaan op de verklaring van ruimtelijke spreiding van uitgaansgeweld in Nederland. Het is namelijk zo dat uitgaansgeweld anders is verspreid in Nederland dan 'algemeen geweld'. Ik vraag me af wat hier de variabelen van zijn. Nu ben ik erg benieuwd hoe het kan dat Eindhoven zo hoog scoort in tegenstelling tot Amsterdam.

Ik ben er niet van overtuigd dat het uitgaansgeweld in Eindhoven cijfermatig hoger is dan in andere plaatsen in Nederland. Ik denk dat het in andere plaatsen waarschijnlijk net zo hoog is maar dat het op een andere manier wordt benaderd. Voort is het zo: Hoe zet je het weg in het systeem? Zet je het weg als mishandeling? Zet je het weg als geweldpleging als een opzichzelfstaand feit dan telt het in de cijfers al weer anders mee. Dan dat jij het echt weg zet in het horecaproject wat wij hier in Eindhoven hebben. Dat geeft dan ook weer een hele nadere tendens in het cijfermateriaal natuurlijk. Cijfers zijn altijd voor verschillende uitleggen vatbaar.

J: Ik ben gisteren langs geweest bij de Politie in Amsterdam. Die scoren dan het laagste van Nederland. Daar ben ik ook gaan vragen: Hoe kan dat? Hun spraken daar ook over de registratiemethodes. Bijvoorbeeld zware geweld is niet zo veel lager dan hier. Dat komt omdat die altijd wel worden geregistreerd. Licht geweld daarentegen is daar een stuk lager. Ook zij spraken hierbij ook over de mate waarin alles geregistreerd wordt.

Ja goed en ook de aangiftebereidheid van de burger. Als de burger vertrouwen heeft in de politie, dan komen ze vanzelf wel om aangiftes te doen. Hebben ze geen vertrouwen in de politie, zeker met dit geweld, dan zullen ze niet komen.

J: U bedoelt dus dat het vertrouwen in de politie van Eindhoven vrij hoog ligt?

Als je kijkt naar wat we de afgelopen tijd dan gehad hebben, dan scoren we hoog ja. Zeker in het uitgaansgebied. Als je dat afzet tegen een x aantal jaren terug. Zijn we daar zeker mee vooruit gegaan. Positief.

J: En hoe is de vooruitgang dan tot stand gekomen?

De vooruitgang is tot stand gekomen door de samenwerking tussen de publieke organisaties en de private organisaties. Jet moet het zien dat aan de ene kant heb je de politie, aan de andere kant heb je het bestuur (Dagelijks Bestuur) en dan nog de horecaondernemers. Als je met alle partijen tot overeenstemming moet komen om het gebied een aantal kwaliteitsimpulsen te geven wat ook de veiligheid verhoogt. Dat bereik je door samen te werken. Als die samenwerking er niet is, tja dan lukt het niet. Als politie kunnen we niet alleen de orde handhaven in het uitgaansgebied. En zeker niet op de zaterdagavond als er tussen 25.000 en 40.000 jongeren rond lopen. En als je dan de medewerking hebt van de horeca-exploitanten heb en de portiers, dan is het een heel ander verhaal. Als de gemeente daarin ook nog eens een keer zijn verantwoordelijkheid neemt, dus investeren in het gebied. Dus door het gebied visueel op te knappen, door bijvoorbeeld andere verlichting aan te brengen en bijvoorbeeld camera's, dan heeft het gebied een andere uitstraling waarin mensen zich veilig voelen. Het grote voordeel daarvan is als horeca-exploitanten hebt, en jou straatje ziet er gewoon picobello uit, dan ben je ook bereid te investeren in jou eigen pand. En als de panden netjes zijn, dan duurt het veel langer voordat er iets gebeurd dan als zaken verpauperd zijn.

J: Dus ik kan zeggen dat de samenwerking en de communicatie in Eindhoven bijdraagt aan het verminderen van uitgaansgeweld en dat het opknappen van bijvoorbeeld het Stratumseind zijn effect heeft gehad.

De Markt is ook heringericht, het Stationsplein is ook opnieuw ingericht dus ook die gebieden hebben nu een bepaalde uitstraling. Maar ik moet zeggen met de Markt hebben we eigenlijk niet zo veel van doen. Het heeft toch een ander soort publiek dan op Stationskwartier en in Stratumseind. Daar ben je natuurlijk ook van afhankelijk. Als je kijkt naar het Stationskwartier, daar is de geweldsspiraal niet zo hoog als op het Stratumseind, maar de incidenten die er plaats vinden die zijn er meestal zwaarder.

J: Je spreekt u over verschillende soorten publiek. Zou u een kleine beschrijving kunnen geven van de bezoekers per gebied?

Het Stratumseind daar komen echt de jongeren, de jeugd, scholieren, studenten. Het merendeel van de mensen die daar komen zijn tussen de 16 en de 24. Voor het Stationskwartier daar zit de leeftijd meer tussen 24 en ongeveer 45. Op de markt komt meer het publiek wat een keer een avond naar de bioscoop zijn geweest, of lekker een terrasje willen pakken of daar langs komen. De Markt is ook meer betrokken bij evenementen zoals bijvoorbeeld de jazzdagen.

J Zou je kunnen zeggen dat het publiek op de markt wat meer ontwikkeld is. Wat meer koopkrachtig met hoger opleidingsniveau?

Dat zou kunnen ja. Daarmee moet je wel voorzichtig zijn. Kijk als je een terrasje wil pakken ga je naar de Markt.

J: en De Bergen?

De Bergen is een gebied, daar komen veel studenten. Het is niet een gebied wat wij in het horecaproject meenemen, niet meer. Wel zijdelings we hebben we mensen daarvoor gereserveerd. De incidenten daar zijn te verwaarlozen als je kijkt naar de incidenten die we hebben op Stationskwartier of het Stratumseind.

J: De daders van uitgaansgeweld, kunt u daar een omschrijving van geven? Zijn daar specifieke kenmerken van?

Nee, dat is heel divers ja je hebt bepaalde dagen pieken, maar dat heeft meer te maken met allochtoon of autochtoon. Voor een bepaald gebied heb je bijvoorbeeld met carnaval hoor je heel vaak dat allochtonen betrokken zijn bij geweldsincidenten want die zijn niet verkleed dat wordt niet geaccepteerd door de Brabanders die hier zitten en vervolgens heb je de poppen aan het dansen. Zo moet je het zien. Maar dat zijn aparte gevallen.

J: Dat is wel opvallend, want ik sprak met de politie in Amsterdam, en daar waren er hele specifieke dader kenmerken. Daar was 95% man en blank. Maar dat is hier dus niet het geval?

Ik vindt dat wij wat dat betreft echt een diversiteit hebben binnen dat uitgaansgeweld. Maar goed we zitten er dan ook wel heel erg kort op.

J: wat bedoelt u daar mee?

We hebben met het horecaproject en op vrijdagnacht en zaterdagavond betekend dat wij opvallen in de gebieden en aanwezig zijn. Dan echt opvallen met bijvoorbeeld gele hesjes aan. Ze weten ons te vinden en we hebben dan niet het 'Zero tolerance beleid' want zo'n term kan je niet waar maken maar er wordt heel erg weinig geaccepteerd. Op het moment dat er ergens iets dreigt, dat we voelen dat er iets gaande is en op het moment dat er dan iets gebeurd. Dan staan we er ook bovenop. De policy is dat op het moment dat er iets gebeurd, dan is het aanhouden en mee naar het bureau.

J: Oké, en wat is de gemiddelde bezetting op een zaterdagavond?

Eh, dan moet je kijken naar het totale horecaproject, dan telt ik niet de donderdagavond avond niet mee want dan is het niet zo'n verhaal, maar als je dan naar de vrijdag en zaterdag avond kijkt. Is veel?

Ook met paarden en honden. We hebben een herintake opgebouwd, dat betekend dat arrestanten zo snel mogelijk afgewerkt, want de intake kost natuurlijk personeel, Er zit bijvoorbeeld een hulpofficier van justitie dus wat dat betreft kunnen wij wel spijkers met koppen slaan.

J: De registratiemethoden waar we het net over hadden, worden incidenten waar geen officiële melding van is opgenomen in de registratie?

Vechten op straat is daarvan een goed voorbeeld van. Vechten op straat is een overtreding op de APV. Ik heb gezegd dat op het moment dat er iets gebeurd, dan is de policy dat je wordt aangehouden en bijna iedereen in Eindhoven weet dat, als je hier op het bureau zit dan kom je buiten met een proces-verbaal. Dus met vechten op straat tolereren we ook niet en dat betekend dat dan ook als geweldsincident wordt meegenomen.

J: Oké dat geeft meer inzicht. Een ander punt is de samenwerking met de portiers. Hoe kan deze omschreven worden?

Wij hebben een portiersoverleg, dat is een samenwerking tussen politie, gemeente en horeca. En de portiers zitten daar dan ook bij, daar zitten ook de horeca-exploitanten bij, daar zit ook een ondersteuning van Polyground bij. Die doen de zaken in goede banen leiden en ik moet zeggen dat we daar best wel veel mee bereiken. Je proberen te voorkomen dat we tegenover elkaar komen te staan. Daarmee maken we goede afspraken, dat betekend dus dat als een portier buiten z'n boekje gaat en dat is niet van die aard dat we zeggen dat ie gelijk wordt aangehouden, dan wordt ie gewoon uitgenodigd om de voldoende dag op het bureau te verschijnen wordt die keurig netjes gehoord wordt. Dat gaat allemaal op een hele nette manier. En ze ondersteunen natuurlijk ons. Op het moment dat wij in het nauw komen te zitten dan nemen zij ook zaken voor ons over. Het is een wisselwerking.

J: Een ander punt wat ik in mijn scriptie onderzoek is de invloed van alcohol en drugsgebruik op uitgaansgeweld. Ik heb onlangs iemand gesproken die er verstand van heeft, en die zei in Amsterdam gebruiken ze en in Eindhoven drinken ze. Wat vindt u daarvan?

Ja wat vind je ervan? Ik denk dat het een stelling is die 10 jaar terug inderdaad gold. Het drugsgebruik neemt hier zienderogen toe. De jeugd valt op zich nog mee, Novadic waar wij nu erg veel mee doen en die zeggen ook, de drugs die overal gebruik worden, worden ook hier in Eindhoven gebruikt.

J: U zei net dat het bij de jeugd nog wel mee viel. Komen drugsincidenten dan ook meer op het Stationsplein voor aangezien daar de ook wat oudere mensen komen?

Ja, bepaalde drugs wel. GHB kom je meer tegen op het Stratumseind, Op het Stationsplein meer XTC en coke (cocaine).

J: Hoe denkt u dat de inrichting van het gebied van invloed is op uitgaansgeweld? Kijk het Stratumseind is bijvoorbeeld een smal straat waar het op zaterdagavond heel druk en lawaaiig is. Ik kan me voorstellen dat mensen het benauwd daar krijgen en geïrriteerd worden.

Het Stratumseind is ene hele lange straat, een straat van een kilometer, maar met 75 horecazaken. Dat betekend dat je allerlei stromingen bij elkaar hebt. Ik vergelijk het altijd met een voetbalstadion, daar hebben ze al moeite om twee partijen van elkaar gescheiden te houden. In een horecagebied heb je weet ik niet hoeveel stromingen bij elkaar. Dus dat is dan niet gek dat er dan wat gebeurd. In een smalle straat kun je natuurlijk minder makkelijk uit de voeten dus dan eerder dan wanneer je de ruimte hebt. Want als je de ruimte hebt, zul je niet zo snel iemand bier uit hun handen tikken. Je merkt dat het irritatiegehalte later op de avond ook meer toeneemt. Dat hebben we ook gesignaleerd en we hebben daarop stappen ondernomen om het geweld naar beneden te krijgen. De sluitingstijden van de droge horeca. Dat zijn dus de cafetaria's met anderhalf uur te vervroegen. De horeca sluit om vier uur de droge horeca die sloot om vijf uur, half zes moesten de gasten weg zijn. Nu sluiten die om drie uur, nu meten ze om half vier moeten ze weg zijn.

J: En dat is dan om te zorgen dat er minder publiek op straat blijft rondhangen?

Precies.

J: Heeft dat effect gehad?

Dat heeft zeker effect gehad. Je merkt ook dat de mate van geweld afneemt.

J: U had het net over de verschillende stromingen op het Stratumseind. Aan wat voor een stromingen moet ik dan denken?

Eigenlijk in alles, Zeker muziek voorkeur Dat is gewoon een heel helder verhaal dan heb je nogal moeite met een andere stroming. En daar heb je eigenlijk alles

J: Oké, Camera beveiliging heb je hier nog eigenlijk niet?

We hebben wel camerabeveiliging.

J: Dat is toch eigenlijk allemaal private camera's?

In de gemeente hebben we wel camera toezicht, maar dan op plaatsen waar dus veel wordt verhandeld.

J: En dat is dus buiten de horecagelegenheden?

Nouja, de overkant van het Stationsplein dus het station, daar het voor een deel. In andere gebieden heb je weer andere problemen. Dus ook bijvoorbeeld op de Markt.

J: Oké, en is dat dan voornamelijk in het weekend of ook overdag door de weeks?

Nee niet echt.

J: Dus het staat eigenlijk los van de horeca

Ja

J: Maar camerabewaking in horecagebieden, is dat iets waar jullie naar toe willen?

We staan er niet afwijzend tegenover laat ik het zo zeggen maar we willen er eigenlijk geen mensen aan leveren.

J: In Amsterdam wilden ze juist camerabewaking omdat dat op bepaalde tijden in bepaalde gebieden aan mankracht zou schelen, maar dat is dus niet het geval hier?

Dat ben ik niet met ze eens, want als jij cameratoezicht hebt dan kost dat ook investeringen in de personeel, want je signaleert veel meer zaken en die moet je ook opvolgen, dus het zou misschien ook wel schelen aan man op straat op dat moment maar aan de andere kant kost het weer mensen.

J: Hoe moet ik in de gemeente Eindhoven het uitgaansgeweld zien in verhouding tot bijvoorbeeld diefstal en huiselijk geweld?

Kijk daar heb ik een heel mooi lijstje van. Wij prioriteren ook hè, en lichamelijke integriteit staat bij ons inderdaad op nummer 1, daar zit inderdaad geweld bij, bedreiging met geweld en overvallen en openlijke geweldpleging. Dat staat dus heel erg hoog bij ons op het lijstje. Het heeft ook te maken met dat een heel groot deel van ons werkaanbod daaruit bestaat. En we werken hier met een gemeenschappelijke recherche, dat betekend wat wij niet alleen daar gebruik van mogen maken, maar dat die gemeenschappelijke recherche wel werkt naar aanleiding van onsgemeenschappelijke prioriteitenlijstje. Als je nu bijvoorbeeld naar Woensel-Noord toe gaat, ik noem maar iets, daar zie je dat woninginbraak daar heel hoog op het lijstje staat. Kijk daar zitten wij iets lager mee. Lichamelijke integriteit, drugs, maatschappelijke integriteit, zakkenrollen zijn echt items waar je in een centrumgebied mee geconfronteerd word.

J: We hebben het er eigenlijk al kort over gehad, maar kunt u per gebied ook andere criminaliteit zien.

Ja inderdaad, Op het Stationskwartier zijn het aantal incidenten minder dan op het Stratumseind alleen de incidenten die er dan plaats vinden zijn zwaarder.

J: Een tweetal jaar geleden is het Stationsplein opgeknapt, is er daarna veel veranderd?

Ja daar hebben we redelijk grip op gekregen, maar het gebied is op zich opnieuw ingericht en heeft een iets andere uitstraling gekregen en dat speelt op best wel een rol. De zaken die het totale beeld van de straat naar beneden haalde zijn gesloten, met openbare bestuursdwang zelfs gesloten.

J: Zijn er nu nog bepaalde projecten die er lopen in het horecagebied?

Tegen uitgaansgeweld hebben we natuurlijk het horecaproject, dat begint eigenlijk al op donderdagavond. We merken dat er op donderdagavond heel veel militaire bij betrokken zijn, we hebben natuurlijk nogal wat kazernes om ons heen liggen. We zijn druk bezig om een samenwerkingsverband aan te gaan met de koninklijke marechaussee om in elk geval dat soort problemen het hoofd te bieden. Het blijft belangrijk om het uitgaansgeweld om ieder geval op donderdagavond in te kapselen. De vrijdagmiddag hebben we van onszelf meer personeel in dienst en met name hier op het Stratumseind want dan zijn de scholen uit en dan komen ze hier om een biertje te drinken. Sinds juni is er een horecaconvenant tussen de horeca, gemeente en politie waarbij het happyhour wordt afgeschaft.

J: Oh volgens mij zag ik net nog een heel groot bord met reclame daarvoor.

Maar dat is dan niet meer op de vrijdagmiddag. We proberen juist de vrijdagmiddag zo onaantrekkelijk mogelijk te maken, en kijk als jij happyhour om half elf 's avonds doet dan heb je dat publiek toch al binnen, dat is het verschil met de vrijdagmiddag. Daarbij hebben wij nog wat werk rond de discotrein zoals wij die noemen. Dat is de laatste trein van Eindhoven naar 's-Hertogenbosch waar de jeugd van omliggende gebieden gebruik van maken daar zijn we samen ingestapt in samenwerking met de spoorwegpolitie. Vrijdagavond hebben we het horecaproject (aanwezigheid, en zichtbaarheid) en dat geldt ook voor de zaterdagavond precies het zelfde. En voor grootschalige evenementen wordt er iets soortgelijks opgestart. Kijk maar naar Koninginnenacht waar het dus echt gigadruk is. We proberen toch allerlei zaken projectmatig weg te zetten.

J: Is de invloed van het toerisme goed te merken in Eindhoven?

Qua toerisme op zich zijn we natuurlijk niet te vergelijken met Amsterdam. Waar wij meer last van hebben is van buitenlandse werknemers Philips heeft bijvoorbeeld heel veel werknemers in dienst. Met name Engelsen en Duitsers die vervolgens ook hier hun natje en hun droogje komen halen. Daar wordt je regelmatig mee geconfronteerd. En waar we heel erg veel mee worden geconfronteerd dat is een vorm van toerisme dat zijn de vrijgezellenfeestjes van mensen van ver buiten Eindhoven. Die komen echt vanuit Amsterdam, Rotterdam, Utrecht Je kunt het zo gek niet bedenken of het houdt hier zijn vrijgezellen feestje. Dat zie je voornamelijk op het Stratumseind en dan zie je ook dat dat zijn invloed heeft op de cijfers. Als je een avond veel vrijgezellenfeestjes hebt dan kun je dat ook terug zien in het aantal aanhoudingen die avond. Dat dat toch hoger is die avond.

J: Geldt dat ook voor de buitenlandse werknemers?

Nou, je merkt gewoon dat die regelmatig ergens bij betrokken zijn, je ziet ze relatief meer terug in de cijfers.

J: Hoe kan dat denk u? Kennen ze de regels niet?

Nou, daar zullen ze zich veelal achter verschuilen, natuurlijk, maar waar wel rekening gehouden moet worden, voor Engelsen is het hier relatief goedkoop dus die tanken behoorlijk door en dat merk je. Maar die hogere cijfers hier, dat heeft denk ik meer te maken met de vorm van registeren.

J: Dat geloof ik ook wel, er is hier een hele andere manier van afhandelen dan in Amsterdam. Hier wordt alles geregistreerd in Amsterdam alleen als er een aangifte is.

Ja, juist de lichte incidenten, hier is echt de methodiek dat als je op het bureau zit, dan ga je met een proces weg.

J: Ik weet niet of het mogelijk is inzicht te krijgen in de journaals van een bepaalde periode?

Ja dat is mogelijk dat wil ik wel een keer voor je doen etc

Bijlage 8

Interview met dhr Kraaikamp. STIP Brigadier bij de Amsterdamse politie locatie Prinsengracht.

Locatie: Amsterdam bureau Prinsengracht.

Datum: 11 juli 2005,

Tijdstip: 19:30- 20:30

J: In dit gesprek zou ik graag in gaan op de verklaring van ruimtelijke spreiding van uitgaansgeweld in Nederland. Het is namelijk zo dat uitgaansgeweld anders is verspreid in Nederland dan 'algemeen geweld'. Ik vraag me af wat hier de variabelen van zijn. Nu ben ik in de eerste instantie erg benieuwd he u hier het uitgaansgeweld hier in Amsterdam zou omschrijven.

Nou dat is natuurlijk wel een hele ruime vraag, Als je de vraag zou aan me vraagt, tja dan zou ik er wel de hele dag over kunnen praten. Ik werk zelf nu al twintig jaar op het bureau hier en momenteel doe ik nu al vier jaar de functie van STIPPER, dat is een afkorting voor Sturing en informatieproces. Daarnaast werk ik ook in uniform, ik ben brigadier. Vandaag niet in uniform omdat ik de hele dag vergaderingen heb. Dan is het gewoon wat makkelijk om in burger te zijn. Als ik mij in uniform op straat ga begeven dan wordt ik continu aangeklampt en dan kom ik te laat op mijn vergadering en dat is lastig. Vandaar dat ik nu in burger ben. Normaal tref je me gewoon in uniform aan.

Maar de laatste vier jaar doe ik dus de sturing en informatieprocessen en daarbij ben ik vooral bezig met de informatiestromen die van ons wijkteam afkomen. Ik monitor dus alle prioriteitsdelicten zoals dat heet. Dan heb ik het over diefstal uit woning, diefstal van auto, straatroof, maar ook geweld. Daarbij krijg je natuurlijk een link naar jouw onderzoek natuurlijk. Dus ik ben heel goed op de hoogte van het uitgaansgeweld en het openbare orde probleem dat zich in deze wijk afspeelt. Zijdelings heb ik enige kennis van wat er op het Leidseplein speelt omdat ik daar collega's heb zitten. Maar als je me zo'n ruime vraag stelt.... Je zult echt iets specifieker moeten zijn.

J. Oké, De afgelopen twee jaar zijn er twee grote nota's geschreven⁵ waarin wordt aangegeven dat de afgelopen paar jaar veel is gedaan om het uitgaansgeweld te beperken zoals het afkoelurtje en onderzoeken met camerabewaking. Is er nu veel veranderd op het gebied van uitgaansgeweld?

Er is heel veel veranderd. Ongeveer een twaalf jaar geleden liep op het Rembrandtplein – Laat ik me daar even toe beperken, en daar bedoel ik ook het Torbeckeplein en omliggende straten zoals Amstelstraat en Reguliere Breedstraat, echt dit wijkteamgebied- qua geweld, ook tegen de politie de spuigaten uit. Toenmalig Hoofdcommissaris (Commissaris Kuiper) heeft gezegd dat het niet zo langer kan. We moeten de openbare ruimte terug veroveren, even kort door de bocht gezegd. Wat bedoelde hij daar nou mee? Nou zo'n twaalf jaar geleden was het normaal dat met name mannen die moesten plassen, dat nog net niet tegen de politieauto deden. Maar twee meter naast de politieauto werd niet als een probleem ervaren. Daarnaast werd er ook slecht opgetreden tegen mensen die zich te dronken op straat bevonden, er werd niet opgetreden tegen mensen die met glaswerk op straat waren. Ik heb het over dat soort kleine vergrijpen. Kuiper heeft toen gezegd: Dit kan gewoon niet zo langer. We moeten de stad veiliger maken en we gaan beginnen met dit soort kleine dingen. In New York hebben ze dat het 'Zero Tolerance' beleid genoemd⁶ en hebben daarmee enorm goede resultaten geboekt. Kuiper wilde het zo niet noemen en dat klopt ook. Het is geen Zero Tolerance bij ons. Maar het heeft wel raakvlakken.

Wat je toen zag was een enorme tegenreactie van het publiek. Mensen die dronken zijn denken gewoon niet rationeel na, en dat wordt al heel snel vechten. Er was toen weinig respect voor de politie. Dus een wildplasser kreeg een bekeuring, dan escaleerde dat heel vaak in matpartijen met de politie. En mensen die gaan stappen zijn vaak niet alleen, zijn vaak met een groep. En dat werd echt heel eng en heel gevaarlijk. Dan stonden we altijd met tien man op het plein, en dat bleek dat het te weinig was. We konden het gewoon niet aan. Dat was een constante strijd en dat resulteerde in politieagenten die gewond raakte en die in het ziekenhuis terecht kwamen en ook in politieagenten die neergestoken werden en heel ernstig gewond raakte door geweld. Toen zijn we

⁵ Te noemen: "Uitgaan zonder brokken en" En Plein public" uitgave gemeente Amsterdam

⁶ Beleid waarbij geen enkele vorm van regel overtreden wordt geaccepteerd.

gaan nadenken over een andere werkwijze. Volgens ons is het heel goed als we de mobiele eenheid iedere vrijdag en zaterdag op het Rembrandtplein krijgen. Dan krijgen we een groep met een bus. Dat zijn getrainde ME-ers, die komen uit de hele stad, een man of twaalf, vijftien zo en een commandant. Die komen ons ondersteunen op het Rembrandtplein. Toen is er een heel proces geweest wat een aantal jaren heeft geduurd en dat het geweld tegen de politie eigenlijk steeds minder is geworden. De afgelopen twee, drie jaar is het nog echt heel sporadisch dat er echt geweld tegen de politie wordt gebruikt.

J: Met dat speciale ME team, wordt daar dan ook de harde/zero tolerance aanpak gehandhaafd?

De aanpak die toen als hard werd ervaren, dat is nog steeds dezelfde aanpak, die wordt nu gewoon gezien als de norm, nu vinden we dat niet meer hard, vinden we dat normaal en vind het publiek het ook normaal. Ze zijn niet blij mee, maar het wordt wel geaccepteerd. Ook omdat we een meer doordachte werkwijze hebben. Verbaliseren van dronken mensen, wij gaan niet zomaar met z'n tweeën een dronken persoon verbaliseren, niet voordat we eerst de collega's op de hoogte hebben gebracht. We doen dat altijd met een overmacht aan politie. We moeten met z'n vieren of vijven zijn om twee gasten te verbaliseren. Puur omdat je niet weet wat er in de omgeving zit van vrienden. Wat dat scheelt al ook heel veel geweld tegen de politie.

Om mijn verhaal even af te maken. We hebben dus eerst heel veel geweld tegen de politie gehad, daar hebben we op ingespeeld. We hebben nu het laatste jaar zien gebeuren dat er een trend is dat op vrijdagavond steeds minder stappers komen en dat het op zaterdagavond gelijk blijft. Dat van vrijdag wordt waarschijnlijk ingegeven door de economische situatie, zijn er gewoon veel minder stappers en gebeurt er dus ook veel minder. We gaan nu alweer een beweging zien dat we op de vrijdag minder personeel gaan inzetten omdat het gewoon niet meer nodig is. We hebben een hele lijn gezien en zijn we dus eigenlijk alweer een beetje aan het afbouwen. Ik voorspel dat als de tendens zo doorgaat dat we in het nieuwe jaar dat er vanaf januari, februari misschien ook wel op zaterdag minder mensen gaan inzetten, omdat het gewoon niet meer nodig is.

J: Zou dat dan een blijvende situatie zijn?

Niet is blijvend bij de politie. Dat is mijn rol bij de politie als STIPP-er. Ik monitor heel duidelijk de cijfers en wanneer dat weer de verkeerde kant op gaat spelen we daar constant op in. Dat doen we echt dagelijks. Ik signaleer een trend en ik voorspel een ontwikkeling, maar daar kan ik ook naast zitten, maar daar spelen we dan direct op in.

J: In mijn ogen is dit wel te vergelijken met de Rotterdamse aanpak en nieuwe politiek. Geen woorden maar daden en direct handelen.

Ik heb niks te maken met Rotterdam, dus dat weet ik niet. Amsterdam is echt een stad op zich. Wij hebben echt zo'n andere problematiek dan in de rest van het land in mijn beleving. Dat we ons echt niet spiegelen met andere steden. We hebben ons eigen beleid en wij vinden dat we het heel goed doen.

J: En aan wat voor een andere problematiek moet ik dan denken?

Luister ik heb niks te maken met de rest van Nederland, dus dat weet ik niet. Dan zou je bijvoorbeeld moeten zeggen. In een andere stad doen ze het bijvoorbeeld zo, Dan zou ik kunnen zeggen van, nou wij doen het zo. Maar ik weet niet hoe bijvoorbeeld Den Haag iets aanpakt.

J: Je hebt het nu een aantal keren gehad over de verschillende pleinen. Is er nu ook een verschil te zien tussen de pleinen qua geweld?

Ja absoluut, maar ook dat verandert iedere keer weer. In het verleden hebben we gehad op het Torbeckeplein, dat zit vastgeplakt aan het Rembrandtplein. In het verre verleden is dat een buurt geweest waar eigenlijk alleen maar van de sekstenten zaten en daar kwamen hele oude vieze mannetjes, daar hadden we helemaal geen last van en daar was dus niks aan de hand. Veel van die tenten zijn gewoon failliet gegaan, en daar zijn discotheken en kroegen ingekomen, die echt op jong publiek zijn geënt. Toen zijn de problemen daar begonnen. Dus je kan eigenlijk nog steeds zeggen dat Torbecke plein dat daar jonge mensen komen, en dat er eigenlijk nog een kroeg in ons gebied die structureel nog heel lastige allochtonen jongeren binnen laat en dat blijkt voor ons contant nog een probleem. Dus dat kan je over het Torbeckeplein nog zeggen.

Het Rembrandtplein kenmerkt zich eigenlijk vooral door Discotheek escape, een discotheek waar 25000 mensen in kunnen en met een zeer professionele bedrijfsvoering met professionele portiers

die de problemen heel goed zelf op kunnen lossen. Ze werken zo goed dat ze heel veel dealers onderscheppen. Dan heb ik het niet over kilo's, maar mensen die met een aantal pillen de zaak in willen, te veel dan. Wij vinden vijf dan nog voor eigen gebruik maar daarna niet meer. Sommige hebben vijftien of twintig pillen bij. Die worden door de portiers aangehouden en die worden bij ons aangeleverd. Dat kenmerkt zich wel voor het Rembrandtplein, dus heel anders dan het Torbeckeplein.

J: En hoe zit dat voor het Leidsplein?

Het Leidseplein dat is ook eigenlijk een plein waar heel veel jeugd komt. Wat je op het Leidseplein ziet dat de kroegen toch wat meer uit elkaar liggen dan bij ons. Bij ons is het toch meer geconcentreerder, en is het makkelijk voor de collega's om het in de gaten te houden. Het is te belopen allemaal. Terwijl het op het Leidsplein met al die kleine straatjes die je daar hebt toch veelal lastig is. Je bent er vaker later bij als er iets aan de hand is. Dat is een heel groot verschil op het Leidseplein.

J: Is dit dan ook terug te vinden in de cijfers?

Over de cijfers van het Leidseplein kan ik verstellen over diefstal en inbraak maar wat jij wil weten, dat weet ik niet.

J: En hoe zit het met het Museumplein?

Het Museumplein, Dat is zelfs buiten het district hier, dat vinden wij de binnenstad al niet meer. Dat kenmerkt zich zeker niet door openbare orde problematiek. Het Museumplein is gewoon een plein waar een ijsbaan is. Maar waar bijna geen kroegen zijn hoor. Ja met evenementen, en er zijn veel hangjongeren. Maar dan heb je het ook echt over een hele andere problematiek.

J: U had het net over doelgroepen. Is er volgens u ook een prototype dader, zijn daar verschillen per plein.

Ja ik begrijp waar je naartoe wilt, en ik kan daar ook echt antwoord op geven. Wat altijd opvallen is aan uitgaansgeweld, is dat het over het algemeen wordt gepleegd door blanke Nederlanders, 95% mannen. En dat is echt opvallen want als je kijkt naar de overige cijfers is de allochtone gemeenschap over vertegenwoordigd. Ik heb de cijfers niet paraat maar met mijn ervaring kan ik stellen dat zeker 75% is dan van allochtone afkomst. Maar niet als je het hebt over uitgaansgeweld, dan is het eerder andersom. En als jij kijkt naar wat voor een blanke zijn dat dan? Dan is zeker de helft daar weer van, groepen die van buiten Amsterdam komen. Die het idee hebben dat in Amsterdam alles mag en hier ook helemaal los gaan en dan vervolgens aanworden gehouden.

J: En zijn dat wel mensen uit Nederland of toeristen uit het Buitenland?

Ik heb het over Nederlanders.

J: Dus geen Engelsen, fransen etc?

Dat zijn incidenten, die heb je natuurlijk ook, maar als je aan mij vraagt. De grootste bulk verdachten die je hier hebt van uitgaansgeweld, zijn dat blanke Nederlanders van buiten de stad. Dan moet je denken aan een groep jongen uit bijvoorbeeld Katwijk die een busje huren en die hier komen stappen en dan vervolgens in de cel belanden. Boeren, vissers Rotterdammers, maakt niet uit.

J: Ik heb in mijn onderzoek een theorie van Bourdieu etc etc miscommunicatie etc

Wat ik dan eigenlijk kan zeggen is dat als je het hebt over het ontstaan van geweld, dan moet ik als eerste aan twee dingen denken. En dat is ongeveer evenredig vertegenwoordigd. Ten eerste ontstaat er geweld als iemand wordt geweigerd bij een kroeg, dan heb je de partijen de portier en de klant en dan gaat het inderdaad vaak over een klant die minder hoog is opgeleid, dat merk je gewoon, dus dat klopt. Ten tweede ontstaat geweld regelmatig dat als mensen kleine overtredingen plegen terwijl ze dronken zijn en daarop aangesproken worden door de politie. Dan zie je ook veel geweld op straat. En nu ik het zeg moet ik nog aan een derde ding denken. Geweld op straat ontstaat ook vaak in een kroeg en dat de portier een van de partijen naar buiten probeert te werken. En dat zijn de incidenten waar wij nooit goed de vinger achter kunnen krijgen. Maar dan

heb je het echt over stapper die binnen ruzie krijgen. Dus daar kan ik eigenlijk niks over zeggen want dat weet ik gewoon niet. Die portiers laten nooit het achterste van hun tong zien. Die gooien er gewoon eentje op straat en die vertellen een heel verhaal, maar of dat de waarheid is. En zolang het geen ernstig letsel is en ze willen geen aangifte doen dan gaan wij ook niet op zoek naar ander partijen in die volle kroeg. Dat is gewoon niet te doen.

J: Die cijfers waar we nu over spreken⁷. Is daar nu een groot verschil te merken tussen wel en niet geregistreerd?

Het meldingsstelsel. Ten eerste kunnen mensen gewoon de politie bellen, op het Rembrandtplein staan we ook met een mobiel onderkomen, dus een posthuis op wielen waar een typemachine en een computer is zit, waar we even koffie kunnen dringen waar een verwarming is. We gaan in principe niet meer terug naar het bureau, we blijven op het Rembrandtplein staan, met zo'n mobiel onderkomen kan dat natuurlijk ook. Mensen die iets overkomen is, die komen ook naar het mobiele onderkomen lopen. Er komen op zo'n nacht heel wat bebloede mensen aanlopen met een blauw oog of een kleine verwonding. In die zin wordt het ook wel eens gemeld Maar je vroeg me eigenlijk over de aangiftebereidheid. In hoeverre er een darknumber was. Ik denk dat dat inderdaad heel groot is. Maar omdat dat een darknumber is kan ik dat nergens op baseren natuurlijk, maar ik meer wel heel veel dat je bij zaken komt waarvan je weet dat hier duidelijk geslagen is, maar dat niemand aangifte wil doen, dan moet ik ook zeggen dat wij het regelmatig zo druk hebben dat wij ook niet zitten te wachten op extra werk.

Het komt er heel kort door de bocht op neer, dat als mensen geen aangifte willen doen, en de schade is beroepsmatig niet zo erg dat wij er iets mee moeten, dan vinden wij het goed. Ik kom regelmatig in situaties waar mensen aan het vechten zijn en dan kom ik erbij en pak ik mijn peperspray en gil ik stoppen, dan stoppen ze en hebben ze allebei klappen gehad en dan lopen ze weg.

J: Dus vechtpartijen waarbij geen aangifte gedaan word komen niet in de registraties terecht?

Het komt wel in de registraties maar dat is lastig terug te vinden. En waarom? Wij maken van incidenten die wij enigszins belangrijk vinden een aparte mutatie van en dat is terug te vinden. Incidenten waarvan wij vinden dat het wel goed is om dat even vast te leggen maar niet in een aparte mutatie van te maken die worden ieder weekend vast gelegd op het journaal. Wij houden een journaal bij waar eigenlijk iedere gebeurtenis wordt vast gelegd. Het is daarom lastig terug zoeken. Dan zou je alle doorlopende journaals van het afgelopen jaar naast elkaar moeten leggen en lezen.

J: Dit zou dan ook voor een deel een verklaring kunnen zijn voor de grote afwijkingen tussen de cijfers per politie regio's. De cijfers van Amsterdam en Eindhoven verschillen onderling zo veel dat het echt opvalt. Kan natuurlijk zijn dat dit echt het geval is maar dit zou natuurlijk van invloed kunnen zijn. Zware geweldsincidenten liggen namelijk niet zo heel erg uit elkaar, echter lichte incidenten kent Amsterdam nauwelijks.

Natuurlijk gaat het hier beter dan in Eindhoven, Natuurlijk (lacht) Dat is dan al deels antwoord op je vraag, de andere kant is wat ik net al zei. Dat als het een licht letsel is dan heb ik het alleen over artikel 300 van het strafrecht. Dus eenvoudige mishandeling waarbij geen ernstig letsel is bij beide partijen en men wil beide geen aangifte doen dan vinden wij dat prima. Zoek het maar lekker uit. Wij kunnen het gewoon niet verhapstukken. Als wij iedereen zouden uitnodigen om aangifte te doen.... Dat zou niet lukken. Dat zou inderdaad wel eens kunnen. En nou zeg ik natuurlijk gekscherend dat Amsterdam het beste is. Daar ben ik dan ook Amsterdammer voor om dat te zeggen, maar ik weet zeker wat wij een hele goede werkwijze hebben waardoor wij heel snel geweld in de kiem kunnen smoren. En dat is serieus echt waar. Wij worden daar heel goed in getraind. Wij hebben daar jaarlijks een aantal trainingsdagen voor met ons eigen team en wij zijn daarin zeer goed getraind.

J: En dat is anders dan in andere politieregio's?

Dat weet ik niet. Ik weet dat die ook getraind worden, ik weet alleen dat wij erg goed getraind worden en dat wij er ook erg goed in zijn. Ik heb het alleen over dit wijkteam.

⁷ Cijfers over uitgaanswereld volgens de Algemene Rekenkamer, bijlage./....

J: Een ander punt van dit interview is Alcohol en drugsgebruik. Ik heb een aantal mensen gesproken en die zeiden geksheerend dat het grote verschil tussen Amsterdam en Eindhoven is dat ze in Amsterdam gebruiken en in Eindhoven drinken. Wat vind u daarvan?

Dat is grappig. Ik moet er wel een beetje om lachen. Bij ons gebeurt alle twee. Das gelul Er wordt hier gebruikt. Vooral XTC en we merken dat cocaïne in opmars is. En van cocaïne word men minder sympathiek zeg maar, opgefokt en agressief, en er worden erg veel pillen gebruikt. Je ziet het eigenlijk alleen maar stijgen dat pillen gebruik. Daarnaast wordt er ook verschrikkelijk veel gedronken. Er wordt zeker meer gedronken dan de laatste jaren de tendens is momenteel dat men later uitgaat maar al dronken de stad in gaat. Dat ze thuis beginnen met indrinken, en dat is eigenlijk ook wel logisch. We snappen het allemaal wel, maar we zijn er niet zo blij mee. Er is iedere paar weken portiersoverleg, dan overleggen we dus met de portiers of afvaardigingen van de portiersverenigingen en dan drukken we ze ook op het hart. Iemand die dronken is mag je niet binnen laten, maar goed dat is ter beoordeling van de portier. Ik heb geen reden om te denken dat ze dat niet doen. Maar het is wel een probleem. Mensen komen echt al dronken op het Rembrandtplein.

J: Weer een ander punt. Toeristen die zijn er natuurlijk erg veel. Zijn die nou erg anders dan de Amsterdammers?

Ja absoluut, daar heb je helemaal geen last van. De enige toeristen die wij hebben dat zijn mensen die denken dat in Amsterdam alles mag. die dat echt denken. Groepen Amerikanen die zijn met vijftien man hier. Die denken : wij gaan lekker xtc-pilletjes nemen, die kopen dan bij een dealer. Vaak worden ze nog belazerd ook. Blijken pepermuntjes te zijn. Al wel je kent het. Die pillen worden aan 1 persoon toevertrouwd. Die houdt die vijftien pillen bij, want in Amsterdam mag alles en die loopt gewoon de Escape in. Die wordt gefouilleerd en die rare snuiter wordt eruit gepikt met vijftien pillen en die vind het nog raar ook dat die wordt aangehouden. Dat soort toeristen heb je dus..veel. die moetje echt uitleggen in Amsterdam mag niet alles. Daarnaast maak je de incidenten mee van toeristen die dronken zijn maar over het algemeen kan ik echt stellen dat we van toeristen echt niet zo veel last hebben. Toeristen worden wel vaak slachtoffer.

J: Vertellen van rationele keuze theorie.⁸

Dat ben ik met je eens. Je ziet dat toeristen die een grote muil hebben, waarvan je zeker weet dat een Nederlander allang zou zijn gaan vechten dat die zich in al houden.

J: Je had het net over het portiersoverleg, Hoe is nu die samenwerking met de portiers?

Een horecazaak is niet verplicht een portier te nemen, maar we stimuleren het wel. Een portier voor de deur werkt gewoon heel goed. Een zaak moet gewoon voldoen aan een aantal regels. Want als het kort gezegd altijd een klerezooi is in de tent, of net voor de deur kunnen wij een tent gewoon sluiten, tenminste meteen bestuurlijke maatregel van de gemeente dan. Een portier zorgt er vaak voor dat het geen zootje binnen word en buiten. Bijna alle kroegen hebben een portier vrijwillig verplicht zeg maar. Dat moeten sinds een aantal jaren gecertificeerde portiers zijn, met een opleiding dus. Die moeten getraind zijn in omgaan met agressie en dat soort zaken. En die personen staan ook geregistreerd en daar zit onze kracht voor als er eens een keer een klap te veel gevallen is bij een portier en wij achten het letsel van het slachtoffer eigenlijk gering in. Dan heb ik het nogmaals over artikel 300. dan houden wij de portiers niet eens aan. Dan laten wij hem voor de deur staan, maar wel van vriend. Kom na je werk even langs. En dan wordt hij als verachte gewoon gehoord. Maar we halen hem niet voor de deur weg. Dat doen we overigens wel als het zwaar letsel is.

J: Dan heb ik nog iets gelezen van het oortje-poortje systeem. Hoe gaat het daarmee?

Oortje-poortje? De portiers staan onderling met elkaar in contact, die hebben oortjes in en die kunnen direct met elkaar praten en die kunnen heel de nacht met elkaar praten, en dat zie je ook. Je ziet constant als er doorgegeven wordt dat er een vervelende klant aan komt. Dan staan er opeens twee of drie portiers bij. Super goed. Daar hebben wij niks mee te maken. De portiers hebben wel ons speciaal telefoonnummer. Ze kunnen ons bellen., wij staan op het Rembrandtplein vlak bij. Dan zijn we er zo. Dat contact is heel strak.

⁸ Theorie uitgelegd op pagina 31 Onderzoeksrapport

J: Is het misschien mogelijk om de journaals een keer in te zien?

Ja dat is geen probleem, dat zal ik eerst moeten schonen van namen en dergelijke, nu is dat lastig
Ik kan je wel toezeggen dat een aantal registraties van namen etc schoon en dat ik je dat mail.

Bijlage 9

**Interview met Arno van de broek,
Locatie stadskantoor Eindhoven
Datum 25 juli 2005
Tijd: 16:00/17:00**

J: Hoe heeft u in uw werk te maken met uitgaansgeweld?

Hier op de afdeling worden in de horecaverunningen en exploitatievergunningen verleend. Nou dat is ook het raakvlak met de horeca. Anderzijds zijn wij ook het stadsdeelkantoor centrum waar natuurlijk veel horeca in het centrum is gevestigd. Wij zijn bij de horeca betrokken bij bijvoorbeeld de organisatie van evenementen of voor de levendigheid van de stad en in die optiek zijn ze ook gesprekspartner en zorgen zij ook voor draagvlakken die we met de horeca hebben. Als je dan naar uitgaansgeweld kijkt dan heb je enerzijds natuurlijk de vergunningplicht. Als er dat soort dingen gebeuren kan de vergunning worden ingetrokken, waarschuwingen worden uitgedeeld of bestuursrechtelijke sancties genomen. Anderzijds is het het overleg met de omgeving omdat je daar natuurlijk de veiligheid probeert na te streven en de horecaondernemers daar natuurlijk ook een belangrijke rol in hebben. Het zijn gesprekspartners samen met de bewoners, bedrijven en anderen. Om die veiligheid te verbeteren worden natuurlijk projecten gestart, dat is een meer gebiedsgerichte aanpak.

J: Zijn er binnen de gemeente ook nog andere afdelingen waar u mee samenwerkt op dit gebied?

Ja, als je kijkt naar horeca en veiligheid, dan heb je de afdeling juridische zaken en integrale veiligheid. Dat is een aparte afdeling integrale veiligheid met een veiligheidscoördinator dat gaat over bepaalde projecten zoals inzet particuliere beveiliging, cameratoezicht etc. dat zijn vaak projecten die vanuit die afdeling worden getrokken. Daarnaast dienst stadsontwikkeling die zijn niet direct gebaseerd op veiligheid maar op stadsontwikkeling en economische perspectieven. Dus ook in de horecanota, detailhandelsnota. De aantrekkelijkheid en herinrichting van een gebied. Dan wordt er bijvoorbeeld van te voren een veiligheidsscan uitgevoerd. Wat zijn nou de risico's in een gebied als je dat gebied zou ontwerpen op tekening. Denk hierbij aan teveel overkappingen, het verlichtingsniveau.

J: Hoe zou u hier het uitgaansgeweld en de veiligheid omschrijven?

Dat is erg moeilijk. Het ligt natuurlijk aan je referentiekader, en wat versta je eronder. Het is gevaarlijk om getalletjes zomaar tegen elkaar af te zetten. Er is natuurlijk wel al het nodige onderzoek gedaan op straat niveau. Dat kan dan horeca maar ook detailhandel zijn. In het dagelijks overleg, of wekelijks overleg is het niet altijd een item, en word het eigenlijk niet zo ervaren. Maar uit een grootschalig onderzoek onder de detailhandel bleek wel dat een groot aantal ondernemers ermee te maken hadden. En als je die cijfers dan terugkoppelt aan de cijfers uit een onderzoek bij de individuele ondernemers op straatniveau, nou dan schrikken mensen daar toch wel van omdat ze dat beeld niet hebben. Dus het komt voor veel mensen niet altijd even herkenbaar over. Er zijn wel specifieke problemen, maar de ondernemer voelt zich niet onveilig. Tenminste die je spreekt. Echter als je het in een groter kader zet, dan blijkt het een probleem te zijn dat je niet moet bagatelliseren.

J: Heet uitgaansgeweld een hoge prioriteit in uw werkveld?

Als je veiligheid in winkel en horeca bekijkt is dat wel een van de belangrijkste items,, van de gemeente is het wel een soort speerpunt dat die veiligheid wel een soort randvoorwaarde moet zijn.. Dat er zoveel mogelijk afspraken gemaakt moeten worden om de randvoorwaarden voor veiligheid te optimaliseren.

J: Hoe valt het volgens u te verklaren dat cijfermatig Eindhoven het beste scoort van Nederland voor wat betreft uitgaansgeweld? Dus het meeste uitgaansgeweld

Dat vind ik moeilijk want dan ga je toch al gauw naar politionele cijfers kijken, dat zou de objectieve veiligheid zijn die je kan meten. Maar het gaat natuurlijk ook om de subjectieve veiligheid. De aantrekkelijkheid van het gebied vanuit economische belangen. Dan kun je zeggen, het is inderdaad niet zo slecht in Eindhoven. Maar om dat toe te schrijven aan een aantal bepaalde

succesfactoren.... Ik denk dat de horeca in Eindhoven over het algemeen beter georganiseerd is dan elders. De organisatiegraad van straatverenigingen die zijn heel hoog. Ik denk niet dat je dan in andere gemeentes terug ziet. Ieder horecagebied heeft hier toch wel een eigen karakter en dat draagt er misschien aan bij. Ik denk dat het ook wel aan de mentaliteit ligt, als je hier bijvoorbeeld naar de kampioenswedstrijden van PSV kijkt, kijk er gebeurd wel wat, maar relatief heel weinig. Maar dat neemt nog niet wel dat als je ook hier in Eindhoven kijkt dat de incidenten die zich hier voordoen, van bijvoorbeeld een glas op straat of een vechtpartijtje daar kan je over zeggen dat ieder incident er een teveel is. En als je maatregelen kunt bedenken met elkaar die incidenten beperken.

J: Volgens u is dus de mate van samenwerking van grote invloed op de veiligheid in uitgaansgebieden.?

Ja, gevoelsmatig. Ik kan dat niet onderbouwen de hoeveelheid projecten die vanaf '95 gestart zijn en het overleg tussen de horeca verenigingen, dat mensen elkaar daar ook aanspreken op gedrag en een bepaalde sociale controle, herkenbaarheid van ondernemers in een gebied en weten hoe belangrijk die veiligheid is voor de uitstraling van zo'n gebied, en de samenwerking tussen gemeente, politie en die partners die is gewoon goed. Die is hier wel heel intensief. En daar heb je ook een soort fluctuatie in. De ene keer is men heel tevreden, maar de ander keer komt die samenwerking ook onder druk na bepaalde maatregelen. Maar ik denk dat wij een behoorlijk kwaliteitsniveau hebben. Met name naar handhaving. En als je kijkt naar acties van bijvoorbeeld brandveiligheid, geïntegreerde aanpak met bijvoorbeeld keuringsdienst van waren, brandweer, politie is daar redelijk geïnvesteerd. En kijk we veronderstellen wel dat er een verband is, anders zou je dat niet doen.

J: u noemde net al een aantal punten die volgens u van invloed zijn op de veiligheid, zelf heb ik ook een aantal punten opgesteld die mijn inziens van invloed kunnen zijn op het uitgaansgeweld. Zo haalde u net al de gebiedinrichting aan. In Eindhoven heb je een aantal verschillende horecagebieden zoals het stationsplein en Stratumseind. Ieder horecagebied in Eindhoven is zeer verschillend van elkaar opgebouwd. Zou dit van invloed kunnen zijn op de mate van geweld in de horeca?

Ja, als je puur naar de fysieke inrichting kijkt, naar de breedte en overzichtelijkheid van het plein en het verlichtingsniveau dat is heel belangrijk. Of welke doelgroep trek je? Dag of avond horeca, jong of oud, winkelen publiek dan zijn de risico's minder dan als je je concentreert op de zaterdagavond. En als je verschillende doelgroepen bij elkaar zet die met elkaar conflicteren dan krijg je misschien ook een groter risico. Kijk als je het over veiligheid hebt, kijk sommige locaties zijn makkelijker te bereiken en sommige is de politieconcentratie ook kleiner dan op een andere locatie.

J: Wanneer u het hebt over botsende groepen? Bedoeld u dan dat dat binnen een groep zoals bijvoorbeeld jeugd is?

Als je het echt over geweldsincidenten hebt, ja, kijk het gebeurd overals maar als je op Stratumseind kijkt op een zaterdag als daar 20000 of 10 000 man, weet ik het is. Kijk die straat is gewoon heel smal met jongen van ongeveer 15 tot 25 jaar, dan heb je ongeveer 80% van de doelgroep. En dan met overmatig alcoholgebruik dat er dan tot meer schermutselingen of incidenten leidt dan op een ander plein dan bijvoorbeeld op de markt met daghoreca en winkeliers en dat soort zaken. Daar hangt een ander risicobeeld aan.

J: Hoe zou het Stationsplein daar dan in passen?

Kijk op het Stationsplein daar had je natuurlijk een aantal discotheken en horecagebieden, maar dat is van de kwaliteit van individuele ondernemers. Je ziet daar toch grootschalige horeca. Je ziet daar iets ouder publiek, maar de combinatie van het type zaken dat daar zat had bijna met dezelfde problematiek te maken, misschien als je naar bepaalde incidenten kijkt dan of bepaalde overtredingen, dan heb je op het stationsplein misschien wel meer risico dan op het Stratumseind. Na de herinrichting op het Stationsplein en de dommelstraat is het steeds meer een restaurantgebied geworden dus de sfeer is daar wel verbeterd.

J: Dat is nu denk ik drie jaar geleden, is er nu veel veranderd? Ik weet dat er toentertijd veel problemen waren met onder andere de Antilliaanse jongeren.

Ja, als er drie zaken in een straat zitten die de beeldvorming sterk bepalen, nou als door positieve invloed die straat er meer bij gaat horen dan denk ik dat het economisch beter gaat dus meer stabiliteit en minder wisselingen, minder mensen die een half jaar zitten en dan over de kop gaan. Nou hebben we daar een aantal bestuurlijke maatregelen gehad, dat er cafés gesloten zijn of je probeert het die ondernemers zo moeilijk mogelijk te maken. Nou daar heeft dit een hele positieve insteek gehad. Kijk als je op een gegeven moment teveel wisselingen hebt dan wordt het er ook niet altijd beter op, je kunt dan mensen minder snel aanspreken op een bepaalde verantwoordelijkheid voor het gebied, of betrokkenheid bij het gebied. Nou je ziet dan bij het stationsplein een redelijke vertegenwoordiging van mensen bij een vereniging maar dat heeft echt wel een dipje gehad. Dat heeft enerzijds te maken gehad met extreme financieringen van partijen maar het had ook te maken met veel wisselingen en dat ondernemers op een gegeven moment niet meer geassocieerd met elkaar wilden worden.

J: Zijn er verschillen in beleid in de verschillende pleinen, zijn er bijvoorbeeld dingen die op het ene plein wel worden toegestaan en bij de ander niet?

Als je naar de exploitatie kijkt zie je dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen horecaconcentratiegebieden en woonwijken. Over de duur en waar je terras mag exploiteren, er wordt daarin geregeld dat coffeeshops geen terras mogen hebben. Daarnaast zie je dat qua sluitingstijden je in bepaalde gebieden langer mag open zijn. Zo mag je bijvoorbeeld in een woonwijk tot twee uur en in het centrum tot vier uur open zijn. Er zit wel verschil in.

J: Maar zijn de horecaconcentratiegebieden binnen Eindhoven gelijk?

Het zijn alledrie concentratiegebieden, maar het Wilhelminaplein in de bergen zou je ook nog kunnen aanmerken als een horecaconcentratiegebied maar je ziet dat daar inderdaad ander sluitingstijden van toepassing zijn. En daarnaast als je bekijkt dat een aantal projecten die daar uitgewerkt worden. Kijk glasincidenten op straat, dat speelt zich af op het Stratumseind, het terras en de straat ligt daar natuurlijk veel dichterbij elkaar en dat speelt op de markt niet. S' avonds meer met portiers en deuren, kijk het toelatingsbeleid waarbij je niet mag discrimineren en dat soort aspecten dat speelt bijna niet in de bergen en niet op de markt. Dat is vaak toch meer voor dansgelegenheden met een nachtfunctie. Nou je ziet in de uitwerking, onlangs hebben de ondernemers op het Stratumseind zelf een convenant afgesloten. Alle nieuwe dingen hebben ze nu systematisch een keer verzameld. Ik zeg ik wil wel een aantal projecten aanpakken. We willen geen happyhours meer op de vrijdag voor de jeugd, werken aan veiligheidsglas, overleg. Vervolgens vragen ze de gemeente of ze die afspraken die zij gemaakt hebben met elkaar, of die niet in de vergunning kunnen worden opgenomen. Dat het verplicht wordt. Je moet je natuurlijk nog even afvragen van wat kan allemaal. Maar op zich hebben de ondernemers daar allemaal gemeenschappelijk getekend hebben. Zouden sommige van die afspraken onderdeel kunnen worden van een vergunning. En dan zie je dus dat het beleid qua portiers, of lokaal of glas per gebied gedifferentieerd wordt. Dat blijft wel een discussiepunt hoor want van de koninklijke horeca Nederland komt natuurlijk altijd het verhaal van 'gelijke monniken, gelijke kappen'. Maar ja als je sturing wilt geven dan zit je vaak met je bestemmingsplan, daar kun je iets in regelen, met je sluitingstijden kun je iets doen en natuurlijk bij politie inzet. Bij Stratumseind zeg je bijvoorbeeld ik heb een horecadetachment, dan zou dat gelden dat je dat ook moet inzetten op de markt,. Nee dat gaat natuurlijk nergens over. Ik denk dat je daar zoveel mogelijk maatwerk moet leveren

J: Is dit dan ook de visie van de gemeente? Om het zo specifiek mogelijk te maken?

Ja daar is wel ruimte voor.

J: Is dat altijd al zo geweest, of is dit meer van de laatste jaren. Is het zo dat de individuele gemeentes meer kunnen variëren? Voorheen het rijk

Nou die ruimte is er eigenlijk altijd wel geweest. Als je puur naar de horeca kijkt zie je dat er van meer regulering niet eens spraken is geweest. Er zijn alleen maar meer regels bij gekomen. En de keuringsdienst van waren die zijn alleen maar uitgebreid.

J: Maar met het nieuwe veiligheidsplan van de overheid zijn de verantwoordelijkheden een stuk lager in de organisatie komen te liggen. Hierdoor kunnen gemeentes toch veel meer zelfstandig werken?

Ja, nou ja in die zin heb je daar natuurlijk wel gelijk in. Je hebt vanuit het grootstedenbeleid, wat ook alweer een tijdje loopt, en qua veiligheidsgelden, zie je dat er met meer middelen meer ruimte

is om te investeren en om projecten op te pakken. En op de politieke agenda is veiligheid natuurlijk ook toegenomen, maatschappelijk is die verschuiving wel te zien. Maar als je het beleid wilt diversifiëren om bijvoorbeeld vergunningen te veranderen, die had je 10, 25 jaar geleden ook. Puur qua wetgeving is er niet veel veranderd, maar qua middelen en qua beleving en qua politieke agenda is het misschien zeker zo belangrijk als die wetgeving, daar is wel een verschuiving te vinden. Er worden gewoon meer middelen vrij gemaakt voor grootstedenbeleid, voor juist die problemen die vaak spelen in die horecaconcentratiegebieden voor handhaving. Het is alleen de vraag in wat voor een optiek. Kijk een tragisch incident zoals in Volendam heeft een geweldige impact gehad op de handhaving en de brandveiligheid in de horeca. En al was het hier al een jaar opgepakt, dat ga je nu toch wel continueren.. En nu doet bijna iedere gemeente het. Maar het neemt niet weg dat als je iets opstart en je wil het continueren, dat is vaker nog veel moeilijker dan het opstarten. Kijk Leeuwarden, daar zijn ze ook heel actief, daar is een oorzaak voor. In Tilburg heb je dat ook. Dat het opnieuw is opgestart. Hoe tragisch ook, je ziet daarna meestal wel een extra impuls. Kijk in Eindhoven hebben in '95 de ondernemers zelf geroepen dat het de verkeerde kant uit ging. Er moest vanuit de probleemsituatie iets opgelost worden en daarom had je draagvlak. En daar was niet direct een ernstige situatie geweest, maar men vond dat het niet goed ging met het gebied, en iedereen die overlast vervaarde klaagde. Maar als iedereen tevreden is, is het moeilijker om mensen erbij te betrekken.

J: Hoe staat de gemeenteraad tegenover horeca en veiligheid?

Op het moment zit er vrijwel iedereen erin. PVDA zit niet in het college maar CDA Leefbaar Eindhoven, D66 zit erin maar VVD en de PVDA niet als grote partijen en ja de rest wel.

J: Was dit voor de verkiezingen ook zo?

Nee, toen zat de PVDA er met horecabeleid in. Zij hebben toen de eerste aanzet gegeven voor het huidige beleid.

J: Is er nu merkbaar veranderd?

Nee, het beleid zoals dat toen der tijd is vastgesteld is eigenlijk door het nieuwe college gewoon overgenomen en voortgezet. Je ziet misschien wel qua handhaving en veiligheid dat er meer prioriteit heeft. Maar ik denk dat het veel met de tijdsperiode te maken heeft. Niet alleen met politiek. Maar bijvoorbeeld met cameratoezicht zag je altijd wel dat de PVDA altijd heel sceptisch was. En nu wordt het nog steeds gezien als een sluitmiddel, maar dat ligt gewoon aan de politieke opvattingen. En dat zit er nog wel een verschil als je het over sluitingstijden discussies hebt. Daar heb je wel verschil in politiek

J: Pakt dit verschil positief of negatief uit voor de horeca?

Ik vind dat moeilijk om te zeggen, dan moet je het tegen de collegepartijen afzeggen.

J: U gaf net als aan dat diversiteit volgens u voor minder geweld zorgt. Zoals op de markt. Geldt dit ook voor het stationsplein?

Als je puur naar de incidenten kijkt, het Stratumseind en het Stationsplein zijn twee horecaconcentratiegebieden die vol de aandacht hebben. En op de Markt gebeurt vrijwel niks en in de bergen gebeurt ook niks.

J: Zijn er misschien opvallende verschillen in alcohol en drugs problematiek in de verschillende gebieden.

Puur tot die gebieden. Kijk, jeugd en alcohol. Als je kijkt naar de doelgroep op het Stratumseind ja dan moet je daar natuurlijk een verhoogd aandacht voor hebben. Ook juist vanwege de leeftijd. Niet dat daar meer wordt gedronken dan op die andere pleinen, maar die doelgroep moet je misschien meer beschermen of voorlichten.

J: Daarom zijn ook de meest e projecten op het Stratumseind, zoals het tegengaan van happyhours?

Kijk je zit ook met vrije concurrentie althans in die zin is het ongewenst om op een vrijdag als de schooljeugd daar naar toe gaat om te zeggen dat je voor die groep een happyhour doet.

J: Zijn er naast de eerder genoemde projecten nog meer zaken waar de gemeente nu mee bezig is ter bestrijding van uitgaansgeweld?

Een aantal gebieden komt cameratoezicht. Op Stratumseind dan niet. Wat ik over Stratumseind zei het convenant met happyhours, veiligheidsglas, samenwerking, portiersoverleg, tal van projecten die lopen daar. Stratumseind is dan het enige gebied dat voor een convenant is gegaan. Volgend jaar moet gekeken worden of afhankelijk van de ervaring of deze regels worden doorvertaald naar het Stationsplein, dus die projecten die lopen.

J: Ik had laatst een gesprek met de politie en die zei dat het cameratoezicht nog niet zeker was.

Het geldt voor het station, kern winkelgebied, maar het Stratumseind wordt niet meegenomen, dat wordt als het sluitstuk gezien. Wel zou zoals in het convenant is afgesproken op het Stratumseind wel wat met licht kunnen doen. Dus door een lichtproject de kwaliteit en uitstraling van het gebied vergroot. Aan de andere kant zou dit van invloed kunnen zijn op het veiligheidsgevoel. Afhankelijk van de resultaten hoe het zich ontwikkeld wordt de beslissing genomen om dan cameratoezicht door te trekken naar het Stratumseind.

J: Op wat voor een manier is de gemeente vertegenwoordigd in alle bestaande overlegstructuren met de horeca?

Nou nog altijd via de kwaliteitskringen en de straatverenigingen en de verschillende gemeentelijke diensten. Je ziet de milieudienst zit daarbij brandweer en de gemeente. En in een aantal gevallen als stadsdeel en in andere gevallen als veiligheidscoördinator. Dus ja dat overleg dat loopt nog steeds.

J: Kunt u dat traject tot nu toe positief of negatief bestempelen?

Het blijkt altijd wel belangrijk te zijn om snel te communiceren en om je ondernemers op een lijn te krijgen, projecten op te starten. Je ziet ook dat het per gebied erg afhankelijk is. De frequentie van je overleg je kunt natuurlijk aan het overleggen blijven, maar er moet natuurlijk wel een probleem zijn. Kijk in de bergen zie je slapende, die kwaliteitskring is momenteel niet actief. Maar als er echt een probleem is. Kijk in de kerkstraat, met dynamo tijdelijk gesloten zie je daar met de kwaliteitskring, en de kwaliteitskring dat mensen elkaar wel weer snel weten te vinden. En dan de lijn zoals die eigenlijk al heel lang op het Stratumseind of het stationsplein daar zie je daar zijn ze zo geconcentreerd dat die daar per maand wel iets hebben om te bespreken of het maar uitwisselen is of om elkaar maar te leren kennen. Die ondernemers die spreken elkaar vaak. In de bergen hebben de mensen geen behoefte om iedere maand met drie mensen van de gemeente om een tafel te gaan zitten. Het moet wel een toegevoegde waarde hebben.

J: Zijn er ook directe lijnen met de horeca?

Nou enerzijds heb je algemene kwaliteitskring. Anderzijds heb je nog bestuurszorg met brouwerijen met horeca, politie en gemeente, daar wordt gekeken welke wisselingen er in een gebied plaats vinden en wat de risico's daar zijn en hoe het daarmee staat in de vergunningverlening. Ook wordt er naar het type bedrijf gekeken en wat voor een geluidsoverlast we daarvan kunnen verwachten. Die gegevens worden wel uitgewisseld. Dat is natuurlijk allemaal preventief. In de kwaliteitskring is het veel meer op hoofdlijnen en algemene belangen. Dan ga je het niet over individuele ondernemers hebben. Of aangeven wanneer er controle acties gehouden zullen worden. In ander overleggen gebeurt dat wel. En daarnaast, maar dat geldt niet alleen voor de horeca, maar voor de gehele binnenstad, is er overleg met de politie binnenstad, daar wordt gekeken naar welke problemen zijn er, welke acties worden uitgevoerd dus daar vind allemaal coördinatie plaats.

J: Ik weet niet in hoeverre u inzicht heeft in daders en slachtoffers?

Nee, eigenlijk niet.

J: Zijn er zaken die vaker in problemen schijnen te komen dan andere zaken?

Nou ja om het specifiek op dat probleem toe te spitsen, er zijn natuurlijk zaken waarvan je weet dat er verstoring van het bedrijf is. Zijn ze al een vaker in de problemen geweest, en zijn ze in het kader van de vergunning al een eerder aangeschreven, hebben ze waarschuwingen gehad? Het zelfde geldt met die acties van de brandweer, ja daar zie je dan een aantal recidivisten inzitten ja

en dan heb je nog te doen met de bereidheid van mensen om mee te werken. en op een gegeven moment als je daar naar kijkt dan kun je wel zeggen dat je van een aantal bedrijven meer overlast verwacht, is het risico groter en verdienen meer aandacht dan bedrijven waar je vijf keer bent binnen geweest en het vijf keer goed was.

J: Heeft die groep bepaalde kenmerken?

Nee, dat zou ik zo niet durven te zeggen. Je kunt wel zeggen, groten zaken die veel jeugd trekken daar kun je een risico hebben, maar dat wil niet zeggen dat er slecht gehandeld word. Als je naar de algemene risicoscan kijkt kun je wel zeggen , maar dat is ook de vraag in hoeverre je dan inzicht krijgt. Je kan kijken naar de economische situatie van de zaak, naar het personeel, grootschaligheid, is hij wel of geen lid.. dat zijn zaken waaruit wel een relatie te ontdekken is. Maar dat is te simpel. Je kunt niet zeggen dat het alleen in discotheken is.

J: En de coffeeshops?

Ja je hebt het beleid dat er maximaal aantal coffeeshops mogen zijn verspreid over eindhoven, en op Stratumseind geven zeggen overlast. Dommelstraat gaf wel een bepaalde mate overlast, in de bergen zie je geen problemen

J: nog vragen?

Nee.

Bijlage 10

Interview met 1 portier in Amsterdam

Locatie: buiten op het Leidseplein

Datum: 15-10-2005

Tijd: 23:30 00:00

J: Wat voor een soorten geweld zijn er te beschrijven op het Rembrandtplein Publiekgeweld, geweld tegen portiers en politie?

Je hebt het eigenlijk allemaal wel, zo zijn er wel eens vechtpartijen tussen mensen die aan het uitgaans zijn maar wij hebben ook te maken met agressie van mensen die wij weigeren. De politie komt altijd tussenbeide bij vechters die raken dan ook op die manier betrokken bij vechtpartijen.

J: Wie zijn de daders van geweld qua leeftijd, geslacht, afkomst? Zijn het groepen of zijn ze alleen?

Hier hebben wij heel veel te maken met mensen van buitenaf. Mensen die hier met groepen komen stappen, Engelsen, deze mensen vallen wel op. Maar natuurlijk hebben we ook te maken met onze eigen mensen. Meestal toch mannen van een jaartje of 20-25. Die teveel hebben gedronken hebben. Herkomst wisselt vaak, zowel Nederlanders als allochtonen.

J: Wat zijn de aanleidingen voor geweld?

Vaak is het een combinatie van drank, drugs en irritatie. Mensen voelen zich uitgedaagd.

J: Spelen invloeden van de omgeving mee in de mate van geweld?

Zeker hier is het vaak heel druk en lawaaierig. Mensen worden geïrriteerd

J: Spelen alcohol en drugs mee in de mate van uitgaansgeweld?

Ja zoals ik net al zei mensen die onder invloed zijn, zijn sneller geïrriteerd en kennen hun grenzen niet meer

J: Heeft de rol van de politie invloed op de mate van geweld? Door hun aanwezigheid meer of minder?

Wij hebben een prima band met de politie hier. Zij ondersteunen ons als het uit de hand dreigt te lopen of handelen een arrestatie af.

J: Hoe is de rol van het gemeentebestuur op de mate van uitgaansgeweld? Denk aan sluitingstijden, glas op straat etc

Ja de sluitingstijden zorgen altijd voor discussie. Ik vrije sluitingstijden zouden volgens mijn wel voor meer rust zorgen, het haalt de stress van de sluitingstijden op straat.

J: Hoe is de samenwerking met tussen alle partijen, (gemeente, politie, horeca,)

Tja daar heb ik niet zo veel mee te maken, ik heb goed contact met de politie, ik weet verder niet hoe het verder geregeld is.

J: Zijn er veranderingen over tijd te merken?

Jazeker, ik sta hier nog niet zo lang, maar het schijnt wat rustiger te zijn geworden hier met de ME en zo is de politie meer aanwezig en zullen mensen wel wat beter oppassen denk ik.

J: Kunnen jullie een vergelijking maken met andere gebieden?

Amsterdam is natuurlijk wel een stad op zich maar je hebt natuurlijk altijd het Leidseplein, Daar heb je denk ik wel dezelfde problemen

J: Is er na de verplichte certificering van portiers veel veranderd?

Nou ja er worden meer eisen aan ons gesteld, het is goed dat er meer ervaring voor de deur staat, er kan nu beter op bepaalde situaties worden omgegaan.

J: Kun je een verklaring geven voor grote verschillen in geweld in Amsterdam en eindoven?

Nou we zijn hier nu heel helder over wat er niet of wel getolereerd word, We hebben genoeg mensen om dit te kunnen uitvoeren met zowel politie en portiers

Bijlage 11

Interview met 2 portiers in Eindhoven.

Locatie, Café Thomas, Stratumseind te Eindhoven

Datum 04-08-2005

Tijd: 22:15 - 23:00

J: Wat voor een soorten geweld zijn er te beschrijven op het Stratumseind? Publiekgeweld, geweld tegen portiers en politie?

Voornamelijk publieksgeweld. Vechtpartijen tussen de bezoekers. Indien politie of portiers ingrijpen kan het soms tegen ze keren en worden portiers en/of politie aangevallen.

J: Wie zijn de daders van geweld qua leeftijd, geslacht, afkomst? Zijn het groepen of zijn ze alleen?

OP het Stratumseind zijn het voornamelijk jonge Marokkaanse mannen. De portiers willen niet discrimineren door dit te zeggen, maar ze spreken uit ervaring. Ze reden voor geweld lopen uiteen van bedreigd voelen tot het lastig vallen vrouwen. Naast deze groep hebben ze ook vaak geweld bij vrijgezellenfeesten, toeristen (Belgen, schotten) en de harde Kern van PSV. Vaak zijn deze mensen onbekenden van de portiers. Dit komt omdat er stratumseindverboden gegeven kunnen worden door de politie. Dit zorgt ervoor dat mensen die bekend staan om gewelddadigheid van het Stratumseind geweerd kunnen worden.

Verder heb je veel studenten op het Stratumseind, maar daar heb je weinig last van. (Bij 9 van de 10 geweldsincidenten bij café'e Thomas zijn Marokkanen betrokken)

J: Wat zijn de aanleidingen voor geweld?

Er is vaak geen direct aanleiding. Soms is het dat mensen zich bedreigd voelen (raar aankijken etc). Drugs en alcohol gebruik is van grote invloed. Het lijkt wel of in de loop der jaren het 'lontje steeds korter is geworden' Mensen worden steeds sneller agressiever.

J: Spelen invloeden van de omgeving mee in de mate van geweld?

Bij drukke avonden of evenementen is het relatief rustig qua geweld. Juist of de avonden dat het wat stiller is komt er mee geweld voor. Ook vrijdagen meer geweld dan zaterdag.

J: Spelen alcohol en drugs mee in de mate van uitgaansgeweld?

Ja, als mensen XTC gebruiken heb je er geen last , dan willen ze je eerder knuffelen. Echter worden ze van speed en coke krijgen mensen hele fluctuerende stemmingen waaronder ook agressiviteit. Dronken mensen vallen ook wel mee. Ongeveer 50%-75% van de geweldsincidenten zijn drugs of alcohol gerelateerd.

J: Heeft de rol van de politie invloed op de mate van geweld? Door hun aanwezigheid meer of minder?

De politie doet het heel goed op het Stratumseind. Ze zijn erg consequent. Een geintje moet kunnen, maar ze handhaven de grenzen hiervan goed. De politieagenten die hier rondlopen hebben jaren ervaring en kunnen de situatie goed inschatten. De samenwerking met de portiers is ook erg goed. Ze komen iedere avond een praatje maken om veranderingen in de situaties te bespreken en een goed contact te onderhouden.

J: Hoe is de rol van het gemeentebestuur op de mate van uitgaansgeweld? Denk aan sluitingstijden, glas op straat etc

De politie is blij met de vroege sluitingstijden van de cafetaria's, echter is de horeca dat een stuk minder. De maatregel werkt wel, want het is na sluitingstijd minder druk op straat. Echter zijn de cafés ook vroeger leeg. Verder heeft het beleid weinig invloed op het uitgaansgeweld. De glas-op-straat-regel werkt heel goed bij uitgaansgeweld. Er is een stuk minder glas op straat. Ongeveer 80% van de mensen weet hier van af. Verder doet Polyground hier veel in dit gebied. Die zorgt voor goede communicatie tussen alle partijen.

J: Hoe is de samenwerking met tussen alle partijen, (gemeente, politie, horeca, Polyground)

Over de samenwerking tussen gemeente en eigenarren weten de portiers weinig. Ze horen wel eens dat deze qua vergunning etc heel langzaam verloopt. De samenwerking met de politie en horeca is heel goed. Er is veel communicatie onder andere evaluaties van geweldsincidenten. Het portiersoverleg van Polyground word iets minder bevonden. Naast de hoofdzakelijke dingen zoals informatievoorziening en overleg wordt er teveel nadruk gelegd op commerciële zaken van de grote bureau's. Voor kleinere zaken is weinig aandacht.

J: Zijn er veranderingen over tijd te merken?

De portiers zijn nu respectievelijk 5,5 jaar en 1,5 jaar werkzaam op het Stratumseind (ruim 14 jaar in het vak). In vijf jaar is er niet veel veranderd. Daarvoor wel. Niet dat de hoeveelheden geweld zijn veranderd maar meer inhoudelijk. (korter lontje) eerst was het meer 1-op1 geweld, tegenwoordig is het vaker in groepen. Het drugsgebruik is natuurlijk ook niet van de laatste tijd. Wel is de allochtonen problematiek toegenomen. Zij voelen zich vaak gediscrimineerd, terwijl dit vaak niet het geval is. De schuld wordt door deze groep vaak bij een ander neer gelegd.

J: Kunnen jullie een vergelijking maken met andere gebieden?

Het Stratumseind is heel hectisch en druk. Het zorgt voor vele contacten. Per weekendnacht komt hier zo'n 30000 man voorbij. Het is een ware bezienswaardigheid, er valt van alles te zien. Dit is erg leuk.

J: Is er na de verplichte certificering van portiers veel veranderd?

Ja de kwaliteit is afgenomen. Iedereen die het vak interessant vind kan zo'n pas halen, dit in tegenstelling tot de tijd dat je als portier nog moest bewijzen. De bedrijven zijn ook groter en commerciëler geworden. Wel is het zo dat de pas ingenomen kan worden als je je als portier misdraagt, uiteindelijk worden de slechten er zo wel uitgeschift.

J: Kun je een verklaring geven voor grote verschillen in geweld in Amsterdam en eindoven?

Dat ligt aan de mate van registeren van de politie. Ze geloven niet echt dat het feitelijk veel verschilt.